

Årsbudsjett 2023 og økonomiplan for 2023 — 2026

Steinkjer kommune

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG
03.11.2022

Steinkjer kommune

STEINKJER
åpen, lys og glad

Forord

Kommunedirektøren legger med dette frem forslag til årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023 - 2026. Budsjettet er bygd opp på samme måte som tidligere år, og legges også i 2023 frem som et digitalt dokument.

Kommunedirektøren legger med dette frem forslag til årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023 - 2026. Budsjettet er bygd opp på samme måte som tidligere år, og legges også i 2023 frem som et digitalt dokument.

Budsjett og økonomiplan er et av kommunens viktigste arbeidsdokument for perioden 2023 -2026 og bygger på

- gjeldende økonomiplan 2022 - 2025
- forslag til statsbudsjett 2023
- rapporten "Steinkjer 2025"
- ny samfunnsplan for Steinkjer kommune
- prioriteringer gjennom politiske vedtak for øvrig

Det overordnede målet med dokumentet er å sørge for at kommunen har en sunn økonomi som sikrer innbyggerne et godt og mangfoldig tjenestetilbud, ikke bare i 2023, men også i fremtiden. Det er derfor viktig at en har et lengre perspektiv når en legger strategier for den økonomiske utviklingen i kommunen. Investerings tiltak som gir langsiktige konsekvenser, både for økonomi og driftsform, er en viktig del av dette sammen med driftstiltak av varig karakter.

En forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling understøttes ved ny kommunelovs krav til at kommunestyret skal vedta mål for den økonomiske utviklingen og lokale handlingsregler. Disse ble vedtatt av kommunestyret i desember 2019.

Planverket for den nye kommunen er under utarbeidelse, og ny samfunnsplan for kommunen ble vedtatt av kommunestyret høsten 2021. Denne vil etter hvert følges av temaplaner og ulike handlingsplaner. I påvente av at disse utarbeides og vedtas, vil dokumentet ha en større grad av videreføring av dagens situasjon. Likevel vil mye av de forhold som er omtalt i dette dokumentet også være viktige elementer i det kommende planverket.

Fremlagte forslag til driftsbudsjett for 2023 utgjør i underkant av 2,3 mrd. kroner. Planlagte kommunale investeringer utgjør i overkant av 597 mill. kroner i kommende økonomiplanperiode inklusive årlige rammer for startlån. Av den samlede investeringsrammen utgjør avgiftsfinansierte investeringer (vann, avløp og renovasjon) totalt 254 mill. kroner i perioden. I tillegg til kommunens egne investeringer kommer investeringer som gjøres av Steinkjerbygg KF, bl.a. nytt kulturhus.

I forarbeidet til budsjettet er det tatt høyde for endringer i befolkningsmengden og alderssammensetningen ut fra prognoser utarbeidet av SSB. Den demografiske utviklingen i kombinasjon med endrede rammebetingelser og stadig større krav til kvalitet, utfordrer kommunens evne til å levere gode tjenester.

Innenfor hver enkelt etat er det utarbeidet en tabell over driftsbudsjett med endringer. Tabellene tar utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2022 (basis). Disse korrigeres så for tiltak vedtatt i gjeldende økonomiplan, lønns- og prisvekst og tekniske justeringer. De påfølgende radene i tabellene vil være nye tiltak og innsparingstiltak foreslått for denne økonomiplanen.

Kommunedirektørens overordnede kommentarer

Steinkjer kommune er på mange områder i svært god utvikling, men står også ovenfor store økonomiske utfordringer i kommende planperiode. Her oppsummerer kommunedirektøren de viktigste trekkene i økonomiplan 2023 - 2026.

Steinkjer kommune er på mange områder i svært god utvikling. Innovasjonsmiljøet ved InnoCamp, spennende satsinger hos Nord Universitet, eksisterende industri og næring i god utvikling, ny industri innen blågrønn sektor, en handelsby i god utvikling, samt satsningen som Fylkeskommunen gjør med bygging av nytt fylkeshus i sentrum er alle svært viktige for byen og kommunen. Satsningene som gjøres og er gjort i det siste innen idrett og kultur som fotballhallen, Dampsaga bad samt nytt samfunns- og kulturhus, er viktige investeringer som skal sikre at Steinkjer er midtpunktet og en attraktiv by å bosette seg i samt drive næring og offentlig virksomhet. Mange private eiendomsinvestorer har de senere år bygd ut både leiligheter, rekkeboliger og eneboliger som bidrar sterkt til et bredt boligtilbud for ulike ønsker og behov.

Til tross for at kommunen har en svært utfordrende økonomi de nærmeste årene så er det viktig at dette ikke skal prege kommunens omdømme, innbyggernes engasjement, næringslivets og alle andre viktige satsninger i hele kommunen. Det er også viktig å påpeke at til tross for reduserte innbyggertall i flere kommunedeler er Steinkjer by i vekst. Det skal tilrettelegges for at våre innbyggere skal kunne bo der de ønsker, men kommunens økonomi, demografi og befolkningsutvikling må hensyntas i tilrettelegging av kommunens tjenestetilbud. De fleste kommunedelene i Steinkjer ligger under en halvtimes transport til Steinkjer sentrum.

Administrasjonen har hatt et meget krevende budsjettarbeid høsten 2022 og det er svært mange utfordrende tiltak som må foreslås for å få på plass et realistisk budsjett i balanse for perioden 2023 - 2026. Årsakene til at kommunen nå står i en meget krevende økonomisk situasjon er sammensatte. Kommunen har investert tungt de senere år og står i sluttfasen på en rekke strategiske satsninger. Skoler, barnehager, InnoCamp, O2, samfunns huset, Dampsaga bad, kulturhuset, Martenshagen, Svedjan, Guldbergaunet bosenter, Helse- og beredskaps huset er noen av de største satsningene. Samlede investeringer beløper seg til om lag 2,5 milliarder kroner de senere år. Flere av byggeprosjektene finansieres gjennom eksterne leietakere og inntekter fra drift og billettsalg, men selve formålsbyggene belastes i sin helhet kommunens driftsbudsjett. Når rentene nå stiger mye, har det store konsekvenser for de samlede finanskostnadene til kommunen. Den høye gjeldsgraden vil påvirke kommunens økonomi betydelig de nærmeste årene. Samtidig er de investeringene som gjøres viktige for kommunens og byens attraktivitet som administrasjonssenter i Trøndelag.

En annen viktig årsak til at kommunen står i en økonomisk krevende situasjon er at driften ikke er omstilt i stor nok grad til endringer i befolkning, demografi og økonomiske forutsetninger. Ressursene blir da for dårlig utnyttet og kostnadene for høye per innbygger. Videre står alt for mange utenfor arbeidslivet eller utdanning i alderen 18 – 67 år. Mange har behov for økonomisk bistand, noe som bl.a. fører til at sosialbudsjettet til kommunen har økt. Kostnadene knyttet til ekstra bistand for elever i skolen samt økt behov for institusjonsplasser har også medført store ekstrakostnader som ikke har vært mulig å forutse, og som er vanskelig å få redusert på kort sikt.

Kostnadene skal reduseres med over 100 millioner kroner årlig fra og med 2026, og en stor del av dette kommer allerede i 2023. Målsettingen er at kommunen fra og med 2026 skal fylle på disposisjonsfondet, og da med en årlig avsetning opp mot det kommunale måltallet. Kommunedirektøren understreker at det må salderes ytterligere 25 millioner kroner mot disposisjonsfondet i 2023, tillegg til de 15 millionene som ligger i gjeldende økonomiplan 2022 – 2025, for å få budsjettet i balanse. Det tar tid å gjennomføre omfattende tiltak og effekten av de største omstillingstiltakene kommer først etter ett til to år. Det

understrekes samtidig at mange av tiltakene som foreslås ikke er ønskelige, men nødvendige for å kunne snu den økonomiske utviklingen. Tiltakene krever stor innsats og raskt tempo for å kunne realiseres med ønsket økonomisk effekt. Administrasjonen har hatt kvalitet og økonomi som viktigste prioritet i budsjettarbeidet. Dette betyr at strukturelle tiltak på skole igjen er en del av tiltakene som foreslås. Disposisjonsfondet vil nærme seg et kritisk nivå om omstillingsarbeidet ikke lykkes. Forslag om nye tiltak i forbindelse med budsjettbehandlingen kan ikke erstattes av tiltak som ikke med sikkerhet gir direkte og rask økonomisk effekt. Det vil i så fall være svært risikabelt.

Personalkostnader utgjør det vesentligste av kommunens driftskostnader. Dette betyr at tiltakene som foreslås må innebære betydelige reduksjoner i antall stillinger gjennom perioden. Samlet vil bemanningen bli redusert med over 100 årsverk i løpet av perioden, inklusive tiltak i Steinkjerbygg KF. Primært planlegges det for at dette lar seg gjennomføre ved hjelp av naturlig avgang, men slik situasjonen er kan ikke oppsigelser utelukkes.

Noen av de viktigste prioriteringene og tiltakene i økonomiplanen er følgende:

- Realisere ambisjonene med oppvekstreformen gjennom økt tidlig innsats og derav gradvis reduksjon i behov for barnevernstiltak. Dette betyr en dreining av ressursbruken til forebyggende tiltak og derigjennom reduserte kostnader.
- Miljøterapeutene skal fortsatt være en del av satsningen i skolene og bidra til å styrke laget rundt elevene og forebyggende arbeid.
- Tilpasse skoledrift til synkende barne- og elevtall gjennom blant annet å slå sammen klassetrinn og redusere antall skoler. Dette vil gi bedre ressursutnyttelse, behov for færre lærere og lavere kostnader per elev og en klar prioritering av kvalitet foran antall skoler. Konkret foreslås å slå sammen barneskolen i Follafooss med Malm barneskole fra høsten 2023, Ogndal skole slås sammen med Byafossen skole og elevene flyttes dit fra høsten 2023. Henning skole slås sammen med Mære/Steinkjer/Lø fra høsten 2023 ved at kretsgrensene mot Lø, Mære og Steinkjer endres og elevene ved Henning skole flyttes. Detaljene rundt Henning skole skal utredes nærmere i egen sak på nyåret.
- Omlegging av omsorgstjenester fra heldøgns omsorg (HDO) til hjemmebaserte tjenester ref vedtak ved behandlingen av Steinkjer 2025. Dette vil bedre ressursutnyttelsen og tilpasse omsorgstjenesten til økte behov og veksten i antall eldre fremover, hvor formålet er å kunne gi forsvarlige tjenester framover.
- Demenslandsby skal utredes i 2023 med mål om realisering i neste økonomiplanperiode. Trygghetsboliger skal realiseres i 2023 gjennom Steinkjerbygg KF/private eiendomsutviklere.
- Reduksjon i administrative stillinger innen flere etater og enheter.
- Reduksjoner innen skattefinansierte tekniske tjenester derigjennom redusert vedlikehold av vegger og parker.
- Redusert støtte til kulturelle tiltak.
- Økt eiendomsskatt, bruk av premiefond og reduksjon av avdrag ned til minimumsavdrag.

Omstillings- og utviklingsprosjektet Steinkjer 2025

«Steinkjer 2025» er fremdeles retningsgivende for kommunens tjeneste- og samfunnsutvikling.

Omstillingsdelen av Steinkjer 2025 handler om å omstille kommunens drift til dagens og morgendagens demografiske sammensetning, befolkningsutvikling og de økonomiske forutsetningene. Behovet for å tilpasse kommunens drift har forsterket seg gjennom året og behovet for omfattende tiltak har vokst, noe som gjør at det foreslås omfattende kostnadstiltak i økonomiplanperioden.

Omstillingsdelen av Steinkjer 2025 har gjennom økte økonomiske utfordringer behov for større tempo enn tidligere planlagt. Utviklingsdelen er avhengig av at kommuneorganisasjonen og innbyggerne klarer å ha utviklingsfokus samtidig som det jobbes med endringer av tjenestetilbud og omstilling av kommuneorganisasjonen. Får å få til dette er det viktig at innbyggerne, folkevalgte og ansatte i kommunen forstår nødvendigheten av å gjennomføre større strukturelle grep og tilpasning av tjenestetilbud til økonomiske og demografiske forutsetninger samt befolkningsutvikling og bosettingsmønster. Innbyggerne som sokner til de skolene som foreslås nedlagt skal involveres godt for å sikre en god overgangsperiode. Kommunen skal bidra til å sikre videre bolyst gjennom god dialog og samarbeid.

Utviklingsdelen av Steinkjer 2025 handler om å utvikle tjenestene i kommuneorganisasjonen til fremtiden gjennom økt digitalisering, legge grunnlag for å få vekst i befolkningen, aktiv næringsutvikling, samarbeid med innbyggerne for å videreutvikle en attraktiv by, kommune og region.

De vedtatte rammene i Steinkjer 2025 beskriver mange utviklingstiltak som skal realiseres de nærmeste årene.

Interkommunale samarbeid

Steinkjer kommune har en rekke interkommunale samarbeid med våre nabokommuner. Det nyeste samarbeidet er «Digitale Innherred KO» som er et kommunalt oppgavefelleskap innen IKT og digitalisering der alle Innherredskommunene nylig har vedtatt å gå inn, der samarbeid om tjenesteutvikling, digital transformasjon og samordning av IKT-tjenesten er hovedmål. Det foregår også utredninger om samarbeid innen tekniske tjenester og Regnskap og Lønn som foreløpig ikke er konkretisert, men som kommunedirektørkollegiet på Innherred og etatslederne i kommunene jobber videre med. Med stadig trangere kommuneøkonomi vil behovet for effektivisering forsterke seg. Det er i tillegg utfordrende å rekruttere innen mange av fagområdene. Dette vil i økende grad tvinge kommunene til å samarbeide, både av økonomiske årsaker og for å sikre kompetanse og kapasitet.

Budsjettvedtak

§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-904 473	-977 294	-984 627	-980 923	-980 938
Inntekts- og formuesskatt	-626 858	-657 091	-657 091	-657 091	-657 091
Eiendomsskatt	-77 280	-89 500	-89 750	-90 000	-90 000
Andre generelle driftsinntekter	-26 298	-27 064	-26 380	-26 836	-26 836
Sum generelle driftsinntekter	-1 634 909	-1 750 949	-1 757 848	-1 754 850	-1 754 865
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 578 566	1 700 232	1 669 392	1 655 131	1 640 812
Avskrivninger	25 988	27 433	28 657	30 472	32 179
Sum netto driftsutgifter	1 604 554	1 727 665	1 698 049	1 685 603	1 672 991
Brutto driftsresultat	-30 355	-23 284	-59 799	-69 247	-81 874
Renteinntekter	-10 955	-12 712	-13 212	-13 712	-13 712
Utbytter	-12 245	-12 245	-12 245	-12 245	-12 245
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0
Renteutgifter	39 062	56 242	59 117	62 646	62 646
Avdrag på lån	62 000	61 000	60 000	62 000	62 000
Netto finansutgifter	77 862	92 285	93 660	98 689	98 689
Motpost avskrivninger	-25 988	-27 433	-28 657	-30 472	-32 179
Netto driftsresultat	21 519	41 568	5 204	-1 030	-15 364
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering	2 500	0	0	0	2 500
Avsetninger til bundne driftsfond	1 809	1 809	1 809	1 809	1 809
Bruk av bundne driftsfond	-1 375	-3 055	-3 055	-3 055	-3 055
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	3 276	15 110
Bruk av disposisjonsfond	-24 453	-40 322	-3 958	-1 000	-1 000
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-21 519	-41 568	-5 204	1 030	15 364
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber	199 106	243 352	234 007	232 867	230 405
Oppvekstetaten	645 944	692 118	680 022	672 016	669 216
Helseetaten	622 372	637 373	626 527	624 387	618 037
Teknisk etat	114 408	112 596	107 932	106 932	105 932
Kulturetaten	46 222	64 053	71 391	71 231	71 231
Økonomi og finans	-3 579	-3 588	-3 591	-3 591	-3 591
Sum bevilgninger drift, netto	1 624 473	1 745 904	1 716 288	1 703 842	1 691 230
Herav:					
Avskrivninger	25 988	27 433	28 657	30 472	32 179
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0
Netto renteutgifter og - inntekter	19 485	19 485	19 485	19 485	19 485
Avsetninger til bundne driftsfond	1 809	1 809	1 809	1 809	1 809
Bruk av bundne driftsfond	-1 375	-3 055	-3 055	-3 055	-3 055
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 578 566	1 700 232	1 669 392	1 655 131	1 640 812

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	99 800	100 050	103 000	104 650	96 350
Tilskudd til andres investeringer	2 100	1 500	1 400	400	400
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	106 900	106 550	109 400	110 050	101 750
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 620	-8 470	-6 460	-7 450	-5 390
Tilskudd fra andre	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-86 950	-90 580	-94 940	-94 100	-84 860
Sum investeringsinntekter	-95 570	-99 050	-101 400	-101 550	-90 250
Videreutlån	50 000	50 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 000	-50 000	-40 000	-40 000	-40 000
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-6 000	-7 500	-8 000	-8 500	-9 000
Netto utgifter videreutlån	-6 000	-7 500	-8 000	-8 500	-9 000
Overføring fra drift	-2 500	0	0	0	-2 500
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-2 830	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-5 330	0	0	0	-2 500
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2023-2026	Sum
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber							
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber	14 600	7 600	7 600	7 600	7 600		30 400
Sum	14 600	7 600	7 600	7 600	7 600		30 400
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber							
Oppvekstetaten							
Oppvekstetaten	600	1 000	1 000	1 000	1 000		4 000
Sum Oppvekstetaten	600	1 000	1 000	1 000	1 000		4 000
Helseetaten							
Helseetaten	1 500	9 000	1 500	1 500	1 500		13 500
Sum Helseetaten	1 500	9 000	1 500	1 500	1 500		13 500
Teknisk etat							
Teknisk etat	83 100	82 450	92 900	94 550	86 250		356 150
Sum Teknisk etat	83 100	82 450	92 900	94 550	86 250		356 150
Kulturetaten							
Sum Kulturetaten	0	0	0	0	0		0
Investeringer i varige driftsmidler	99 800	100 050	103 000	104 650	96 350		404 050

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2023-2026	Sum
Kirkelig Fellesråd	900	500	400	400	400		1 700
Kirkelige fellesråd - navnet minnelund Egge	1 200	0	0	0	0		0
Kirkelig fellesråd - navnede minnelunder	0	1 000	1 000	0	0		2 000
Tilskudd til andres investeringer	2 100	1 500	1 400	400	400		3 700

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2023-2026	Sum
Egenkapitalinnskudd	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000		20 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000		20 000

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2023-2026	Sum
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0		0
Sum del 1-4	106 900	106 550	109 400	110 050	101 750		427 750

Status kommunale planer

Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032 for Steinkjer kommune ble vedtatt av kommunestyret i oktober 2021. Kommuneplanens samfunnsdel er hjemlet i lov om planlegging og byggesaksbehandling hvor den beskrives slik:

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private. Kommunedelplaner for temaer eller virksomhetsområder skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig.

Nytt tema inn i samfunnsdelen denne gangen er areal- og transportstrategi. Deler av dette temaet er behandlet i samfunnsdelen også før, mens selve strategiene for arealutviklinga før kom i kommuneplanens arealdel. Strategiske valg innen arealområdet er nå innlemmet i samfunnsdelen.

Bærekraftsmålene er sterkt integrert i samfunnsdelen. I hvert enkelt kapittel knyttes aktuelle bærekraftsmål til kapitlet. Med basis i utplukka bærekraftsmål er hovedmål, delmål og strategier utviklet. Dere finner Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032 for Steinkjer kommune [her](#).

Temaplan inkludering (inkluderingsstrategi) ble vedtatt av kommunestyret i februar 2022. Temaplanen utdyper samfunnsdelens mål og strategier- og viser også tiltak i perioden.

Gjennom hele 2022 har det vært jobbet med forarbeider til rullering av kommuneplanens arealdel. Blant annet er det sammen med næringsselskapet gjennomført en egen kartleggingsprosess mht nye næringsarealer. Forslag til planprogram for arealdelen legges fram for behandling i formannskapet i november 2022, og vil vise en planprosess med endelig vedtak høst/vinter 2023.

På grunn av redusert kapasitet innen samfunnsplanområdet er forarbeid for planstrategi 2023-2027 forsinket. Dette arbeidet må prioriteres kommende år for å rekke lovkravet om behandling av planstrategi for kommende kommunestyreperiode innen september 2024.

Nærvær og heltidskultur

Sykefraværet er i positiv utvikling i 2022. Det totale sykefraværet 1. halvår er lik 9,46 %, mot 10,14 % samme periode i 2021. Det kan tyde på at de tiltakene og hovedsatsningen som er vedtatt i kommunen virker.

Mål for nærvær:

Øke nærværet i et toårs-perspektiv til 93,1% i 2023 (6,9 % sykefravær). Nærværet i 2021 var 89,6 % (10,4 % sykefravær) Første halvår 2022 er sykefraværet på 9,46 %, noe som kan gi en indikasjon på at fraværet er synkende. Det jobbes godt med nærværet i alle etater, og det kan se ut til at det målretta arbeidet gir resultater.

Steinkjer kommune har fra 2022 tatt i bruk 10- faktor medarbeiderkartlegging. 10-FAKTOR er et forskningsbasert verktøy for utvikling av medarbeidere, ledere og organisasjonen. Undersøkelsen er både medarbeiderskaps- og ledelsesorientert og fanger opp viktige faktorer på medarbeider-, gruppe-, organisasjons- og ledernivå. Resultatene skal danne grunnlag for medarbeider-, organisasjons- og lederutvikling. Kommunen har vedtatt å satse på nærvær og heltidskultur. For å lykkes med satsningsområdene må vi lykkes som en helsefremmende arbeidsplass, vi må lykkes med relasjonsbasert ledelse og medarbeider involvering. Verktøyet for å lykkes i dette arbeidet er blant annet 10-faktor.

Kommunen står overfor flere år som krever stram omstillingstakt. Grunnet endringer i demografi, endrede behov fra innbyggerne, økt digitalisering og stramme budsjett vil det kreve stor endringsvilje i hele organisasjonen.

Mål for heltid:

Øke antall 100% stillinger slik at minst 50% av ansatte innehar 100% stillinger. Pr september 2022 er det 53,97 % som har mellom 95 - 100% stilling. Gjennomsnittlig stillingsprosent for alle faste ansatte er på 82,95%.

Det langsiktige målet er at alle ansatte skal gå i ønsket stillingsstørrelse. I dette ligger det en erkjennelse av at ikke alle ansatte vil eller kan jobbe 100% enten ut fra eget ønske eller pga. helsemessige eller andre årsaker. Steinkjer kommune er en IA-bedrift og i det ligger det forpliktelser om tilrettelegging og tilpasninger som kan medføre mindre stillingsstørrelser.

Hva gjør kommunen av tiltak for å nå målene om å oppnå mer nærvær og økt andel 100% stillinger:

- KS- prosjekt: «Kvalitet i tjenestene – heltidskultur i Trøndelag»
 - Deltakelse gir kompetansepåfyll og erfaringsdeling, tips og ideer til å jobbe internt med nærvær og heltid
- TØRN – fokus på rekruttering og heltid i helse og omsorg - KS-prosjekt
- Fokus på IA-arbeid og intensjon i IA-avtalen – helsefremmende arbeidsplasser
- IA-Bransjeprogrammet for barnehager og sykehjem
 - «Ledelse for nærvær» - 7 dagers kompetansehevende samlinger for partsgrupper i barnehagene
- Oppfølging av medarbeidere med helseutfordringer; Kommunen benytter ekspertbistand
- Prosjekt «Smidig, hel og nær»
 - 10-FAKTOR medarbeiderkartlegging - metodikk for organisasjonsutvikling
 - Deltakelse i arbeidsmiljønettverk KLP: «Nærvær og heltidskultur»
- «Hodebra» kommune (ABC: Gjøre noe aktivt, gjøre noe sammen og gjøre meningsfullt):
 - Tiltak 10 på topp (ca 800-deltakere), 100-dagersutfordring på Facebook (ca. 450 deltakere)
- Lokale partsgrupper på alle enheter (leder, plasstillitsvalgt og verneombud) – medarbeiderinvolvering
- Fokus på “leder før lege”

Status og rammebetingelser

Det er en rekke eksterne og interne føringer, rammer og pålegg som legger føringer på kommunens budsjett og økonomiplan. Dette i tillegg til det som følger av kommunens eget planverk.

Føringer og pålegg fra Staten

"Grønt hefte" som er et vedlegg til statsbudsjettet, viser et anslag på beregninger av kommunens frie inntekter for 2023 lik kr 1 640 776 000. Den nominelle prosentvise veksten (oppgavekorrigert) i Steinkjer kommunes frie inntekter fra 2022-2023 er oppgitt til 4,1 % (gjennomsnittet for Trøndelag er 3,5 % og landet 3,5 %).

Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter har regjeringen lagt til grunn en lønns- og prisvekst (deflator) i kommunal tjenesteyting på 3,7 % i 2023.

Kommunedirektøren har i budsjettforslaget lagt til grunn et litt lavere nivå på frie inntekter enn det som er oppgitt i "Grønt hefte". De frie inntektene er i 2023 budsjettet til kr 1 634 385 000, noe som bl.a skyldes en reduksjon i folketallet sammenlignet med det departementet har brukt i sine beregninger.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende brukere foreslås endret slik at innslagspunktet økes også i 2023. Endringen betyr at kommunen i framtida må bære ytterligere en enda større andel av utgiftene til ressurskrevende brukere. Kompensasjonen for kommunens utgifter ut over innslagspunktet beholdes uendret på 80 %. Med utgangspunkt i anslått antall ressurskrevende brukere i 2023, vil dette gi en merutgift for kommunen som er innarbeidet innenfor helseetaten sitt budsjett.

Det er ut over det som er beskrevet ovenfor foreslått flere andre konkrete endringer i statsbudsjettet som har direkte virkning på kommunens budsjett, bl.a.:

- Helårseffekt av gratis deltids plass i skolefritidsordning på 1. trinn
- Redusert maksimalsats foreldrebetaling i barnehage
- Gratis barnehageplass fra tredje barn i familien
- Helårsvirkning av lovfesting at kommunen ikke skal ta hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om økonomisk sosialhjelp

Virkningen av disse endringene for Steinkjer kommune er innarbeidet i de enkelte etaters budsjettammer, og er kommentert nærmere der.

Steinkjer 2025

Under budsjettbehandlingen 2021 vedtok kommunestyret i sitt møte 15.12.21 følgende verbalpunkt:

“Kommunestyret slutter seg til kommunedirektørens forslag til utviklingsprosjektet «Steinkjer kommune 2025», som innebærer en helhetlig gjennomgang av hvordan kommunen skal utvikle og tilpasse tjenestene inn i framtida ut fra bl.a. de store demografiutfordringene vi står ovenfor og en langsiktig bærekraftig utvikling. Det er viktig at prosessen har et langsiktig utviklingsfokus, fram mot 2030/2040, med et godt analysegrunnlag, og gode og åpne prosesser. Når framtidas kommune skal «modelleres» må helhetlige grep og løsninger som legger til rette for en god oppvekst og en god samfunnsutvikling vektlegges. Prosessen må også ses i sammenheng med kommuneplanens arealdel. Det forventes at kommunedirektøren synliggjør en tydelig organisasjon for både ansatte, innbyggere og folkevalgte. Steinkjer kommune skal fortsatt kjennetegnes av å ta hele kommunen i bruk”

Administrasjonen har gjennom våren jobbet med å planlegge hvordan budsjettmålene og ambisjonene skal nås. Administrasjonen har siden vedtak i desember 2021 jobbet med planlegging av prosessen knyttet til samskappingsmøter i alle kommunedelene. Disse ble gjennomført i perioden mars til medio mai 2022. Dette i tillegg til strategisamling med ledere og arbeidstakerorganisasjonene, samling med alle elevrådene i fra alle skolene, samt kommunestyret. Det har vært gode møter, hvor administrasjonen har presentert utfordringsbildet i kommunen (demografi, utvikling, økonomi mv) og representanter for de ulike grendene har gjennom informasjon og gode innspill bidratt til å øke det samlede kunnskapsgrunnlaget før endelig anbefaling legges fram.

Ledelsen har jobbet med forslag til tiltak for å oppfylle både de økonomiske vedtakene samt de strategiske vedtakene knyttet til blant annet vekst, utvikling, reduksjon av utenforskap og bærekraftig økonomi.

Administrasjonens arbeid ble oppsummert i "Steinkjer 2025 - kunnskapsgrunnlag og foreløpige anbefalinger" av 17.06.2022. Dette dokumentet ble vedtatt sendt ut på bred høring før behandlingen i hovedutvalg, formannskap og kommunestyre av selve dokumentet og ev mottatte høringer.

Kommunestyret behandlet "Steinkjer 2025" under sak 50/22 i møtet 21.09.22, og fattet følgende vedtak:

"Steinkjer kommune har et omstilling-/innsparingsbehov på om lag 100 millioner kroner. For å møte dette behovet foreslås følgende tiltak:

Helse

1. *Strukturendringene som følger av vedtakene i denne saken må ses på som en del av en større og langsiktig strategi, jf. også nasjonale strategier, for å sikre at vi når målet om at flere skal kunne bo hjemme lenger og at vi over tid kan redusere den samlede dekningsgraden for HDO/institusjon. Kommunestyret ber om at det framlegges en sak som klargjør den langsiktige strategien for helse- og omsorgssektoren gitt resultatene av mulighetsstudiene i vedtakets pkt 5. Hvordan vi skal styrke og legge om de hjemmebaserte tjenestene blir en viktig del av dette, og må også ses i sammenheng med oppfølging av handlingsplan for Leve hele livet og en fornyet og helhetlig boligpolitikk, med smart bruk av virkemidler og realisering av trygghetsboliger/nye boligkonsept.*
2. *Styrt avvikling av Steinkjer bosenter og Egge bosenter innen utgangen av 2024, deretter avvikling av bosentrene; Sparbu, Kvam og Beitstad i løpet av økonomiplanperioden 2023-26. Kommunedirektøren gis fullmakt til å prioritere rekkefølgen. Guldbergaunet bosenter videreføres.*
3. *Flytting av Stod sykehjem til de ledige lokalene ved Egge helsetun innen utgangen av 2023.*
4. *Malm helsetun videreføres inntil videre og etablering av HDO Malm avventes.*
5. *Kommunestyret ber om at følgende utredes og legges fram for politisk behandling;*
 - a. *Gjennomføring av mulighetsstudie Fylkets Hus (helse- og omsorgsformål) i løpet av 2023.*
 - b. *Gjennomføring av forprosjekt Kompetansesenter for mennesker med demens, i løpet av 2023 herunder vurdere etappevis utbygging/flere lokasjoner.*
 - c. *Gjennomføring av forprosjekt for etablering av nytt bofellesskap for mennesker med nedsatt funksjonsevne, i løpet av 2023.*
 - d. *Kjøp av plasser ved Betania Sparbu opprettholdes inntil videre.*
 - e. *Det gjennomføres mulighetsstudier for framtidig bruk av bygningsmassen og tomtene etter HDO/sykeheimene i Sparbu, Kvam, Beitstad og Stod der det bl.a. vurderes egnethet som framtidige trygghetsboliger med div felles-/og lokalsamfunnsfunksjoner.*

f. En vurdering av mulighetene for å øke antallet sykeheimplasser ved Steinkjer sykeheim, Egge, Malm og Betania med mål om en optimal kapasitet.

Oppvekst

- *Skolestrukturen for barnetrinnet videreføres.*
- *Vi må ha tydelige kvalitetsmål for Steinkjerskolen. Oppvekstreformen skal brukes aktivt i omstillingsarbeid og kvalitetsutvikling på oppvekstområdet. Målet er å flytte ressurser og ressursbruk fra barnevernets budsjett og 1:1-tjenester til tidlig innsats og styrket kvalitet i barnehager, skoler og helsestasjon. Arbeidet må gjenspeile at samskaping er valgt som gjennomføringsstrategi for utvikling av Steinkjersamfunnet, jf. kommuneplanens samfunnsdel og inkluderingsstrategien.*

Teknisk, kultur, fellesområder og administrasjon

Innsparingstiltak vedtatt av kommunestyret i budsjettbehandlingen i desember 2021 innen områdene videreføres. I tillegg vurderes ytterligere tiltak i forbindelse med budsjettprosessen for 2023.

Kommunestyret ber om en vurdering av følgende forhold:

- *Gjennomgang av planlagte investeringer både i egen regi og i Steinkjerbygg KF*
- *Forlengelse av avdragstid*
- *Oppløsning av deler av premiereserven*
- *Gjennomgang av lisenser, brukere abonnement m.v.*
- *Gjennomgang av IKSer, innkjøp, tjenesteomfang m.v.*
- *Mulige oppgaver/drift som kan settes bort"*

Steinkjerbygg KF/Steinkjer kommuneskoger KF

Steinkjer kommune har i dag to kommunale foretak:

- Steinkjerbygg KF
- Steinkjer kommuneskoger KF

I dette avsnittet omtales nærmere forholdet til Steinkjerbygg KF. Steinkjerbygg KF ble stiftet høsten 2014. Steinkjer kommune ønsket en helhetlig foretaksmodell som gir en bedre og mer koordinert utnyttelse av ressursene som brukes på eiendomsmassen. Med samme begrunnelse ble kommunens eiendomsenhet en del av Steinkjerbygg KF fra 01.01.18. Det betyr at drift, vedlikehold og nybygging knyttet til formålsbygg tilligger foretaket. Foretaket hører juridisk under Steinkjer kommune, men har egne vedtekter, eget budsjett, eget styre og er direkte underlagt foretaksmøtet (dvs. kommunestyret) i kommunen.

Steinkjerbygg KF har i 2022 ferdigstilt flere investeringer i formålsbygg, og har ytterligere formålsbygg under realisering/planlegging som vil påvirke kommunens driftsbalanse i betydelig grad i årene framover. Dette gjelder bl.a. bygging/rehabilitering av:

- Dampsaga Bad
- Steinkjer kulturhus

Kommunen bærer både finans- og driftsutgiftene knyttet til disse formålsbyggene. Utgiftene er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023 - 2026.

Steinkjerbygg KF fikk i gjeldende økonomiplan et økonomisk effektiviseringskrav knyttet til drift av kommunens formålsbygg. Dette effektiviseringskravet er ytterligere skjerpet i forslag til ny økonomiplan, og er omtalt nærmere under budsjettforslaget til teknisk etat. Bakgrunnen for effektiviseringskravet er den svært krevende økonomiske situasjonen kommunen står overfor.

Steinkjer kommune bærer i sin helhet renterisikoen for formålsbyggene som eies og driftes av Steinkjerbygg KF. Med den renteutviklingen som er i slutten av 2022 og i 2023 gir dette en betydelig husleieøkning til Steinkjerbygg, og det er i driftsåret 2023 innarbeidet en husleieøkning i størrelsesorden 20 mill kroner knyttet til eksisterende formålsbygg, og en helårsvirkning lik 15 mill kroner i planperioden når det gjelder nye husleieavtaler, bl.a. Dampsaga Bad og Steinkjer kulturhus.

Utvikling i økonomiske nøkkeltall

	Steinkjer 2020	Steinkjer 2021	Halden	Kongsvinger	Ringsaker	Elverum	Levanger	Kostragruppe 09
Økonomi								
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,9 %	3,9 %	3,1 %	6,6 %	4,2 %	3,3 %	2,4 %	3,8 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	130 362	145 304	107 451	89 379	88 361	99 345	129 927	97 061
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	125,0 %	137,9 %	110,8 %	90,3 %	94,7 %	107,5 %	134,5 %	103,7 %

Utvikling i økonomiske nøkkeltall - vurdering

Steinkjer kommune har en god utvikling av netto driftsresultat fra 2020 til 2021, og har i 2021 et resultat på samme nivå som andre sammenlignbare kommuner, og snittet for kostragruppe 9 (kommuner med innbyggertall 20 000 - 29 999). Bakgrunnen for det gode resultatet i 2021 ligger i premieavvik og de høye skatteinntektene mot slutten av året, noe som også er mye av forklaringen i det andre kommunene. I 2022 utfordres kommunen betydelig rundt netto driftsresultat. Allerede i opprinnelig budsjett 2022 er det forutsatt brukt opp mot 25 mill kroner av disposisjonsfond, og i tillegg så viser månedsrapporten for september store økonomiske utfordringer på enkelte områder og prognoserer med et årsavvik lik 35 mill kroner. Det er fortsatt forhold som kan slå positivt ut i forhold til prognosert avvik i september, men med bakgrunn i bruken av disposisjonsfond i budsjett 2022, vil kommunen på langt nær kunne oppnå et driftsresultat på samme nivå som i 2021.

Steinkjer kommune har en høy gjeld når en hensyntar Steinkjerbygg KF i tallene. I oversikten ovenfor er det konsoliderte tall som er lagt til grunn, dvs at Steinkjerbygg KF er med i tallgrunnlaget.

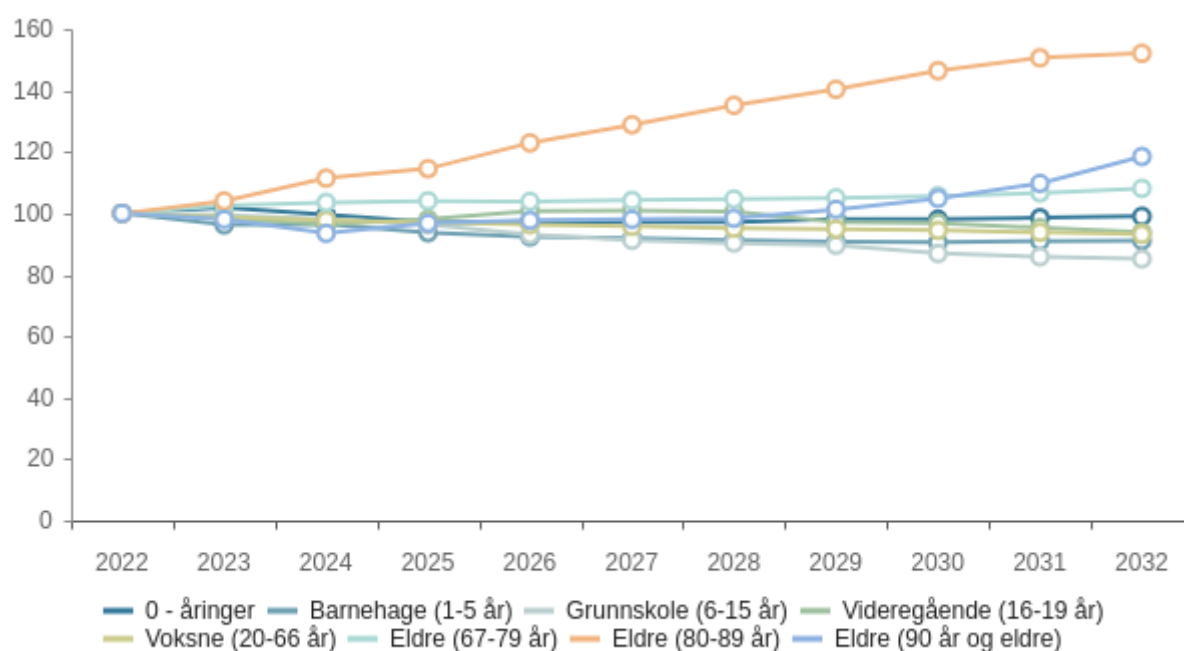
Kommunen har investert tungt de senere år og står i slutfasen på tunge og strategiske satsninger. Skoler, barnehager, InnoCamp, O2, samfunnshuset, Dampsaga bad, kulturhuset, Martenshagen, Svedjan, Guldbergaunet bosenter, Helse- og beredskapshuset er noen av de største satsningene. Samlede investeringer beløper seg til om lag 2,5 milliarder kroner de senere år. Flere av byggeprosjektene finansieres gjennom eksterne leietakere og inntekter fra drift og billettsalg, men selve formålsbyggene belastes i sin helhet kommunens driftsbudsjett. Den høye gjeldsgrad vil påvirke kommunens økonomi betydelig de nærmeste årene. Samtidig er de investeringene som gjøres viktige

for kommunens og byens attraktivitet som administrasjonssenter i Trøndelag. Det er imidlertid viktig at en i kommende planperiode bremser investeringstakten betydelig. Dette for å få kontroll på økonomien frem mot videre satsinger, spesielt innenfor helsesektoren.

Befolkningsutvikling

Demografi

Prognose vekst

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0 - åringer	100,0 %	101,9 %	99,5 %	97,1 %	97,1 %	97,1 %	97,1 %	98,1 %	98,1 %	98,5 %	99,0 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	96,3 %	96,5 %	93,7 %	92,3 %	91,9 %	91,3 %	90,7 %	90,6 %	91,0 %	91,1 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	99,5 %	98,1 %	96,3 %	93,1 %	91,3 %	90,3 %	89,7 %	86,9 %	85,9 %	85,2 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	98,6 %	96,3 %	98,1 %	100,8 %	101,0 %	100,5 %	97,2 %	96,9 %	95,3 %	93,8 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	98,8 %	97,7 %	97,0 %	96,3 %	95,8 %	95,2 %	94,8 %	94,5 %	93,8 %	93,2 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	102,6 %	103,6 %	104,1 %	103,9 %	104,3 %	104,7 %	105,0 %	105,7 %	106,7 %	108,1 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	104,0 %	111,5 %	114,5 %	122,9 %	128,8 %	135,2 %	140,4 %	146,4 %	150,6 %	152,1 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	98,1 %	93,5 %	96,8 %	97,7 %	98,1 %	98,4 %	101,3 %	104,9 %	109,7 %	118,5 %
Total	100,0 %	99,5 %	99,1 %	98,7 %	98,4 %	98,2 %	98,0 %	97,9 %	97,8 %	97,7 %	97,6 %

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 10

Steinkjer kommune (inkl tidligere Verran kommune) hadde fram tom 2018 en vekst i innbyggertallet. Fra og med 2019 er imidlertid innbyggertallet redusert med 535 innbyggere fram til 01.01.22 hvor kommunen har et innbyggertall lik 24 004. Innbyggertallet i 2022 er redusert ytterligere, og ved utgangen av 2. kvartal 2022 er samlet innbyggertall i kommunen 23 918. Det er innbyggertallet fra 0 – 66 år som er redusert siden 2018, mens det har vært en vekst i aldersgruppen over 66 år.

SSB sine befolkningsprognoser (middels nasjonal vekst) viser en fortsatt reduksjon i innbyggertallet i årene fremover, og ved utgangen av økonomiplanperioden er prognosene et samlet innbyggertall på om lag 450 færre innbyggere enn inngangen til 2022. Trenden er fortsatt en økning i antallet eldre og en reduksjon i antallet barn og voksne i arbeidsfør alder.

Innbyggernedgangen er i seg selv bekymringsverdig, men forsterkes betydelig når en ser på utviklingen innenfor de ulike aldersgruppene. Her ser en i kommende økonomiplanperiode en sterk økning av eldre (67 og eldre) med i underkant av 10 %, en reduksjon av voksne (20 – 66) med 4 % og en reduksjon av barn og unge med 6 %. Utviklingen i innbyggertall er beskrevet nærmere i kunnskapsgrunnlaget til «Steinkjer 2025», hvor også kretsvisse tall er kommentert.

Denne utviklingen i innbyggertall påvirker de frie inntektene betydelig hvis prognosene slår til, og vil også i stor grad påvirke de aldersavhengige tjenestetilbudene

Investeringer i økonomiplanen

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	100 050	103 000	104 650	96 350
Tilskudd til andres investeringer	1 500	1 400	400	400
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 000	5 000	5 000	5 000
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	106 550	109 400	110 050	101 750
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 470	-6 460	-7 450	-5 390
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-90 580	-94 940	-94 100	-84 860
Videreutlån	50 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 000	-40 000	-40 000	-40 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 500	-8 000	-8 500	-9 000
Overføring fra drift	0	0	0	-2 500
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansiering	-106 550	-109 400	-110 050	-101 750
Sum finansieringsbehov	106 550	109 400	110 050	101 750
Sum finansiering	-106 550	-109 400	-110 050	-101 750
Udekket finansiering	0	0	0	0

De samlede investeringer har vært svært høy de siste årene, både i kommunen og i Steinkjerbygg KF. Dette har bl.a. gjort seg utslag i at vi ligger betydelig over kommunens finansielle måltall når det gjelder gjeld konsolidert regnskap av driftsinntektene som ikke dekkes av rentekompensasjon, VAR eller husleie. Det finansielle måltallet er satt til maks 75 %, mens regnskap 2021 viser en prosentandel lik 91 %.

Det lave rentenivået de siste årene, og spesielt i 2020 og 2021, har gjort at en slik lånegjeld ikke har medført noe større utfordringer. Nøkkeltallet gir imidlertid et bilde på hvor mye av brutto driftsinntekter som må benyttes til renteutgifter. Renteutviklingen har vært bratt økende høsten 2022 og driftsåret 2023, mens det i resterende planperiode flater ut igjen. Med utgangspunkt i kommunens relativt høye investeringsnivå de siste årene, gir dette kommunen betydelig økte renteutgifter i kommende økonomiplanperiode inkl økt husleie til Steinkjerbygg KF.

Kommunen står fortsatt ovenfor større investeringer som vil øke gjeldsgraden fremover. Dette er i stor grad relatert til ulike omstillingsbehov og befolkningsutvikling i kommunen. Kommunens totale økonomi utfordres av dette, og det er viktig å ha en restriktiv inngang til investeringer på lik linje med nye driftstiltak. Desto viktigere vil det også være å etablere en effektiv drift for å holde de ordinære driftsutgiftene nede. På denne måten er en bedre rustet til å møte renteoppgangen og økte renteutgifter.

Som et ledd i dette er det foretatt en gjennomgang av investeringstakten i gjeldende økonomiplan, noe som har resultert i forskyvninger i tid for enkelte investeringsprosjekter. I 2023 er investeringsnivået i kommunen svært lavt når det gjelder nye investeringer som ikke allerede er startet. Dette gjelder også investerings-tiltak formålsbygg i regi av Steinkjerbygg KF. Behovet for økte investeringer videre i planperioden, og ikke minst i årene etter 2026 er imidlertid økende, spesielt innenfor helseområdene. I gjeldende planperiode vil det være behov for grundige kartlegginger og økonomiske vurderinger før investeringene planlegges og etter hvert realiseres.

Renteutgifter i tilknytning til investeringsnivået er omtalt under kapittel for renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter.

Detaljer rundt de enkelte investeringsprosjekter i perioden er beskrevet under kommentarene kommunens tjenestoområder.

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Skatt på inntekt og formue	-626 858	-657 091	-657 091	-657 091	-657 091
Ordinært rammetilskudd	-904 473	-977 294	-984 627	-980 923	-980 938
Skatt på eiendom	-77 280	-89 500	-89 750	-90 000	-90 000
Andre generelle statstilskudd	-26 298	-27 064	-26 380	-26 836	-26 836
Sum sentrale inntekter	-1 634 909	-1 750 949	-1 757 848	-1 754 850	-1 754 865

Ordinært rammetilskudd

Sammen med skatteinntektene utgjør kommunens tildelte rammetilskudd for 2023 det som benevnes som kommunens *frie inntekter*.

De frie inntektene for 2023 i tabellen ovenfor er noe lavere enn "grønt hefte" hvor staten i forbindelse med forslag til neste års statsbudsjett gjør en beregning av kommunens frie inntekter, men litt høyere enn KS sin prognosemodell knyttet til forslag til statsbudsjett 2023.

Innbyggertall er en vesentlig faktor i beregningen av rammetilskudd. Beregningene i KS-modellen bygger på SSB sine fremskrivninger av innbyggertall i 2023, og er i de videre årene lagt flatt på dette nivået. Ser en på SSB sine fremskrivninger så faller innbyggertallet i kommunen med opp mot 400 frem mot 2026 når en bruker middelveiene (MMMM-alternativet). De siste årene har kommunen hatt en reduksjon som har vært litt større enn dette alternativet. Legger en til grunn dette i vurderingene kan en i 2026 risikere å ha et innbyggertall i størrelsesorden 450 personer lavere enn i dag. Innbyggertilskuddet i rammetilskuddmodellen med dette som grunnlag vil bety en mindre inntekt gjennom rammetilskuddet i størrelsesorden 8 - 10 millioner kroner.

En har i kommende økonomiplanperiode likevel valgt å opprettholde dagens rammetilskudd. Selv om innbyggertallet totalt sett reduseres, så øker antallet eldre. En økning av antallet eldre gir en vekting av rammetilskuddet som gir oss et høyere beløp gjennom bl.a. utgiftsutjevningen i modellen. Denne økningen burde imidlertid bli brukt til å øke tilbudene for denne aldersgruppen, mens det i kommende periode vil knyttes mot opprettholdelse av rammetilskudd og dagens aktivitetsnivå. En styrking av tilbudet for den eldste aldersgruppen vil således måtte skje gjennom omstillinger i dagens driftsnivå i hele kommunen. Økningen av antallet eldre etter 2026 er kraftig stigende, og det er en viktig langsiktig målsetting og stagnere reduksjonen i befolkningstall totalt for å snu trenden i redusert rammetilskudd.

Hvis de faktiske innbyggertallet fortsatt vil reduseres i tråd med eller høyere enn prognosene fra SSB, vil en ved utarbeidelse av neste års økonomiplan vurdere en reell reduksjon av rammetilskuddet i neste planperiode med de økonomiske utfordringer det gir.

Statsbudsjettet omtaler ikke en reel vekst fremover i perioden når det gjelder overføring til kommunene, og en har derfor valgt å ikke innarbeide dette.

Inndelingstilskuddet i inntektssystemet er en kompensasjonsordning til sammenslåtte kommuner for reduksjon i rammetilskuddet som følge av kommunesammenslåinger. Inndelingstilskuddet kompenserer for tap av basistilskuddet som er et gitt beløp per kommune, samt eventuelle tap av regionalpolitiske tilskudd. Kommuner som slår seg sammen kompenseres for netto nedgang i samlede regionalpolitiske tilskudd. Det vil si at dersom den nye sammenslåtte kommunen mottar regionalpolitiske tilskudd, skal kommunen kompenseres for differansen mellom tidligere og nye regionalpolitiske tilskudd. Inndelingstilskuddet fryses reelt på det nivået det har det året kommunene slår seg sammen, og gis en varighet på 15 år. Tilskuddet vil deretter trappes gradvis ned over fem år. Isolert sett vil ikke dette påvirke tallene i kommende planperiode, men viktig å ha med seg i et lengre perspektiv.

Inntektssystemutvalget la i høst frem sitt forslag til nytt inntektssystem. Dette forslaget er nå ute på høring med høringsfrist i desember. Det er forventet at regjeringen vil si noe om nytt inntektssystem i kommuneproposisjonen for 2023 som legges frem i mai 2023. Inntil regjering og Storting har behandlet forslaget og høringene, så vil en måtte forholde seg til dagens inntektssystem. Slik forslaget til nytt inntektssystem nå foreligger, vil det ha betydelige inntektsreduksjoner for Steinkjer kommune, og da spesielt knyttet til de regionalpolitiske tilskuddene i inntektssystemet.

Skatt på eiendom

Steinkjer kommune gikk i 2020 over til å bruke skatteetaten sine takster når det gjelder utskriving av eiendomsskatt, Kommunestyret behandlet under sak 38/21 i møtet 22.06.21 ny alminnelig omtaksering i Steinkjer kommune for perioden 2023 - 2033. Her ble det fattet følgende vedtak:

1. *Eiendomsskatt for 2023 lignede i hele kommunen og for alle eiendommer (eskl. § 3 a)*
2. *Steinkjer kommune benytter skatteetatens boligverdigrunnlag som grunnlag for beregning av eiendomsskatten for boliger*
3. *Det gjennomføres omtaksering av all annen eiendomsmasse i løpet av 2021 og 2022. Tjenesten kjøpes i markedet og kostnadsberegnes til 1,5 mill. Beløpet belastes disposisjonsfondet*
4. *Ved fastsetting av eiendomsskatt for våningshus m.v. etter omtakseringen skal det hensyntas at dette er boliger som ikke er fritt omsettelig, i samsvar med gjeldende ordning vedtatt i 2012 (i «gamle» Steinkjer kommune).*
5. *Skattetakstnemda starter arbeidet med nye retningslinjer for taksering umiddelbart etter at takseringsalternativ er vedtatt*
6. *Det benyttes ikke reduksjonsfaktor ut over lovens krav*
7. *Kommunedirektøren bes legge til grunn at det skal innføres et bunnfradrag i skattegrunnlaget for bolig- og fritidseiendommer. Kommunedirektøren bes om å komme tilbake med en nærmere beregning og konsekvenser av en slik ordning i f.b.m. arbeidet med årsbudsjettet for 2023, som er første år etter overgangsperioden i f.b.m. kommunesammenslåingen.*

Takseringsarbeidet går mot slutten, men det foreligger pr i dag ikke fullstendig rapport. I tillegg så har ikke skattemyndighetene lagt ut oppdaterte boligverdigrunnlag ennå, men det er foretatt et estimat av tallgrunnlagene.

Den økonomiske situasjonen er slik at det vil være nødvendig å øke eiendomsskatten i 2023. Satsen for boliger og fritidseiendommer er i 2022 3,50 promille. Denne foreslås i 2023 økt til 4 promille. Med utgangspunkt i estimatene rundt skatteetatens boligverdier og ny taksering, vil dette gi en merinntekt i størrelsesorden 12 mill kroner. Det foreslås ingen endringer knyttet til næringseiendommer ut over det som ev følger av lovendringer og pålagt tilpasning mellom de to tidligere kommunene.

I ovennevnte vedtak ble det forutsatt at det fra 2023 skulle vurderes innføring av et bunnfradrag i skattegrunnlaget for bolig- og fritidseiendommer. En enkel beregning viser at en innføring av et bunnfradrag lik kr 200 000 vil gi en redusert inntekt i størrelsesorden 10 mill kroner. Kommunedirektøren vil med utgangspunkt i kommunens økonomi tilrå at dette ikke innføres i denne omgang.

I forbindelse med behandlingen av kommunens årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023 - 2026, vil det også i år bli lagt fram en egen sak som behandler detaljene rundt eiendomsskatt 2023.

Gebyrutvikling

Tabellen nedenfor viser nominell endring i egenbetalinger og gebyrer fra 2022 (reell endring fremkommer ved å korrigere for deflator 2022 - 2023 som er anslått til 3,7 %, dvs der økningen er over 3,7 % vil det være en reell økning i gebyrene). Økningen videre i perioden er økning sammenlignet med året foran, dvs økning i 2024 er sammenlignet med 2023.

Økonomiplan for 2023-2026

Kommunale gebyrer - nominell økning	2023	2024	2025	2026
Byggesaker	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %
Oppmåling	5,0 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %
Private reguleringsplaner	10,0 %	10,0 %	5,0 %	5,0 %
Vann	20,0 %	13,0 %	2,0 %	2,0 %
Avløp	10,0 %	6,0 %	3,0 %	3,0 %
Renovasjon husholdninger/hytter	6,0 %	7,0 %	7,0 %	7,0 %
Tømming kloakkslam	5,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %
Parkeringsgebyr	3,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Sentralkjøkken	8,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Pleie- og omsorgstjenester 1)	2,6 %	---	---	---
Kommunale barnehager 2)	-1,1 %	---	---	---
Kommunale skolefritidsordninger 3)	3,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %
Kulturskole	3,0 %	3,0 %	3,0 %	3,0 %

1) For inntekter inntil 2G fastsettes gebyret av staten, ut over 2G fastsettes gebyret av kommunen.

2) Maksimalprisen i barnehage fastsettes av staten. I 2023 foreslår regjeringen en reduksjon i satsene fra 01.01.23 til kr 3 000,-. Endringene i maksimalprisen etter 2023 fastsettes i de kommende statsbudsjett.

3) Satsene for skolefritidsordninger gjelder 2. - 4. klasse.

Utviklingen i gebyrene er i stor grad videreført fra gjeldende økonomiplan, men med korrigeringer innenfor enkelte områder. Satsene er gjennomsnittsovergang innenfor de ulike områdene. Det vil bli utarbeidet et gebyrregulativ med de konkrete satsene på samme måte som tidligere som vil følge den politiske budsjettbehandlingen.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Renteinntekter og utbytte	-23 200	-24 957	-25 457	-25 957	-25 957
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	49 344	51 678	54 553	58 082	58 082
Avdrag på lån	62 000	61 000	60 000	62 000	62 000
Netto finansinntekter/finansutgifter	88 144	87 721	89 096	94 125	94 125
Finansutgifter i tjenesteområdene	-10 282	4 564	4 564	4 564	4 564
Totale finansutgifter	77 862	92 285	93 660	98 689	98 689

Renteinntekter og utbytte

Kommunens renteinntekter og utbytte har i en periode vært relativt stabil. Et relativt høyt disposisjonsfond og ubrukte lånemidler er en del av grunnlaget for renteinntekter.

Den høye renteøkningen vil også påvirke renteinntektene, og det er innarbeidet en økning i renteinntektene fra 2023. Økningen er imidlertid redusert noe som følge av reduksjoner i både disposisjonsfond og ubrukte lånemidler.

Det er i budsjettet ikke innarbeidet noe utbytte fra NTE. Det forventes fortsatt utbytte fra NTE, men størrelsen vil imidlertid være noe usikker, i tillegg er det kun en svært liten del av utbytte som kan benyttes i drift, og da i hovedsak knyttet til særskilte oppgaver utenfor ordinært budsjett.

Overføringer fra Steinkjerbygg KF utgjør 11,2 mill. kroner i 2022, og beløpet er holdt uendret i kommende planperiode.

Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter

Renteutgiftene som belastes driftsbudsjettet er beregnet ut fra dagens låneportefølje, planlagte låneopptak resten av året og forslag til investeringer og tilhørende låneopptak i økonomiplanperioden. Det er i beregningene lagt til grunn dagens forwardkurve (dvs. markedets forventninger i dag til utviklingen i rentenivået).

Lånemassen til kommunen er redusert som følge av overføring av formålsbygg til Steinkjerbygg KF. Dette betyr likevel at kommunens utgifter vil være påvirket av lånemassen knyttet til formålsbygg i Steinkjerbygg. Dette vil ikke fremgå som direkte renteutgifter i disse tabellene, men komme fram som økte utgifter på etatene. Dette gjelder både dagens budsjetterte investeringer og fremtidige investeringer.

Ser en på kommunen og Steinkjerbygg KF under et vil en i 2022 ha en forventet låneportefølje som betjenes av Steinkjer kommune i størrelsesorden 3 mrd kroner. Ut over dette vil Steinkjerbygg KF ha en låneportefølje som betjenes av eksterne leietakere. Det er imidlertid ikke Steinkjer kommune alene som virksomhet som betjener den samlede lånemassen, men en fordeling mellom kommunen, gebyrinntektene (VAR-gebyrer) og startlån. Det er den låneporteføljen som betjenes av kommunen som vil være utsatt i form av høyere utgifter ved en ev renteøkning.

I 2022 har det vært en betydelig renteøkning. Denne renteøkningen kom imidlertid relativt sent på året, noe som gjorde at merutgiftene i 2022 ikke var så store. Fra og med 2023 vil imidlertid renteutgiftene økes betydelig. Isolert sett vil netto renteutgifter som i dag belastes av den skattefinansierte delen av budsjettet øke med 10 mill kroner i 2023 knyttet til dagens låneportefølje. Det prognoseres en utflating av rentenivået i årene etter 2023, noe som gjør at økningen i renteutgifter etter 2023 er knyttet til økt investeringsnivå i perioden.

I tillegg til økningen i kommunens direkte renteutgifter er det en økning i husleie Steinkjerbygg KF knyttet til økte renteutgifter. Dette er beregnet til 19 mill kroner for eksisterende formålsbygg, samt en årlig merutgift lik 15 mill kroner knyttet til Dampsaga Bad og Steinkjer kulturhus.

Avdrag på lån

Fra 01.01.20 ble kommuneloven endret slik at det nå kun er beregningsmodellen som er tillatt når det gjelder minimumsavdrag. Det er et ønske om å betale avdrag høyere enn minimumsavdrag, noe som bl.a. forsterkes gjennom kommunestyrets vedtak knyttet til økonomidokument 2020, *...og opptrapping av avdragene...* I forslaget til økonomiplan 2023 - 2026 har en imidlertid fortsatt sett seg nødt til å legge seg tilnærmet minste tillatte avdrag etter kommuneloven.

Beløpene i tabellen gjelder kommunens egne lån. Avdragene knyttet til investeringer i Steinkjerbygg KF er innarbeidet i husleien mellom Steinkjer kommune og Steinkjerbygg KF.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Til ubundne avsetninger	0	0	0	3 276	15 110
Bruk av ubundne avsetninger	-24 453	-40 322	-3 958	-1 000	-1 000
Overføring til investeringsregnskapet	2 500	0	0	0	2 500
Avsetninger til eller bruk av bundne driftsfondr	434	434	434	434	434
Netto avsetninger	-21 519	-39 888	-3 524	2 710	17 044
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenestekområdene	0	-1 680	-1 680	-1 680	-1 680
Totale avsetninger	-21 519	-41 568	-5 204	1 030	15 364

Kommunens økonomiske utfordringer har stilt kommunen overfor betydelige effektiviseringskrav i hele planperioden. Dette var også situasjonen ved inngangen til budsjettåret 2022, men utfordringene har økt betydelig inneværende år.

Det er krevende med rask omstilling og effektivisering på kort sikt selv om etatene allerede i 2023 effektiviserer for over 40 mill kroner, er det behov for annen finansiering av omstillingsbehovet i 2023 og delvis 2024.

Et nødvendig grep er å redusere overføring til investering og øke bruk av disposisjonsfondet i første halvdel av planperioden. **Økt bruk av disposisjonsfond utfordrer både den kortsiktige og langsiktige økonomien for kommunen betydelig**, og det er av stor betydning at disposisjonsfondet igjen fylles opp gjennom positive netto driftsresultat.

Utviklingen i kommunens disposisjonsfond er beskrevet nærmere i kapittelet "Økonomisk utvikling i planperioden"

Disponering av driftsrammen

Til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Oppsummering sentrale poster					
Sum generelle driftsinntekter	-1 634 909	-1 750 949	-1 757 848	-1 754 850	-1 754 865
Avskrivninger	25 988	27 433	28 657	30 472	32 179
Netto finansutgifter	77 862	92 285	93 660	98 689	98 689
Motpost avskrivninger	-25 988	-27 433	-28 657	-30 472	-32 179
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-21 519	-41 568	-5 204	1 030	15 364
Sum sentrale inntekter og utgifter - Til fordeling tjenesteområdene	-1 578 566	-1 700 232	-1 669 392	-1 655 131	-1 640 812
Sum fordelt tjenesteområdene	1 578 566	1 700 232	1 669 392	1 655 131	1 640 812
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0

Kommunens frie inntekter, finansinntekter/-utgifter og bruk/avsetning vil være de områdene som i hovedsak påvirker de rammene som er disponible for tjenesteområdene. I tabellen ovenfor vises utviklingen i perioden 2023 - 2026. I tillegg er dette sammenlignet med budsjett 2022. Økningen i 2023 sammenlignet med 2022 skyldes i stor grad lønns- og prisvekst, men det er også en liten økning i skatteinntekter.

Ser en på perioden 2023 - 2026 vil det være en reduksjon i de disponible midlene til tjenesteområdene. Dette skyldes i hovedsak økte rente- og avdragsutgifter, samt at det ikke er økonomisk bærekraftig og videreføre bruken av disposisjonsfond i perioden.

En slik utvikling vil selvsagt påvirke driften, og stille store krav til omstilling i etatene for å fortsatt kunne levere tilfredsstillende tjenester til innbyggerne. Dette er beskrevet gjennom etatens kommentarer og ulike forslag til tiltak.

Driftsbudsjettet - forslag til rammeendringer per tjenesteområde i årsbudsjettet

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Vedtatt budsjett 2022	Prisjustering og diverse endringer	Effektivisering	Nye tiltak og realendringer budsjett	Budsjett	Realendring i % 2023
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber	199 481	20 204	-2 384	26 426	243 727	13,2 %
Oppvekstetaten	645 944	25 768	-14 000	34 406	692 118	5,3 %
Helseetaten	623 272	16 595	-18 390	16 796	638 273	2,7 %
Teknisk etat	97 678	4 928	-6 740	0	95 866	0,0 %
Kulturetaten	46 322	9 454	-1 423	9 800	64 153	21,2 %
Økonomi og finans	-29 567	-9	-1 445	0	-31 021	0,0 %
Sum netto driftsutgifter	1 583 130	76 940	-44 382	87 428	1 703 116	5,5 %

Tabellen ovenfor gir et bilde på endringene i netto driftsutgifter for de ulike etatene i budsjettåret 2023. I forslaget er de innarbeidet nye tiltak og realendringer i 2023 lik 5,8 % totalt, men det er store ulikheter mellom de ulike enhetene. Årsaken til realendringene er i hovedsak knyttet til en tilpasning av budsjettene til dagens driftsnivå innenfor spesielt oppvekstetaten og helseetaten. I tillegg er det en betydelig økning i husleie til Steinkjerbygg KF, noe som hovedsak er knyttet til kommunedirektør og fellesområdet. Økningen innenfor kultur er knyttet til åpningen av Dampsaga Bad og Steinkjer kulturhus. For å finansiere realendringene i 2023 er det innarbeidet et effektiviseringskrav i underkant av 45 mill kroner i tillegg til en betydelig bruk av disposisjonsfond.

Driftsbudsjettet - forslag til rammeendringer per tjenesteområde i økonomiplanperioden

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Vedtatt budsjett 2022	Prisjustering og diverse endringer	Effektivisering	Nye tiltak og realendringer budsjett	Budsjett 2026	Realendring i %
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber	199 481	18 181	-8 633	21 751	230 780	10,9 %
Oppvekstetaten	645 944	34 606	-35 050	23 716	669 216	3,7 %
Helseetaten	623 272	10 979	-34 440	19 126	618 937	3,1 %
Teknisk etat	97 678	2 914	-11 390	0	89 202	0,0 %
Kulturetaten	46 322	12 290	-2 081	14 800	71 331	32,0 %
Økonomi og finans	-29 567	-12	-6 191	0	-35 770	0,0 %
Sum netto driftsutgifter	1 583 130	78 958	-97 785	79 393	1 643 696	5,0 %

Tabellen ovenfor viser en tilsvarende oppstilling som i tabellen for driftsåret 2023 foran, men nå ved utgangen av økonomiplanperioden. Det er fortsatt en positiv realendring, men denne er redusert sammenlignet med 2023. I tillegg er effektiviseringen ved utgangen av perioden betydelig høyere, og da spesielt innfor helse- og oppvekstetatene som også har størst realendring. Dette har sammenheng med at det ikke er bærekraftig med en finansiering ved bruk av disposisjonsfond, noe som gjør at både realendring, inndekning av renteøkninger og konkretisering av innsparingskrav i gjeldende økonomiplan i stor grad må finansieres gjennom effektivisering/omstilling i driften i de enkelte enheter.

Økonomiplan for 2023-2026

Oversikt Drift

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2022	2023	2024	2025	2026
Sentrale inntekter					
Skatt på inntekt og formue	-626 858	-657 091	-657 091	-657 091	-657 091
Ordinært rammetilskudd	-904 473	-977 294	-984 627	-980 923	-980 938
Skatt på eiendom	-77 280	-89 500	-89 750	-90 000	-90 000
Andre generelle statstilskudd	-26 298	-27 064	-26 380	-26 836	-26 836
Sum sentrale inntekter	-1 634 909	-1 750 949	-1 757 848	-1 754 850	-1 754 865
Sentrale utgifter					
Sum sentrale utgifter	0	0	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde					
Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber	199 481	243 727	234 382	233 242	230 780
Oppvekstetaten	645 944	692 118	680 022	672 016	669 216
Helseetaten	623 272	638 273	627 427	625 287	618 937
Teknisk etat	97 753	95 866	91 202	90 202	89 202
Kulturetaten	46 322	64 153	71 491	71 331	71 331
Økonomi og finans	-44 488	-31 021	-32 248	-34 063	-35 770
Driftsutgifter per tjenesteområde	1 568 284	1 703 116	1 672 276	1 658 015	1 643 696
Korr. finansutgifter i tjenesteområdene	10 282	-4 564	-4 564	-4 564	-4 564
Korr. avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	0	1 680	1 680	1 680	1 680
Korr. motpost avskrivninger i tjenesteområde	25 988	27 433	28 657	30 472	32 179
Brutto resultat (KOSTRA)	-30 355	-23 284	-59 799	-69 247	-81 874
Renteinntekter og utbytte	-23 200	-24 957	-25 457	-25 957	-25 957
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	49 344	51 678	54 553	58 082	58 082
Avdrag på lån	62 000	61 000	60 000	62 000	62 000
Netto finansinntekter/finansutgifter	88 144	87 721	89 096	94 125	94 125
Finansutgifter i tjenesteområdene	-10 282	4 564	4 564	4 564	4 564
Totale finansutgifter	77 862	92 285	93 660	98 689	98 689
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	-25 988	-27 433	-28 657	-30 472	-32 179
Netto resultat (KOSTRA)	21 519	41 568	5 204	-1 030	-15 364
Til ubundne avsetninger	0	0	0	3 276	15 110
Bruk av ubundne avsetninger	-24 453	-40 322	-3 958	-1 000	-1 000
Overføring til investeringsregnskapet	2 500	0	0	0	2 500
Avsetninger til eller bruk av bundne driftsfondr	434	434	434	434	434
Netto avsetninger	-21 519	-39 888	-3 524	2 710	17 044
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	0	-1 680	-1 680	-1 680	-1 680
Totale avsetninger	-21 519	-41 568	-5 204	1 030	15 364
Årsoverskudd (-)/Årsunderskudd (+)	0	0	0	0	0

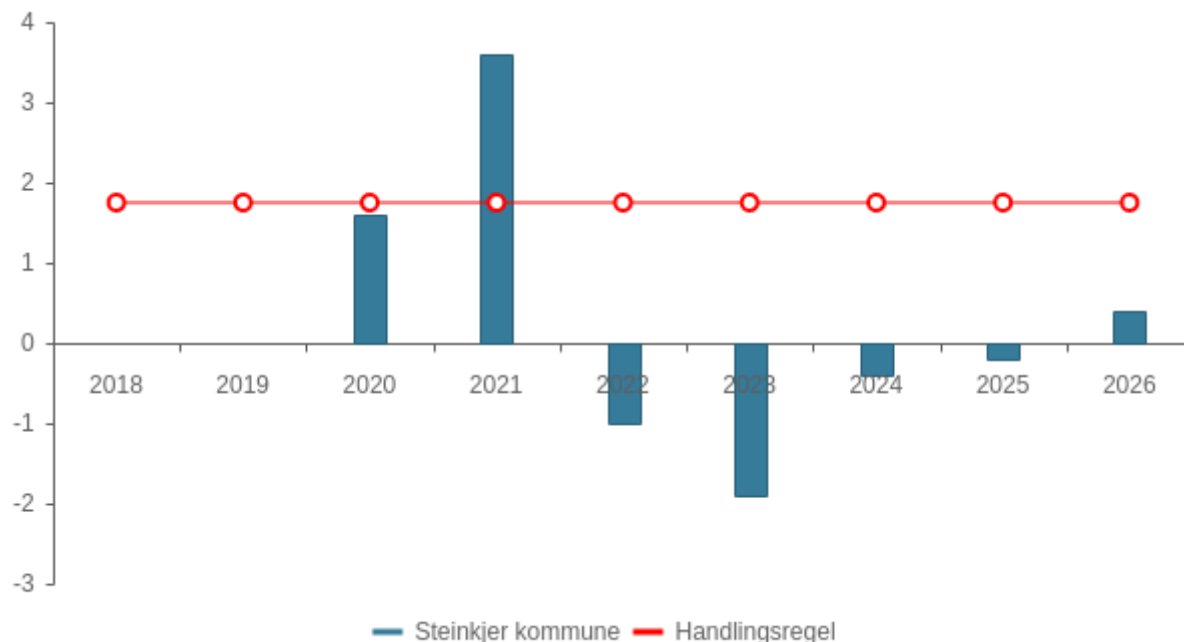
Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	100 050	103 000	104 650	96 350
Tilskudd til andres investeringer	1 500	1 400	400	400
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 000	5 000	5 000	5 000
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	106 550	109 400	110 050	101 750
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 470	-6 460	-7 450	-5 390
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	0	0
Bruk av lån	-90 580	-94 940	-94 100	-84 860
Videreutlån	50 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 000	-40 000	-40 000	-40 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-7 500	-8 000	-8 500	-9 000
Overføring fra drift	0	0	0	-2 500
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Sum finansiering	-106 550	-109 400	-110 050	-101 750
Sum finansieringsbehov	106 550	109 400	110 050	101 750
Sum finansiering	-106 550	-109 400	-110 050	-101 750
Udekket finansiering	0	0	0	0

Økonomisk utvikling i planperioden

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Steinkjer kommune	0,0 %	0,0 %	1,6 %	3,6 %	-1,0 %	-1,9 %	-0,4 %	-0,2 %	0,4 %
Handlingsregel	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %

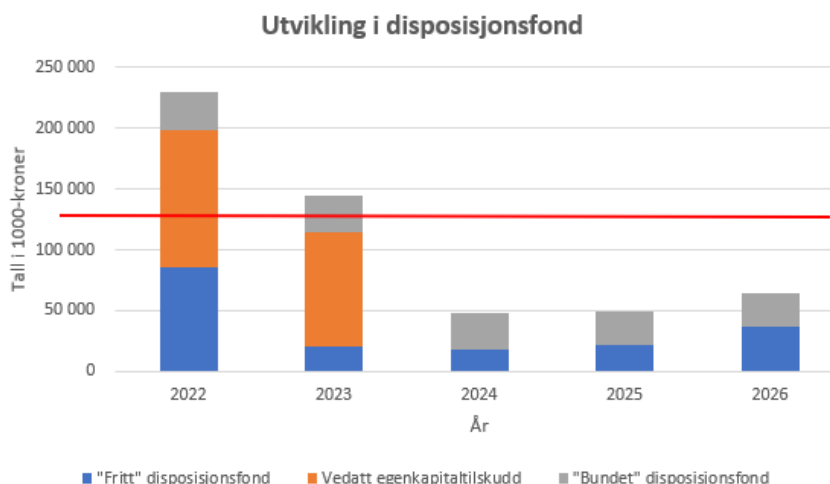
I kommunens vedtatte finansielle måltall er netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter et viktig måltall. Måltallet er satt til 1,75 % som er det minimum staten anbefaler.

Det har vært svært krevende å nå et slikt nivå ved utarbeidelse av de enkelte års budsjetter, men både i 2020 og 2021 har likevel de regnskapsmessige resultatene bidratt til måloppnåelse. Dette har bl.a. sammenheng med premieavvik pensjon og spesielt i 2021 den store skatteveksten på slutten av året.

Et positivt netto driftsresultat er en forutsetning for å kunne avsette midler til disposisjonsfond, og det er derfor med en grad av bekymring at netto driftsresultat er negativt de fleste årene i kommende planperiode. Likevel er dette en del av det omstillingsarbeidet kommunen nå står ovenfor, og i slutten av perioden er det igjen budsjettert med et positivt netto driftsresultat. Det er imidlertid vært å merke seg at kommunen må bruke et år lengre enn forutsatt i økonomiplan 2022 - 2025 for å igjen kunne budsjettere med positivt resultat.

Med utgangspunkt i dette så er det svært viktig at det uavhengig av budsjett jobbes aktivt med å nå et bedre netto driftsresultat enn økonomiplanen forutsetter. Ikke minst gjelder dette ved økte inntekter og reduserte utgifter ut over årsbudsjett og økonomiplan i årene fremover.

Utvikling av disposisjonsfond i økonomiplanperioden

Søylediagrammet ovenfor viser utviklingen av disposisjonsfond i planperioden, og tar utgangspunkt i kommunens samlede disposisjonsfond ved inngangen til 2022. De enkelte søyler viser disposisjonsfondet ved utgangen av perioden, og i 2022 er det forutsatt et merforbruk i 2022 i størrelsesorden 25 mill kroner, jfr månedsrapport september 2022. Den røde linjen markerer kommunens finansielle måltall lik 6 % av sum driftsutgifter.

Steinkjer kommune hadde et disposisjonsfond ved inngangen til 2022 lik 272,7 mill. kroner. Av dette så var 32,7 mill kroner "øremerket" spesielle formål, og 113 mill kroner i egenkapitaltilskudd til Steinkjer kulturhus og fotballhallen. Dette gjør at den "frie" delen av disposisjonsfondet ved inngangen til 2022 var 127 mill kroner.

Brutto disposisjonsfond ved inngangen til utgjorde 12,7 % av sum driftsutgifter. Dette er langt over kommunens måltall lik 6 %. Korrigerer en for de forhold som er nevnt ovenfor, så er prosenten 5,9 %, dvs under kommunens måltall. Diagrammet ovenfor viser utviklingen av kommunens "brutto" driftsfond, og tar ikke hensyn til egenkapitaltilskudd og "bundet" del av disposisjonsfondet.

Gjennom driftsåret 2022 er det brukt 42,3 mill kroner av disposisjonsfondet gjennom ulike tiltak, herunder bruk av disposisjonsfond i opprinnelig budsjett lik 24,5 mill kroner. I tillegg er egenkapitaltilskuddet til fotballhallen utbetalt. Dette påvirker ikke det "frie" disposisjonsfond som slik situasjonen nå ser ut til å bli i 2022, vil gi et "fritt" disposisjonsfond lik 3,9 % av brutto driftsinntekter. Dette forutsatt at årets driftsresultat går i balanse, noe som kan se litt krevende ut gjennom prognosene i månedsrapport for september 2022.

Det er viktig å til enhver tid ha et disposisjonsfond med en viss størrelse. Dette for å ha reserver ved større forutsatte utgifter uten å måtte ty til større driftsendringer i den daglige driften, eller som bruk til egenkapital ved investeringer. I tillegg vil et disposisjonsfond av størrelse kunne benyttes i overgangsperioder ved økonomisk omstilling som ikke lar seg gjennomføre innenfor kort tid som bl.a. en betydelig renteøkning. Ved bruk av disposisjonsfondet vil det derfor være av stor betydning at dette fylles opp gjennom et positivt netto driftsresultat. Forslaget til økonomiplan 2023 - 2026 utfordrer disse forholdene sterkt.

Steinkjer kommune har gjennom mange år hatt god styring på økonomien, og klart å bygge disposisjonsfond. Kommende økonomiplan legger fortsatt opp til en forsvarlig styring av kommunen, men det betinger at den foreslåtte omstillingen i etatene gjennomføres, og at en unngår

Økonomiplan for 2023-2026

regnskapsmessige merforbruk i de kommende årene. Det er i tillegg en forutsetning at merinntekter og mindreutgifter ut over budsjett tilføres disposisjonsfondet, slik at en igjen kan ha et forsvarlig disposisjonsfond i tråd med kommunens målsetting.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

Beløp i 1000

	Budsjett 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Sum inntekter	-2 175 877	-2 298 726	-2 304 725	-2 301 727	-2 301 742
Sum utgifter	2 145 522	2 275 442	2 244 926	2 232 480	2 219 868
Brutto resultat	-30 355	-23 284	-59 799	-69 247	-81 874
Netto finansutgifter og inntekter	77 862	93 086	95 186	100 937	100 937
Motpost avskrivninger	-25 988	-25 497	-25 804	-26 378	-28 085
Netto resultat	21 519	44 305	9 583	5 312	-9 022
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-21 519	-41 568	-5 204	1 030	15 364
Årsresultat	0	2 737	4 379	6 342	6 342
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-1,0 %	-1,9 %	-0,4 %	-0,2 %	0,4 %

Den økonomiske utviklingen i planperioden har også blitt beskrevet i detalj tidligere i dokumentet. I dette avsnittet er fokuset rettet mot netto driftsresultat som ofte er det som omtales når en vurderes kommunens økonomiske situasjon i de enkelte årene. Det er også en direkte sammenheng mellom netto driftsresultat og mulighetene for avsetninger til disposisjonsfond.

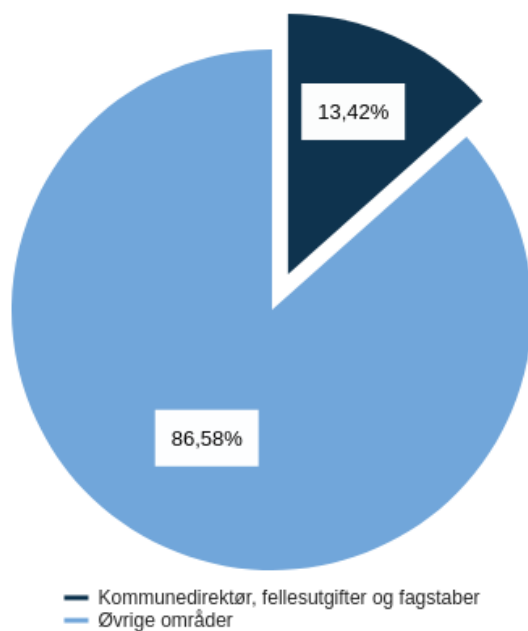
Kommunens finansielle måltall for netto driftsresultat i prosent av brutto driftsresultat er 1,75 %. Dette er også sammenfallende med statens anbefalinger når det gjelder minimumsnivå. Ser en på utviklingen i perioden tom 2020 i grafen ovenfor så har en de fleste årene nådd måltallet i regnskapet, selv om resultatet i budsjettene har vært lavere.

I 2022 og kommende planperiode er utviklingen imidlertid betydelig endret, og da spesielt i perioden 2022 - 2025. Dette er en bevisst budsjettering gjennom bruk av disposisjonsfond for å skape seg tid og gode prosesser knyttet til den omstillingen som vil måtte skje i årene fremover. Selv om budsjetteringen er bevisst, så er det imidlertid et betydelig lavere netto driftsresultat og høyere bruk av disposisjonsfond enn det som er ønskelig. Dette stiller kommunen overfor en sterkere økonomistyring enn noen sinne for å kunne nå de tiltak og økonomiske målsettinger som er satt. Det er også behov for å jobbe aktivt i planperioden for å øke avsetningen til disposisjonsfond/ redusere bruken av disposisjonsfond ut over det som ligger til grunn i forslag til økonomiplanen 2023 - 2026.

Kommunens tjenesteområder

Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter					
Lønn	48 915	49 315	48 690	48 690	48 690
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	94 623	116 062	108 794	108 199	105 407
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	58 828	63 510	63 085	63 335	63 335
Overføringsutgifter	57 352	76 515	75 769	74 974	75 304
Finansutgifter	4 564	4 564	4 564	4 564	4 564
Sum Driftsutgifter	264 282	309 966	300 902	299 762	297 300
Driftsinntekter					
Salgsinntekter	-7 550	-7 550	-7 550	-7 550	-7 550
Refusjoner	-49 806	-50 244	-50 525	-50 525	-50 525
Overføringsinntekter	-7 445	-7 445	-7 445	-7 445	-7 445
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-375	-1 375	-1 375	-1 375	-1 375
Sum Driftsinntekter	-65 176	-66 614	-66 895	-66 895	-66 895
Sum	199 106	243 352	234 007	232 867	230 405

Dagens virksomhet

Kommunedirektør, fellesutgifter og stabstjenester omfattet i tillegg til kommunens fellesutgifter, fagstabene

- Personal og organisasjon
- Økonomi
- Plan og utvikling

Innenfor dette område ligger også politisk område.

I 2021 ble det foretatt en justering i organiseringen hvor fagstab personal og organisasjonsutvikling ble slått sammen med informasjon og dokumentsenter til en ny fagstab - personal og organisasjon.

Fra 01.01.23 er Inn-Trøndelag IKT historie, og IKT-tjenester i Inn-Trøndelag, Levanger og Verdal kommuner er samlet i oppgavefellesskapet Digitale Innherred. Tjenesten er organisert som et oppgavefellesskap med Levanger kommune som virksomhetsadresse. Utgiftene til IKT-samarbeidet vil fortsatt fremgå som en netto kommunal utgift innenfor personal og organisasjon.

Utfordringer og strategier

Bemanning

Det er fra 2020 foretatt en reduksjon i fagstabenes bemanning med over 20 % av bemanningen. Dette er gjennomført gjennom gevinstrealiseringsplanen for kommunesammenslåingen, noe som ble innarbeidet i økonomiplan 2020 - 2023, samt opphør av stillinger som har vært helt/delvis prosjektfinansiert gjennom eksterne midler. I tillegg ble det i budsjett 2021 og 2022 innarbeidet ytterligere reduksjoner i stillingene innenfor fagstaber, og da i hovedsak knyttet til fagstab personal og organisasjon, og plan og utredning. I gjeldende økonomiplan ligger det ytterligere innsparinger knyttet til fagstabene med 1,5 årsverk.

Utviklingen innenfor digitaliseringsarbeidet i kommunen tilsier at reduksjoner i den tradisjonelle administrasjonen i kommunen er naturlig. Omfanget kan imidlertid være utfordrende, spesielt i lys av at støttetjenestene i etatene også er redusert til den minimale. På tross av reduksjonene i bemanning er det et økende omfang av arbeidsoppgaver, ikke minst knyttet til utredninger og digitaliseringsarbeidet. Digitaliseringen skal bidra til kvalitet og effektivitet, men ting kan ta forholdsvis lengre tid så lenge det er lave ressurser til disse oppgavene.

Det er ikke funnet rom for å tilsette i vakant stilling som samfunnsplanlegger i 2023, noe som vil gi betydelig utfordringer mht kapasitet til gjennomføring av overordnet planarbeid, prosjektdeltakelse og samskappingsarbeid i kommunedelene.

Reduksjonene i fagstabene utfordrer tjenestenivået både internt og eksternt. Dette vil påvirke tjenestetilbudet til publikum, spesielt i overgangsperioder med innføring av digitale løsninger. En viktig del av omstillingsarbeidet vil være en forventningsavklaring i forhold til de tjenester fagstabene leverer. Dette gjelder både internt i organisasjonen og overfor politikken, eksterne samarbeidsparter og publikum.

Interkommunale samarbeid

Kommunen er både eier og deltaker i flere interkommunale samarbeid, i tillegg til egne selskaper. Disse ligger ikke nødvendigvis under kommunedirektørens tjenesteportefølje og styring. Det er likevel viktig at det innenfor disse tjenestene også initieres krav til effektivisering og digitalisering som gir økonomiske effekter for kommunen. Dette gjelder både kommunale foretak, IKS og hel- eller deleide aksjeselskap.

Flere av de interkommunale tjeneste har meldt behov for økte ressurser fra 2023. Dette er svært krevende i en tid med store økonomiske utfordringer, og i all hovedsak så er budsjettene for de interkommunale tjenestene innenfor fagstabene og fellesområdet kun justert med prognosert deflator for 2023.

Det nyeste interkommunale samarbeidet er «Digitale Innherred KO» som er et kommunalt oppgavefellesskap innen IKT og digitalisering der alle Innherredskommunene nylig har vedtatt å gå inn. Hovedmålet er samarbeid om tjenesteutvikling, digital transformasjon og samordning av IKT-tjenesten. Budsjettene for 2023 er videreført på samme nivå som i 2022 med unntak av økte utgifter til lisenser og leie av datasenter som er utgifter kommunen ville fått uavhengig av samarbeidet. I tillegg er det i det første året avsatt noe oppstartsmidler for den nye organisasjonen.

Økonomiske midler flyktningearbeid

I gjeldene økonomiplan er det innarbeidet et omstillingsbehov innenfor flyktningearbeidet i kommunen som følge av nedgang i integreringstilskudd på grunn av redusert antall flyktninger. Dette omorganiseringsarbeidet ble utfordret betydelig gjennom krigen i Ukraina og den store flyktningetilstrømmingen til Norge i den forbindelse. Hvordan flyktningsituasjonen vil være i 2023 er høyst usikkert. Budsjettet i gjeldende økonomiplan er lagt ut fra en videreføring av det som ble skissert i forrige økonomiplan, men her kan det på nytt være snakk om betydelige endringer når det er mere klart hva som skjer på dette området kommende år.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	199 481	199 481	199 481	199 481
Sum Tekniske justeringer	5 692	5 692	5 692	5 692
Sum Vedtak forrige periode	1 435	-145	-588	-588
Sum Lønns- og prisvekst	13 077	13 077	13 077	13 077
Konsekvensjustert budsjett	20 204	18 624	18 181	18 181
Konsekvensjustert ramme	219 685	218 105	217 662	217 662
Innsparingstiltak				
Fellesområdet - reduksjon formannskapets disposisjonskonto	-360	-360	-360	-360
Pensjon - bruk av premiefond	375	-5 500	-5 500	-5 500
Personal og organisasjon - reduksjon 60 % stilling fra mai 2023	-250	-375	-375	-375
Personal og organisasjon - reduksjon 80 % stilling fra 01.01.23	-500	-500	-500	-500
Personal og organisasjon - reduksjon driftsmidler	-71	0	0	0
Personal og organisasjon - redusert inntak lærlinger med fem stk fra høst 2023	-180	-330	-830	-500
Plan og utredning - reduksjon driftsmidler	-100	-100	-100	-100
Steinkjer næringssselskap - delfinansiering av tilskudd fra næringsfond	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Økonomi - reduksjon driftsmidler	-18	-18	-18	-18
Økonomi - reduksjon kjøp av tjenester byggesak/oppmåling	-100	-100	-100	-100
Økonomi - salg av tjenester	-180	-180	-180	-180
Sum Innsparingstiltak	-2 384	-8 463	-8 963	-8 633
Nye tiltak				
Brann Midt IKS - økt tilskudd 2023 (deflator)	1 000	1 000	1 000	1 000
Digitale Innherred - økte driftsutgifter	3 090	3 125	3 125	3 125
Innherred innkjøp - Steinkjer kommunes andel av ny 100 % stilling fra 01.01.25	0	0	250	250
Innherred regionråd - Steinkjer kommunes andel driftsbudsjett	200	200	200	200
Inn-Trøndelag helse og beredskapshus - økt husleie jfr økte finansutgifter	4 289	3 210	2 917	2 356
Personal og organisasjon - økte lisensutgifter	1 300	1 300	1 300	1 300
Politisk virksomhet - generell økning tilpasset faktisk nivå	650	150	150	150
Politisk virksomhet - økte utgifter valg	100	0	900	0
Steinkjer kirkelige fellesråd - økt tilskudd vaktmestertjenester	250	500	500	500
Steinkjer kirkelige fellesråde - økt tilskudd 2023 (deflator)	530	530	530	530
Steinkjerbygg KF - økt husleie formålsbygg pga prognosert renteøkning	15 017	14 725	13 671	12 340
Sum Nye tiltak	26 426	24 740	24 543	21 751
Nye tiltak og realendringer budsjett	24 042	16 277	15 580	13 118
Ramme 2023-2026	243 727	234 382	233 242	230 780

Driftsbudsjett med endringer - oppsummering

Kommunedirektør, fellesområdet og fagstabene omhandler i tillegg til ulike tilskudd, overføringer til kommunesamarbeid og finansutgifter formålsbygg, i hovedsak lønnsutgifter. Det er innenfor dette

området allerede foretatt relativt betydelige reduksjoner i de tre første årene etter kommunesamarbeidet. På tross av dette foreslås det likevel ytterlige omstillingstiltak innenfor tjenestene, både direkte i kommunens tjenesteyting, og gjennom overføringer til ulike samarbeidsløsninger.

Det forutsettes en omstilling på området som ved utgangen av 2026 vil gi en effektivisering lik 8,6 mill kroner.

Kravet til omstilling er betydelig innenfor området, og stiller store krav til strukturerte, målrettede og gode prosesser i perioden som kommer.

Innsparingstiltak

Pensjon - bruk av premiefond

Steinkjer kommune har gjennom flere år opparbeidet seg et premiefond i KLP. dette premiefondet kan kun benyttes til betaling av premie. Økt premieinnbetaling vil påvirke premieavviket, noe som gjør at utgiften øker i år 1, men reduseres videre i perioden.

Det er forutsatt benyttet 50 mill kroner av premiefondet til innbetaling av premie i 2023.

Personal og organisasjon - reduksjon 60 % stilling fra mai 2023

Personal og organisasjon er en enhet med et bredt fagområde; Det spenner fra personal og HMS, politisk sekretariat, lærlingeansvaret, arkiv/journalføring, kommunikasjon og servicetorgene.

Fagstaben har de siste årene hatt en reduksjon i stillinger knyttet til gevinstrealiseringplan kommunesamarbeid, og effektiviseringskrav knyttet til budsjettbehandlingen. Likevel er det nødvendig med en ytterligere reduksjon i stillinger i den kommende periode, og det er innarbeidet et samlet effektiviseringskrav lik 150 % stilling.

En forutsetning for effektiviseringen er at arbeidet med digitalisering av tjenestene innenfor fagstaben fortsetter, samt en vurdering av i hvor stor grad kommunen skal ha servicekontor både i Steinkjer og Malm.

Personal og organisasjon - redusert inntak lærlinger med fem stk fra høst 2023

Steinkjer kommune utvidet for noen år siden antallet lærlinger i kommunen. Av økonomiske årsaker ser kommunen seg nå nødt til å redusere antallet nye lærlinger fra høsten 2023 med 5 plasser.

Som en konsekvens av denne reduksjonen må det utarbeides en plan for hvilke lærlingeplasser kommunen skal prioritere de kommende årene.

Steinkjer næringssselskap - delfinansiering av tilskudd fra næringsfond

Med de store økonomiske utfordringer kommunen har, så må det også vurderes økonomisk effektivisering innenfor næringsområdet. I første omgang knyttes den økonomiske innsparingen til at 1 mill kroner av tilskuddet til Steinkjer næringssselskap finansieres av det kommunale næringsfondet i 2023. I løpet av 2023 må det sees på andre muligheter for en økonomisk effektivisering av også dette området.

Nye tiltak

Brann Midt IKS - økt tilskudd 2023 (deflator)

Det er innarbeidet en økning i tilskuddet til Brann Midt IKS med 1 mill kroner. Dette tilsvarer en justering av dagens tilskudd med deflator. Styret i Brann Midt har lagt frem et budsjettforslag med en økning ut over deflator, men den stramme økonomiske situasjon gjør at en ikke har mulighet for en slik økning.

Digitale Innherred - økte driftsutgifter

Budsjettet 2023 for Digitale Innherred KO er bygd på konsolidert kostnadsrammer for de to sammenslåtte IKT-enhetene i 2022, justert for lønnsoppgjør og prisvekst.

Budsjettet tar videre høyde for kostnader knyttet til sammenslåing og endringer på lisensmodeller. Standardiserte brukerlisenser fra Microsoft bæres av IKT-enheten, mens lisenser knyttet til fagsystem bæres av systemeier.

Innherred innkjøp - Steinkjer kommunes andel av ny 100 % stilling fra 01.01.25

Ressursmessige hensyn gjør at Innherred innkjøp har bedt om en stillingsutvidelse med et årsverk. Det er imidlertid ikke funnet midler til dette før i 2025.

Innherred regionråd - Steinkjer kommunes andel driftsbudsjett

Arbeidsutvalget for Innherred Regionråd vedtok i møte februar 2022 en utvidelse av daglig leder til 100 % stilling. i tillegg kommer utgifter til drift av rådet. Deler av stillingen er i 2023/24 finansiert gjennom ulike prosjektmidler, og korrigert for dette vil Steinkjer kommunes andel knyttet til Innherred Regionråd være omlag kr 200 000. Det må jobbes aktivt for en delvis prosjektfinansiering av stillingen også etter 2024.

Inn-Trøndelag helse og beredskapshus - økt husleie jfr økte finansutgifter

Renteøkningen i 2023 gjør at den årlige husleien knyttet til Steinkjerbygg KF for Inn-Trøndelag helse- og beredskapshus øker. Reduksjonene ut over i perioden skyldes at husleien justeres ned som følge av nedbetaling gjennom avdrag.

Politisk virksomhet - generell økning tilpasset faktisk nivå

Utgiftene til politisk virksomhet i kommunen er i dag omlag kr 600 000 over dagens budsjett. Inn mot neste valgperiode må det ses på hvordan politisk virksomhet kan tilpasse aktiviteten til de rammene som ligger i budsjettet. dette innebærer imidlertid en økning av utgiftene i 2023 frem til valget.

Områder som kan vurderes er antallet medlemmer i kommunestyret, antallet utvalg, retningen på den politiske godtgjøringen, størrelsen på stillingen som varaordfører etc.

Godtgjøringen til politikerne er ikke lønnsjustert siden 2020, og budsjettet for kommende periode er økt med kr 150 000 for å kunne øke satsene i 2023 med en lønnsvekst lik 4 %.

Steinkjer kirkelige fellesråd - økt tilskudd vaktmestertjenester

Tilskuddet til Steinkjer kirkelige fellesråd er økt med prognosert deflator i 2023 (3,7%). i tillegg er tilskuddet økt med kr 250 000 i 2023, økende til kr 500 000 i 2024 knyttet til mulighetene for å opprette en stilling som vaktmester ved kirker/gravplasser.

Steinkjerbygg KF - økt husleie formålsbygg pga prognosert renteøkning

Finansutgiftene knyttet til de formålsbygg kommunen leier av Steinkjerbygg KF bæres i sin helhet av kommunen. Økningen i utgifter i planperioden knytter seg til økte renteutgifter som følge av et høyere rentenivå.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
IKT og kontorstøttetjenesten - IKT skole/barnehage	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Kirkelig Fellesråd	500	400	400	400	1 700
Kirkelig fellesråd - navnete minnelunder	1 000	1 000	0	0	2 000
Kjøp av datateknisk utstyr ungdomskolene	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Overgang fra leide til eide biler - oppgradering av bilpark	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Økonomi og personal - utvikling av styringssystemer	600	600	600	600	2 400
Sum investeringsprosjekter	9 100	9 000	8 000	8 000	34 100

IKT og kontorstøttetjenesten - IKT skole/barnehage

I gjeldende økonomiplan er det avsatt 2,0 mill. kroner årlig til investeringer i IKT i skole og barnehage. Beløpet er i forslaget til ny økonomiplan videreført ut 2026. Beløpet knyttes til investeringer opp mot de enkelte skoler og barnehager, og disponeringen skjer i tråd med utarbeidet IKT- plan ved etaten.

Kirkelig Fellesråd

Det er i gjeldende økonomiplan satt av et årlig beløp på lik linje som tidligere år til Steinkjer kirkelige fellesråd.

Utgangspunktet for beløpene er innmeldte behov for mindre investeringer fra Steinkjer kirkelige fellesråd. Midlene øremerkes ikke spesielle tiltak, men gir Fellesrådet selv muligheten til å prioritere innenfor de innmeldte behovene.

Kirkelig fellesråd - navnete minnelunder

Behovet for navnet minnelund har siden 2017 vært etterspurt fra kommunens innbyggere på flere av gravplassene i Steinkjer kommune. Steinkjer kirkelige fellesråd har i den forbindelse sett nærmere på dette, og fikk i 2021 midler til å etablere en navnet minnelund på Egge gravplass. Minnelunden ble kostnadsberegnet til 1,7 mill kroner. Av dette finansierte fellesrådet kr 500 000 selv.

Det bevilges i 2023 og 2024 ytterligere 1 mill hvert år til etablering av navnet minnelunder ved andre gravplasser i kommunen.

Kjøp av datateknisk utstyr ungdomskolene

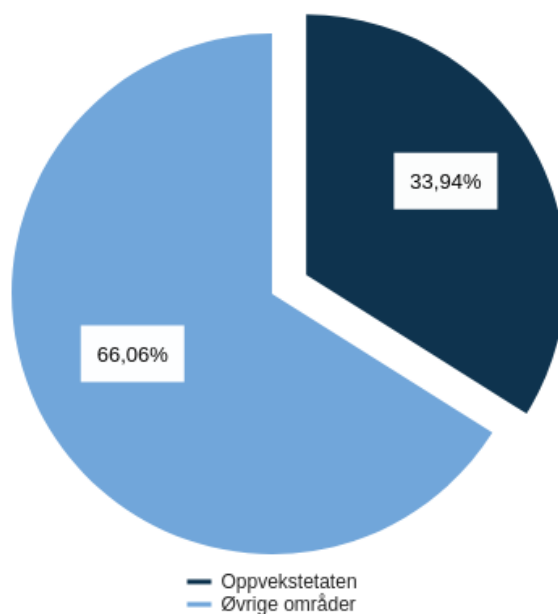
Kommunestyret bevilget i 2016 3 mill. kroner til innkjøp av datatekniskutstyr til elever på 8. klassetrinn. Dette er videreført i årene etter, og i forslaget til økonomiplan 2023 - 2026 er dette videreført i hele økonomiplanperioden.

Overgang fra leide til eide biler - oppgradering av bilpark

I løpet av økonomiplanperioden vil vi være ferdigstilt med overgang fra leide til eide biler, men vi vil fortsatt ha behov for å fornye denne bilparken. Dette har tidligere vært spredt utover på de enkelte tjenesteområdene, men samles nå og blir mer synlig i budsjettet. Positiv økonomisk konsekvens vil likevel være en realitet som følge av innfasing av felles bilpool.

Oppvekstetaten

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter					
Lønn	520 467	516 392	510 316	510 110	510 110
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	49 284	49 254	48 054	51 654	51 654
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	148 026	173 092	167 602	155 502	152 702
Overføringsutgifter	11 776	33 619	34 419	35 119	35 119
Finansutgifter	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	729 553	772 357	760 391	752 385	749 585
Driftsinntekter					
Salgsinntekter	-28 038	-24 532	-24 532	-24 532	-24 532
Refusjoner	-55 571	-55 707	-55 837	-55 837	-55 837
Overføringsinntekter	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-83 609	-80 239	-80 369	-80 369	-80 369
Sum	645 944	692 118	680 022	672 016	669 216

Dagens virksomhet

Oppvekstetaten er organisert i sektorene barnehage, skole og forebygging. Etaten omfatter til sammen 27 tjenesteenheter: 14 grunnskoler (11 barneskoler, 2 ungdomsskoler og 1 skole med både barnetrinn og ungdomstrinn), 7 kommunale barnehager, voksenopplæring, PPT (Pedagogisk Psykologisk Tjeneste), Barn- og familie, Barnevern, Avlastning barn- og unge og Integrering.

Det er en privatskole i kommunen (Steinkjer Montessoriskole). Her har kommunen et ansvar i forhold til spesialundervisning og skoleskyss. Kommunen har tilsyns- og veiledningsansvar for 20 private barnehager.

Utfordringer og strategier

Oppvekstetaten favner de fleste tjenester som yter tjenester til barn- og unge og deres familier. Det å legge til rette for gode oppvekstvilkår for barn og unge er blant de viktigste oppgavene i samfunnet. Gode oppvekstvilkår legger grunnlaget for en god helse gjennom livet, og god helse i befolkningen er av stor samfunnsøkonomisk betydning.

Steinkjer kommune yter gode tjenester til barn, unge og deres familier. Hovedbildet er at barn/elever trives og lærer, det er godt samarbeid med foresatte og ansatte trives på jobb. Samtidig er det flere områder som utfordrer og er kostnadsdrivende. De største utfordringene er knyttet til barn og unge med **særskilte behov**. Med særskilte behov menes i denne sammenhengen både fysisk og psykisk funksjonsnedsettelse man er født med, og store utfordringer/vansker som oppstår i løpet av oppveksten. Utgiftene til spesialpedagogisk hjelp i barnehage, spesialundervisning i skolen og til barn med helserelaterte utfordringer er økende. Mer enn 100 barn/elever har store og omfattende hjelpebehov. Dette betyr at barna det gjelder har behov for bistand fra en voksen i store deler av tiden de er i barnehagen eller på skolen. Flere av utfordringene kan ses i folkehelseprofilen for Steinkjer, som blant annet viser at mange familier i kommunen har lav inntekt og/eller som får stønad til livsopphold, samt at kommunen har en større tetthet i befolkningen med psykiske vansker enn landsgjennomsnittet. Flere undersøkelser, eksempelvis "Ungdata", rapporterer at altfor mange barn- og unge har ulike vansker i hverdagen, ut over de utfordringene alle møter i oppveksten. Tidlig og tverrfaglig innsats i heimen, i barnehage/skole og fritidsarenaer er avgjørende for å bidra til positiv utvikling. God ledelse og partssamarbeid som medvirker til godt arbeids- og fagmiljø er også sentralt i arbeidet med å drive økonomisk og kvalitetsmessig godt. I tillegg er dette avgjørende i arbeidet med rekruttering av nye medarbeidere i et konkurranseutsatt marked.

Steinkjer 2025

Inneværende skoleår er det 1876 elever i barneskolen. Ved skolestart i 2027 vil elevtallet slik det ser ut nå telle 1598 elever. Differansen mellom de skoleårene er 278 elever. Dette får store konsekvenser for inntekter til sektor skole isolert sett. Rammeoverføringene som kan relateres til innbyggertallet 6-15 år, vil reduseres med over 30 - 35 mill. kroner i løpet av femårsperioden. Hvis man ser på KOSTRA-tall per i dag bruker Steinkjer kommune mer penger på skole og mindre penger på helse/omsorg per innbygger enn sammenlignbare kommuner.

Proessen med Steinkjer 2025 har vist et stort engasjement både i perioden med kommunedelsmøter og i høringsrunden. Det er veldig bra og naturlig at kommunens innbyggere er opptatt av hvordan vi på en best mulig måte skal legge til rette for barn, unge og deres familier i Steinkjer. I saksvurderingene knyttet til oppvekstdelen av «Steinkjer 2025» ble tre hovedfaktorer trukket fram; det økonomiske perspektivet, tjenesteutviklingsperspektivet og kommunedels/bygdeperspektivet. Gjennom prosess og

høringsuttalelser har områdene blitt belyst på en god måte – noe som har forsterket kunnskapsgrunnlaget. Kommunestyret vedtok 21.09.2022 følgende for oppvekst:

1. Skolestrukturen for barnetrinnet videreføres.

2. Vi må ha tydelige kvalitetsmål for Steinkjer-skolen. Oppvekstreformen skal brukes aktivt i omstillingsarbeid og kvalitetsutvikling på oppvekstområdet. Målet er å flytte ressurser og ressursbruk fra barnevernets budsjett og 1:1-tjenester til tidlig innsats og styrket kvalitet i barnehager, skoler og helsestasjon. Arbeidet må gjenspeile at samskaping er valgt som gjennomføringsstrategi for utvikling av Steinkjer-samfunnet, jf. kommuneplanens samfunnsdel og inkluderingsstrategien.

Uavhengig av hvordan skolestrukturen i kommunen er innrettet, jobber oppvekstetaten for at vi skal gi et best mulig tjenestetilbud til barn, unge og deres familier – gjennom det kontinuerlige arbeidet som gjøres i barnehage, skole og sektor forebygging. Kommunestyrets vedtak punkt 2 er et godt styringssignal, og samsvarer med de ambisjonene etaten har for videreutvikling av praksis. Utgangspunktet for å lykkes i omstillingsarbeidet er meget bra, med dyktige ledere og dedikerte ansatte. I det følgende presenteres prosessen med arbeidstittelen «En god og trygg oppvekst i Steinkjer», som omfatter alle sektorer og enheter i etaten.

Når det gjelder kommunestyrets vedtak punkt 1 har administrasjonen stor respekt og for politikerne sin beslutning. Samtidig befinner kommunen seg i en ekstraordinær situasjon økonomisk. Oppvekstetaten har i likhet med resten av kommuneorganisasjonen lagt inn forslag til en rekke tiltak for innsparing både i gjeldende og kommende økonomiplanperiode. Behovet for kommunale tjenester ut over det ordinære øker, samtidig som ressurstilgangen blir mindre. Etaten har tatt sin andel av nedtrekk/innsparing i forslag til budsjett 2023 økonomiplan 2023-2026. Det vurderes dessverre som tilnærmet umulig å komme utenom strukturendringer på skole, der resultatet må bli færre skoler. Dette strider både mot det politiske vedtaket og budskapet fra de respektive kommunedelene på kommunedelsmøtene våren 2022 og påfølgende høringssvar. Når kommunedirektøren likevel foreslår å legge ned skolene Folla, Ogndal og Henning fra høsten 2023 - handler det om plikten til å legge fram et realistisk budsjett i balanse. Dette er også veldig beklagelig ovenfor innbyggerne i de berørte skolekretsene, da skolen er sterkt framhevet som det viktigste i et lokalsamfunn. Samtidig er det ingen ting som tilsier at opplæringstilbudet til elevene blir dårlige som en følge av strukturendringer, der flere ansatte på hver skole gir et større fagmiljø - noe som kommer elevene tilgode. Både politikk, administrasjon og ansatte i sektor skole har ambisjoner for skoleutvikling i Steinkjer. Vi skal videreutvikle oss kvalitativt både med hensyn til trivsel, læringsmiljø og læringsresultater. Når det gjelder tidsperspektivet, må alle nødvendige prosesser og vedtak være gjennomført før skolenedleggelse og oppstart for elevene på ny skole. Det tas derfor et forbehold når det gjelder tidsperspektivet for oppstart for elevene på ny skole i nye skolekretser.

Når det gjelder Binde skole, foreslår kommunedirektøren etter en helhetsvurdering at det gjennomføres et forprosjekt for å kartlegge hvordan man på en best mulig måte kan drive skolen videre. Aktuelle områder i forprosjektet vil blant annet være framtidige behov/elevtallsutvikling og skolebygg. Videre er det viktig at elevtallsutviklingen følges nøye de nærmeste årene, slik at man i god tid før 2030 kan gjøre analyser og planlegge innretningen av barneskoletilbudet i Steinkjer på lang sikt.

Det vises for øvrig til kunnskapsgrunnlaget i Steinkjer 2025.

«En god og trygg oppvekst i Steinkjer»

«En trygg og god oppvekst i Steinkjer» (fig. 1) er arbeidstittelen på en prosess som skal spisse framtidig organisering og tjenesteyting i oppvekstetaten. Her står både samfunnsplan, inkluderingsstrategi og

oppvekstreform sentralt. Gjennom prosjektet «Bedre tverrfaglig innsats» (BTI) gjennomføres det kartlegginger for å få en oversikt over alle tjenester og tilbud. Prosjektet skal bidra til å utvikle et helhetlig system og en modell for å fange opp og følge opp utsatte barn og unge i kommunen, samt styrke kommunens utviklingsarbeid og forebyggende arbeid i møte med barn og unge. Prosjektet skal også bidra til tverretattlig kompetanseheving og en felles arbeidsstruktur for kommunens arbeid med målgruppen. Modellen skal samle og synliggjøre hvordan Snåsa og Steinkjer kommune jobber med identifikasjon og oppfølging gjennom tverrfaglige planer, vedtak, strukturer og rutiner, samt synliggjøre verktøy som kan/skal brukes i dette arbeidet. Ovennevnte samsvarer med oppvekstreformen, der det er et krav om en egen plan for det forebyggende arbeidet. Områder som har blitt tillagt stor vekt så langt er tverrfaglighet, team som jobber lavt i tiltakskjeden og foreldresamarbeid. Inneværende barnehage/skoleår vil det bli gjennomført prosesser med vekt på forankring i hele oppvekstorganisasjonen og innovasjon. Det hele skal munne ut i et spisset tjenestetilbud, der det kan bli endringer når det gjelder organisering av tilbud. Prosessen gjennomføres høsten 2022 og våren 2023, der tiltak og organisering blir presentert før sommeren 2023.

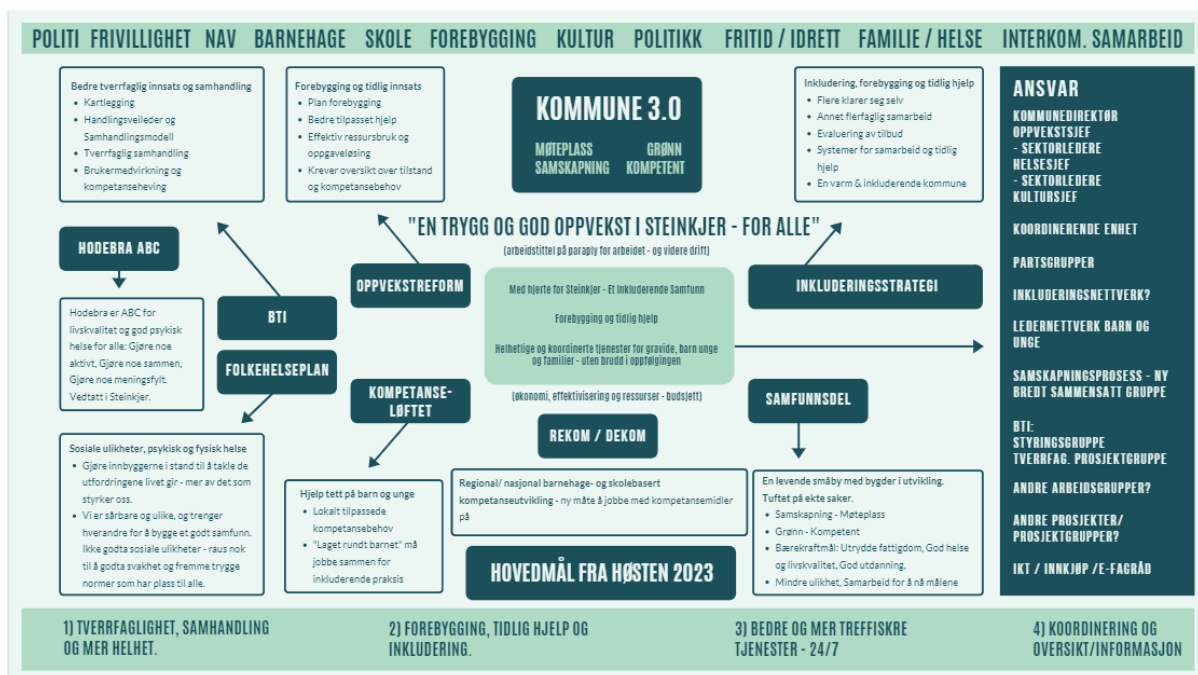

Fig., «En god og trygg oppvekst i Steinkjer»

I arbeidet med «En god og trygg oppvekst i Steinkjer» er det avgjørende at barn/elever og foreldre/foresatte blir involvert på en god måte, og at deres stemme blir vektlagt når prioriteringer gjøres og tjenestetilbud videreutvikles. I forbindelse med «Steinkjer 2025» ble det gjennomført et elevrådsseminar, der elevene blant annet la vekt på følgende:

- Gode venner
- Morsomt å lære – større valgfrihet ut fra interesser
- Flere lærere
- Kantine – varm mat
- Leksefri skole
- Flere leikeapparat og aktivitet i skolegården
- Godt læringsmiljø med gode lærere – trygghet
- Engasjerte lærere som ønsker elevene sitt beste og som lytter til elevene
- Passe på at alle trives
- Flere uteaktiviteter

- Mobbefri skole
- Flere elever på skolen

I Steinkjer vil arbeidet med og oppfølgingen av inkluderingsstrategien være helt sentral for hvordan kommunen skal jobbe for inkludering. Dette gjelder for barn i barnehagen, elever i skolen, foreldre/foresatte i arbeidsliv, de som er utenfor arbeidslivet, og på litt overordnet plan - alle innbyggere i kommunen skal føle at de er inkludert i Steinkjer-samfunnet. Steinkjer skal bli en enda varmere og enda mer inkluderende kommune.

Inkluderingsstrategien samsvarer med styringssignalene i oppvekstreformen, der mulighetene og incentivene kommunene har til å sette i gang forebyggende tiltak tidlig skal styrkes. Oppvekstreformen har følgende hovedmålsettinger:

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt
- Ressursbruken og oppgaveløsningen barnevernet skal bli mer effektiv

Reformen inneholder både kvalitetstiltak og endringer i ansvarsforhold mellom stat og kommune. Kommunene får et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Tiltakene skal settes inn lavere i tiltakskjeden, noe som krever klare prioriteringer med en vridning av ressursbruk og videreutvikling av dagens tjenestetilbud. Oppvekstreformen omfatter tjenestetilbudet i hele oppvekstetaten, ikke bare barnevern.

Steinkjer er som kjent en av kommunene som får økte utgifter som en følge av oppvekstreformen. Dette er fordi kommunen over tid har hatt høyere kostnader i barnevern (omsorgsovertakelser) enn gjennomsnittet for kommuner i Norge. På den ene siden samsvarer intensjonene i oppvekstreformen med det behovet oppvekstorganisasjonen ser for omstilling. På den andre siden er merkostnadene på kort sikt av en slik størrelsesorden at kommunen får enda større utfordringer med å finansiere de tiltakene (forebygging og tidlig innsats) som skal føre til mindre behov for tjenester fra barnevern, herunder plasseringer i fosterhjem og på institusjon.

Generelt presser økte utgifter til barn med særskilte behov det ordinære tilbudet. Dette betyr at det er nødvendig med endringer/omstillinger for å balansere etatens budsjett isolert sett. Steinkjer kommune er en kommune som har alt som skal til for å møte framtidens utfordringer - mulighetsrommet er stort. Gjennom «En god og trygg oppvekst i Steinkjer» skal oppvekstetaten videreutvikle tjenestetilbudet, slik at færre barn og unge får behov for oppfølging og undervisning ut over det universelle. Samtidig skal de som har behov for ekstra hjelp og støtte få det. Videre skal oppvekstetaten optimalisere egen organisering og struktur, slik at grunnlaget for å gi kvalitativt gode tjenester opprettholdes og styrkes.

Økonomisk bærekraft er en forutsetning både på kort og på lang sikt. På kort sikt må oppvekstetaten i likhet med resten av kommunen forholde seg til en reduksjon i budsjettene. Samtidig opplever oppvekstorganisasjonen at kravene til de tjenestene som ansatte skal levere øker - oppvekstområdet er mer komplekst enn tidligere. Dette fordrer at vi bruker tilgjengelige ressurser på en "smartere" måte. Samtidig er det betimelig å stille spørsmålet om en tilførsel av friske midler på kort sikt vil kunne gi en økonomisk effekt på litt lengre sikt?

Innledningsvis er det forsøkt gjort rede for det overordnede utfordringsbildet i oppvekst, og hvordan man kan jobbe strategisk på kort og på litt lengre sikt. Videre presenteres status, utfordringer og muligheter for de ulike sektorene i oppvekstetaten.

Sektor barnehage

Selv om driftsrammene til barnehagene over år er redusert har sektor barnehage, herunder lojale barnehagestyrere, levert økonomiske resultater i tråd med budsjett eller bedre. Det leveres gode tilbud og tilbakemeldingene fra foreldrene gjennom foreldreundersøkelsen og fra ansatte, gjennom 10-faktorundersøkelsen er samlet sett tilfredsstillende.

Barnehagen er et universelt tilbud til alle barn. Her skal man blant annet legge til rette for livsmestring, trivsel, leik, læring og vennskap. Personalet skal gi god omsorg, se hvert barn og imøtekomme deres behov, og i samarbeid med barnets hjem bidra til et godt grunnlag for å lykkes videre i livet. Investering i barnehager er bedre enn bank og børser, og barnehageansatte er antakelig samfunnets mest profitable investeringsobjekt. Tiltak som gjøres for den yngste aldersgruppen er de tiltakene som har størst effekt på senere livskvalitet og er det som samfunnet får mest igjen for (Heckman).

6 av 7 kommunale barnehager er ny og bygd etter formålet.

Steinkjer kommune har i løpet av kort tid bygd 6 nye barnehager. Lø og Mære barnehage var de siste, som fikk oppstart i 2022. Dette har vært en fantastisk satsing som har stor betydning for ansatte og barn og kommunen som helhet.

Steinkjersannan barnehage er nå den eneste barnehagen som opprinnelig ikke er bygd til barnehageformål. Dette er kanskje den mest komplekse barnehagen å drifte i hele gamle Nord-Trøndelag og har noenlunde samme behov som drift av Steinkjer skole. Deler av barnehagen, småbarnsavdelingene, ble bygd ny i 2016. Resten av bygningsmassen er opprinnelig bygd til militært formål. I denne delen av bygningsmassen er det en lang rekke driftsutfordringer, som over tid påvirker arbeidshverdagen og arbeidsmiljøet for ansatte og dermed kvaliteten på tilbudet. Det vil være dyrt å utbedre, og løsningene vil ikke bli like gunstige som en kan få i en bygning bygd etter formålet. Nærværet i alle nybygde barnehager har nå fått en markant oppgang. Det er en gledelig utvikling som en ikke ser like tydelig i Steinkjersannan barnehage.

Tatt disse forholdene i betraktning vurderes det som riktig å påpeke viktigheten av å gjennomføre nødvendige tiltak som bedrer betingelsene for drift av denne barnehagen.

Det er videre slik at gammel og for stor bygningsmasse bidrar til høye driftskostnader (energi, renhold mm). Brutt ned til kostnad per barn koster det kr 10 000 mer å drifte en barnehageplass per år i Steinkjersannan, enn i Byafossen barnehage. 80 barnehagebarn utgjør da en ekstrakostnad for kommunen på kr 800 000. Tilskuddene til private barnehager er av denne grunn ca 1 millioner kroner høyere.

For å finne riktig vei for Steinkjersannan barnehage har oppvekstsjefen bedt Steinkjerbygg KF vurdere hva som vil være økonomisk fornuftige tiltak å prioritere, hvor en av mulighetene er å rive den gamle bygningsmassen og bygge nytt.

Fast ansatte vikarer

De senere årene har det blitt mer krevende å skaffe gode og stabile vikarer. Dette er en utvikling man ser i mange sektorer. Mer og mer tid brukes av ledere og pedagogisk personell på å finne vikarer som kan og vil gjøre en god jobb. Vikarer har en løs og usikker tilknytning til arbeidsmarkedet. Alle er opptatt av trygghet for egen framtid og velger arbeid ut fra dette, noe som høyst er forståelig. Konsekvensen er at sektorer med høgt fravær opplever stor utskifting i vikarstaben. Dette bidrar til stor ustabilitet og har negative effekter for drift og kvalitet i tilbudet.

Problemstillingen som må løses på en bedre måte i fremtiden blir derfor: Hvordan kan sektor barnehage organisere aktiviteten slik at nærværet blir på et stabilt høgt nivå? Dette avhenger av mange faktorer. Et uprøvd tiltak i sektor barnehage er å ansette en viss andel av vikarene i faste stillinger. Dette kan finansieres med å benytte deler av forventet sykelønnsrefusjon. Gevinstene med et slikt grep kan oppsummeres slik:

- Frigjør ressurser hos ledelsen. Mindre tid som benyttes til å finne, rekruttere og lære opp vikarer. Fjerner mye unødvendig arbeid og det er dyrt å lære opp nye folk
- Bedre stabilitet, forutsigbarhet og kvalitet i tilbudet.
- Flere faste ansatte, trygghet for flere.
- Færre tilfeldige vakter og bedre bemanningsplanlegging.
- Redusert nivå på uønsket deltid.
- Reduserer totalbelastningen for alle. Bedrer balansen mellom oppgaver og ressurser.
- Bedrer muligheten for å bevare og utvikle kvalitet i tjenesten
- Stor støtte for et slikt grep i partsgruppene.
- Forventet reduksjon i sykefraværet/økning i nærværet

Bemanningsnormer

Det fremkommer av barnehageloven § 26 at bemanningen må være tilstrekkelig for å kunne drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet. Minstekravet for **grunnbemanningen** er 1 ansatt per 3 barn når barna er under 3 år, og 1 ansatt per 6 barn når barna er over 3 år. De kommunale barnehagene i Steinkjer hadde per 15.12.2021 en total grunnbemanning på 5,8. Per 15.12 2020 var tallet 5,9 - noe som viser at grunnbemanningen i de kommunale barnehagene holder seg stabilt på dette nivået. Minimumskravet i loven er maks 6,0 barn (vektet 2/1) per årsverk ordinær bemanning. Det er små variasjoner gjennom året i forhold til antall barn i de ulike enhetene til enhver tid.

Siste rapportering til Utdanningsdirektoratet viste at de kommunale barnehagene i Steinkjer totalt hadde 49,7 årsverk pedagog. Samtlige barnehager oppfyller norm for pedagogisk bemanning i henhold til antall barn på den enkelte enhet.

Oppsummert oppfylles bemanningsnormene i kommunale barnehager med minst mulig margin, jamfør lov og forskrift. Mulige innsparingsområder i sektor barnehage er minimale sett i forhold til dagens organisering, struktur og lovverk. Eneste mulige strukturelle grep kommunen kan ta, er å fysisk slå sammen Follafooss og Malmen barnehage. Her kan det spares minst kr 1,5 millioner (årseffekt).

Sektor skole

380 årsverk dyktige og nytenkende ansatte i Steinkjerskolen gjør en solid og god jobb med å gi elevene gode skoledager. Sektor skole har hatt tre spesielle år med kommunesammenslåing, korona, IKT-utfordringer og nå til sist streik. I tillegg har vi innført nye læreplaner. Dette har gjort at ansatte har måttet utvikle måten man jobber på for å tilpasse opplæringen i forhold til situasjonen. Steinkjer kommune kan være stolt av ansatte som årlig leverer over 500 000 trygge, gode og tilrettelagte skoledager. Skolene i Steinkjer kjennetegnes av gode læringsmiljø, god faglig variasjon og ansatte med stort engasjement for jobben. Alle skolene ligger over lærernorm, og er dyktige med å tilpasse og utvikle driften etter lokale behov.

Målinger og data fra skolene viser at de fleste elevene i Steinkjer har meget gode skoledager. Skolene har ansatte med høy kompetanse på faglig- og elevretterarbeid. Skolene gir god opplæring, men

utfordres i økende grad på læringsresultat, læringsmiljø og progresjon. Over tid har vi sett at resultatene på mellomtrinnet er svakere enn ønskelig. Skolene bør derfor sikres gode rammer for å gi progresjon innen læring og læringsmiljø for alle elevene. Rammene trengs ikke bare i skolen, men også i familie- og fritidsrettet forebyggende arbeid, da skolene daglig opplever symptomer på familie- og fritidsutfordringer.

Politikk, administrasjon, skoler, foreldre og elever ønsker alle et kvalitetsløft i skolen. For å utvikle kvaliteten i skolen er det viktig med en skoleeier med kapasitet til å følge opp skolens kvalitetsarbeid og utvikling. Gjennom å styrke sektor skole med tilbakeføring av "Rådgiver skole" fra og med 2023 og i tillegg opprettelsen av en ny stilling som "Utviklingskoordinator oppvekst" vil man kunne imøtekomme behovet for økt kapasitet hos oppvekstadministrasjonen og ønsket om økt kvalitet i tjenesteleveransen. Dette vil gi skolene bedre rammer for å arbeide med det de er gode på, nemlig læring og læringsmiljø. Kvaliteten i læringsarbeidet bedres med å styrke og optimalisere laget rundt eleven, lærer og leder.

Sektor skole vil i løpet av 2023 forsterke satsningen på skolemåltid gjennom et forsøksprosjekt på Egge ungdomsskole. Målet er å se hvordan man kan innføre et skolemåltid på alle skolene basert på selvkost og erfaringer fra Folla, Egge ungdomsskole og Malm skole.

SFO skal utvikles i tråd med Kommunestyret sin bestilling juni 2021. Bestillingen vil bli svart ut med en egen tiltaksplan for Steinkjer kommune basert på UDIRS rammeplanen for SFO. Den kommunale tiltaksplanen legges fram for politisk orientering i løpet av 2023. Samtidig vil man revidere vedtektene på SFO i første halvår 2023.

Sektor forebygging

Tidlig tverrfaglig og tverrsektoriell innsats i forebygging er et mål for alle tjenestene i sektoren. Dette forutsetter at alle instanser som møter de risikoutsatte barna og foreldrene tidlig, melder behov. Forebyggende familieteam, med målgruppe 0-6 år, er et godt eksempel på en velfungerende tverrfaglig tjeneste som kartlegger barna og setter inn tiltak tidlig i samarbeid med foreldrene. I skolene har vi mange gode eksempler på godt tverrfaglig samarbeid. Likevel er det behov for at samarbeidet og tiltakene videreutvikles, slik at elevene og familiene kan få «skreddersydd» hjelp og støtte tidlig - før de trenger mer omfattende og kostnadskrevenne tiltak. Det er også et utvidet tverrfaglig tilbud til 4 skoler (forebyggende familieteam 6-12 år). Dette teamet kommer tidlig inn og skal være et lavterskeltilbud. Begge de forebyggende teamene bidrar til færre henvisninger til både PPT og barnevern. Man ser et behov for å styrke dette tilbudet, da oppvekstreformen kreve at kommunen har mer tyngde på grønt og gult nivå (tidlige faser) i forebyggingspyramiden. Åpen barnehage er et tilbud på grønt nivå, og er en møteplass og nettverksbygging for de familiene som bruker tilbudet.

Det er en økende uro for barn og unge som ikke har det bra, og som vokser opp i ulike levekårsproblem, og hvordan dette påvirker barn og unges mulighet for å mestre eget liv som voksen. Samordnet innsats rundt barn og unge må prioriteres, og en ny måte å organisere seg på, samt at et bedre samarbeid vil gi bedre tiltak til de som trenger det. Vi må utvikle bærekraftige modeller for mer samordnet og effektiv innsats på oppvekstfeltet. Å styrke laget rundt både elevene og familiene er viktig, da ansatte i ulike enheter daglig opplever symptomer på familie- og fritidsutfordringer.

For å få å færre plasseringer innen **barnevern**, kreves det at kommunen har gode tiltak selv, og et tverrfaglig/tverretatlig samarbeid gir oss et økonomisk og faglig handlingsrom som er til det beste for barna og familiene. Barnevern bruker en del av sine ressurser til forebyggende arbeid, i tverrfaglig samarbeid, for å gi tidlig hjelp og forhindre at barn blir meldt til barnevern.

Barneverntjenesten har hatt utfordringer med å rekruttere faglig godt kvalifiserte ansatte inn i ledige stillinger og ved sykmeldinger. Dette gjør at arbeidspresset på de gjenværende ansatte blir stort, og at tjenesten må stå i krevende prioriteringer. Antall saker meldt til barnevern er økende. Det rapporteres om fristoverskridelser i undersøkelsessaker og ventelister på oppfølging. Statsforvalteren holdes løpende orientert om status og hvordan lovkravene skal oppfylles.

Det er et samarbeid mellom oppvekstetaten og helseetaten (Svedjan), der vi skal samhandle for å gi riktig tilbud til barn med behov som faller innenfor lovverket til barnevern og helse. Samarbeid på **systemnivå** er samarbeid mellom tjenestene som ikke handler om konkrete barn/ungdom. Samarbeid på **individnivå** gjelder samarbeid om det enkelte barn/ungdom. Det er laget en tjenesteavtale som skal legge rammene for at man sikrer et godt samarbeid på tvers av helse og oppvekstetaten, herunder barneverntjenesten og enhet psykisk helse og rus. Tiltak gjennom Svedjan er i tråd med oppvekstreformen jf. prinsipp om nærhet (egen kommune, skole mv), samt å kunne forebygge behovet for plassering ved institusjon.

Kommunene Levanger, Verdal, Inderøy, Snåsa og Steinkjer har siden 2018 samarbeidet, med forankring i *læringsnettverket Innherred*, om å etablere robuste barnevernstiltak som skal være tilpasset behovet til barna i kommunene. Barnevernsreformen tredde i kraft fra nyttår 2022. For å kunne oppfylle målsetningene i denne reformen erfarer kommunene at det krever tjenester med bredde og robusthet. Robusthet innebærer at tjenestene har bredde i tiltakene sine slik at målet om rett hjelp til rett tid kan oppfylles på en kostnadseffektiv måte. Det ansees derfor som nødvendig å tenke nytt når det gjelder utviklingen av tiltak. Her ønskes det fra kommunene at tjenestene samarbeider om utvikling, etablering og gjennomføring av slike tiltak. Styrking i hjemmet er et nytt tiltak som prøves ut, for å forhindre plassering i fosterhjem og institusjon

PPT er en lovpålagt kommunal tjeneste (opplæringsloven og barnehageloven). PPT får flere og andre oppgaver med Meld. St. 6 og nedbygging av Statped. Statped sine oppgaver skal i stor grad overføres til kommunene v/PPT. For å imøtekomme de nye kravene må PPT igjennom en kompetanseheving, og behovet for en stabil ansatt-gruppe vil være nødvendig. Med ny opplæringslov fra 2024 vil det bli mer presisering av oppgaver til PPT, der de skal bidra i "laget" rundt alle barn og unge - ikke bare de med særskilte behov. PPT er med i forskningsprosjekt sammen med NTNU. De skal forske på tjenesten de neste 4 årene, om hvordan vi jobber tettere med barn og ansatte i barnehage og skole, og samhandling med andre tjenester.

Tjenestene i enhet Barn- og familie møter mange barn og familier med ulike utfordringer, og det er stort behov for oppfølging. Utfordringene er både fysiske -, psykiske - og medisinske -, samt knyttet til konflikter som barn og unge opplever i sine familier. Koordinering og tilrettelegging for barn og unge fordrer mer enn tidligere. Foreldre etterspør mer veiledning, både i forhold til sine barn og foreldrerollen. Fysioterapeuter og helsesykepleiere utfordres med å prioritere, da det i økende grad kreves koordinering i saker av fagtjenester som primært skal forebygge og behandle. Dette utfordrer tjenestene med tanke på å ivareta de ordinære basisoppgavene. Innen **enhet barn og familie** ytes det tjenester som er viktig i et forebyggende perspektiv. Enkelte tjenester i barn og familie har ikke normkrav, men det forebyggende arbeidet som gjøres er helsefremmende; færre henvisninger til spesialisthelsetjenesten og mindre henvisninger til andre kommunale tjenester. Det har en samfunnsøkonomisk effekt at man kommer inn så tidlig som mulig. Om barn og unge ikke får støtte så tidlig som mulig, i utfordrende faser i livet, vil dette kunne få store konsekvenser på kort og lang sikt.

Tjenestene i avlastningsboligen er lovpålagte. Individuelle vurderinger ligger til grunn for hvilke tjenester som skal innvilges. For noen kan det bety at også SFO må vurderes som en lovpålagt ytelse. Enhet avlastning mottar stadig flere søknader om avlastning fra foreldre til yngre barn, og flere av disse har fått utsatt oppstart for sitt avlastningstilbud. Det er utfordringer på vikarsiden i boligen, bl.a grunnet

Covid-19. Det er inngått et samarbeid med avlastningsboligen, barnevern og sektor skole, for å gi tilbud rundt enkeltbarn for å unngå plassering i institusjon. Dette krever prioritering av kvalifisert personell, og kommunen gir et godt tilbud til barnet og familien.

I enhet integrering er det et hovedfokus på inkludering og kvalifisering, slik at flest mulig flyktninger og innvandrere gjennomfører utdanning og kommer ut i jobb. Kommunen ønsker å unngå at flyktninger og innvandrere blir avhengig av tjenester fra NAV. Den beste suksessfaktoren i dette vil være å forsterke det arbeidet som er startet opp, med et godt samarbeid mellom flyktningetjenesten, voksenopplæring og NAV. Integreringsarbeidet skal på nasjonalt nivå styrkes gjennom en ny integreringslov. Den nye loven vil medføre at det må iverksettes nye tiltak og arbeidsmåter innenfor det etablerte samarbeidet. Lovverket knyttet til integreringsarbeidet er klare på krav om innhold i introduksjonsprogrammet, med fulltids program, obligatoriske elementer, norsk og samfunnskunnskap - med sterke forventninger om måloppnåelse i norsk. Det er også tydelig krav om gjennomføringstid i forhold til erfaring og utdanning fra hjemlandet. Steinkjer kommune har sagt ja til å bosette Ukrainske flyktninger, og dette har krevd ekstra bemanning og mye koordinering. Bosettingen har i hovedsak til nå vært i Malm, men også andre kommunedeler har bosatt noen.

Hovedutfordringene

Innledningsvis ble flere av utfordringene i oppvekstetaten, og kommunen, belyst. Den første hovedutfordringen er at flere barn, unge og voksne har behov for kommunale tjenester ut over det universelle nå enn tidligere. Den andre hovedutfordringen er at vi blir færre innbyggere totalt sett. Det at en altfor stor andel av befolkningen står utenfor utdanningsløp og arbeid er en tredje utfordring. Steinkjer som kommune og oppvekstetaten som etat må bidra til å snu trender som forsterker utfordringsbildet. En fjerde hovedutfordring er at kommunen som helhet har en omstillingstakt som ikke nødvendigvis samsvarer med omstillingsbehovet som kreves for å møte samfunnsutfordringene.

Oppvekstadministrasjonen på rådhuset har blitt gradvis redusert de siste årene, spesielt på sektor skole. Forventningene på oppvekstområdet er store, både fra politisk nivå og fra oppvekstorganisasjonen selv. Det er avgjørende at oppvekstadministrasjonen blir styrket ressursmessig, noe som fremmes som et forslag i budsjett/økonomiplan. Administrasjonen sin vurdering er at en styrket bemanning administrativt i oppvekstetaten vil bidra positivt til kvalitetsutvikling, og i tillegg gi en økonomisk besparelse.

Nærmere om utfordringsbildet i sektorene:

Barnehage

I et langsiktig inkluderingsperspektiv vet man at et godt barnehagetilbud er viktig. Forskning viser at det er i aldersgruppen 0-5 år enkeltindividet og samfunnet har mest igjen for at det satses tidlig og det er spesielt viktigheten av tiltak som fremmer god voksen-barn kontakt (sosio-emosjonelt) som trekkes frem. Barnehagene i kommunen har god kompetanse på området. Hovedutfordringen over tiår har vært mangelen på kontinuitet, på grunn av et høyt sykefravær. Hovedoppgave nummer en har vært og vil være å sørge for å øke og stabilisere nærværet i sektoren på et akseptabelt nivå. Det er siden våren 2020 jobbet målrettet med å øke nærværet i barnehagene og vi ser nå en tydelig effekt av samlet arbeid og tiltak som er satt i verk. Det pågår for tiden en diskusjon i sektoren som har som formål å avklare hvilke tiltak som har hatt best effekt, som grunnlag for videre arbeid med å opprettholde den positive trenden. Fast ansatte vikarer i hver enkelt barnehage vil kunne være et viktig tiltak i denne sammenhengen.

Barnehagene i Steinkjer kommune anerkjenner kunnskapen om hvor viktig det er at barn og familier får god og tilpasset oppfølging allerede fra før fødsel. Mange av utfordringene som det rapporteres om, kan forebygges gjennom bedre og mer koordinert hjelp og støtte til barn og familier tidlig i livet.

Barnehagene kan i større grad bli en arena hvor barn og familier får støtte, bistand og hjelp i hverdagen. Utfordringen i dag omhandler ressurser og riktig kompetanse tilgjengelig i barnehagene. I større grad bør hjelpeapparatet være tilsted hvor familier og barn holder til og barnehager og skoler vil være gode arenaer i denne sammenheng.

Skole

Steinkjer kommune har over tid redusert kapasiteten hos skoleeier, slik at man nå har en administrativ skoleeier med manglende kapasitet til å følge opp skolens kvalitetsarbeid og etterlevelse av lokale plandokument. Dette samsvarer ikke med vedtaket i Steinkjer 2025 hvor man politisk vedtar at Steinkjer kommune skal ha tydelige kvalitetsmål for skolene. Rapporten «En skole for vår tid» peker på at med tettere oppfølging av skolene fra skoleeier *i arbeidet med skolebasert vurdering* ville flere skoler klart å løfte kvaliteten. «**En skole for vår tid**» er sluttrapporten fra Ekspertgruppe for skolebidrag. Ekspertgruppen fikk i oppdrag fra regjeringen å vurdere hvordan skoleeiere og skoler bedre kan drive et systematisk kvalitetsarbeid for å løfte kvaliteten på opplæringen for elevene, og beskrive hva som kjennetegner skoler og kommuner som lykkes best med å løfte kvaliteten på opplæringen for elevene, og hva som skal til for at skoler med lavt skolebidrag over tid kan løfte kvaliteten (*En skole for vår tid, Sluttrapport Ekspertgruppe for skolebidrag, mai 2021*) .

Rapporten fremhever at et viktig grep i kvalitetsarbeid er å sikre administrativ skoleeier kapasitet til å følge opp skolens kvalitetsarbeid og utvikling. En kapasitetsøkning vil dermed bidra til å sikre god oppfølging av kvalitetssystemet til Steinkjer kommune. En sterkere etterlevelse og utvikling av kvalitetssystemet anbefales i «En skole for vår tid» som de viktigste grep skoleeier kan gjøre for å bedre kvaliteten i skolene. Sentralt i anbefalingene er å sikre dialogen mellom ledd, entydig kommunikasjon til skolene og enheters etterlevelse av kommunale plandokumenter. En kapasitetsheving på skoleiernivået vil også kunne gi effekt i forhold til bedre spesialundervisningen og læringsmiljøarbeid i skolen. En bedre oppfølging av våre elever i andre kommuner vil kunne gi bedre læring og kostnadsreduksjon. Steinkjer kommune har også et omfattende planverk som ikke er revidert etter kommunesammenslåingen. En kapasitetsheving vil kunne bidra til nødvendig fornying og rullering av planverk.

Kvalitetssystemet er et politisk vedtatt dokument og er forankret i lovpålagt skolebasert vurdering. I 2022 har sektor skole hatt oppfølging for skolene gjennom Lars Arild Myhr, (Medlem i Ekspertgruppe for skolebidrag) knyttet til kvalitetsutvikling i skolen. Fokuset har vært på å analysere skolens data med formål om å finne og lære utfordringsbildet og dermed utvikle gode tiltak. Videre vil arbeidet fokusere på å stå i tiltakene og la tiltakene virke over tid. Oppfølgingen av kvalitetssystemet vil fremover være Steinkjer kommune sitt viktigste grep for å styrke kvaliteten i skolen, men oppfølgingen avhenger av økt kapasitet hos administrativ skoleeier.

Skolene har over tid opplevd økende utfordringer knyttet til **adferd, læringsmiljø og særskilte behov hos elever**. Disse utfordringene gir utagering som fysisk og psykisk vold mot ansatte og andre elever, og går i større grad utover skolens ordinære tilbud. Utageringen er ofte symptomer på familiære-, fritids-, helse- eller skoleutfordringer. Sektor skole har tatt grep for å bedre situasjonen, både gjennom mer målrettede HMS-tiltak, men også gjennom sentrale kompetansehevingstiltak for alle ansatte i skole.

Våren 2022 har alle skolene hatt ledere og ansatte på opplæring i programmet «Se eleven innenfra». Programmet er basert på tilknytningspsykologi og trygghetssirkelen. Programmet er ment å gi kompetanse til ansatte i utfordrende saker, slik at de løses raskt og på tidlig tidspunkt. Dette vil gi en stor positiv effekt for eleven selv, den ansattes arbeidshverdag og andre elever. Programmet følges nå opp i den enkelte skole av opplært personell fra egen enhet. «Se eleven innenfra» vil være en av bærebjelkene i sektor skole sitt arbeid med psykososiale utfordringer i skolene i fremtiden.

Lesing er en av de viktigste kompetansene folk har. Folk må lese for å **takle** samfunnet og da må samfunnet gi folk lesekompetanse. Lesing er skolenes viktigste bidrag i forhold til å redusere utenforskap, gi folk muligheten til jobb og inkludering i samfunnet. Steinkjereleven leser ikke godt nok og det jobber sektor skole med å forbedre. Kommunalt planverk er under utarbeiding og vil legge klare føringer for hvordan man jobber med begynneropplæring, den videre leseopplæringen m.m. Steinkjer har prioritert lesing gjennom nettverk for lærere og fagdager for lærere. I tillegg har skolene et meget godt samarbeid med folkebiblioteket om besøk og skolebibliotek.

En viktig del av skolens leseopplæring er å kunne gi alle elevene samme kompetanse og læring, gjennom ulike metoder. Elever lærer forskjellig, har ulike behov og noen har konkrete lese- og skriveansker. Skolens verktøykasse for lesing skal derfor utvikles slik at utfordringer avdekkes tidlig og møtes med god og riktig metodikk.

Sykefraværet er i positiv utvikling. Sykefraværsarbeidet er prioritert gjennom lederne og partsgruppene, og det holdes høyt fokus på området. Sektor skole vil fortsette fokuset på partsgrupper i arbeidet med å fortsatt ha positiv utvikling i sykefraværet.

Kommunestyret vedtok i behandlingen av budsjett 2022 økonomiplan 2022-2025 at miljøterapeutstillingene i barneskolen skal bestå. I kommunedirektørens forslag var det lagt inn en innsparing på 3,9 mill. kroner ved å ta bort 6 miljøterapeutstillinger. Det reelle innsparingspotensialet vil i dag være på anslagsvis 2 mill. kroner ved helårsvirkning, da miljøterapeutene sin arbeidshverdag i større nå enn tidligere er bundet opp i arbeid knyttet til spesialundervisning. I forslaget til budsjett/økonomiplan er det vurdert slik at nedtrekket på lærerstillinger kompenserer for et alternativt forslag om å ta bort miljøterapeutene i barneskolen. Dette betyr at hvis man skulle lagt inn en innsparing på miljøterapeutstillinger, måtte antall lærerstillinger blitt økt tilsvarende. Man kommer ikke utenom at det trengs ansatte med god og riktig kompetanse for å jobbe med de mest sårbare elevene våre.

Forebygging

Grenseflatene mellom ulike tjenester skaper utfordringer for helhetlige og koordinerte tjenester. Det er viktig hvordan vi organiserer oss i henhold til bedre samarbeid og for en helhetlig oppvekstpolitikk for best mulig inkludering. Det er et stort behov for større tilgjengelighet til tjenester, og helhetlige tjenester og tiltak. Når bedre samordning av tjenester er svaret på disse utfordringene, er det fordi man gjennom samarbeid kan forebygge at grenseflatene blir «glippsoner» som gjør at barn og unge ikke får de tjenestene de har behov for. Når man har kunnskap om hverandres tjenester og ansvarsområder, kan samordning bidra til at utsatte barn og unge blir sett og får den oppfølgingen de har behov for, så tidlig som mulig. Det kan bidra til kontinuitet i tilbudet til utsatte barn, unge og deres familier. Og det kan bidra til at tjenestene blir mer effektive, i den forstand at de ikke bare hver for seg demper symptomene på problemer på enkeltområder her og nå, men at de ved å arbeide sammen bidrar til bedre livsmestring for den det gjelder. Det å fremme god psykisk helse for barn og unge, på de arenaene der de oppholder seg– både i og utenfor hjemmet, vil gi økt livsmestring. Vi må ha treffsikre og forebyggende tiltak. Tiltak som hjelper barn og unge til å bli trygge og robuste individer, med et positivt selvilde. Det styrker også folkehelsen vår. Det å gjøre noe aktivt hver dag, gjøre noe sammen med andre og å gjøre noe meningsfylt er godt for den psykiske helsen. Mindre ressurser tilgjengelig i kommunen gir

økt trykk på 2.linjen (som også har færre ressurser). De vi tidligere har klart og ivaretatt på et "lavere nivå" i kommunen får vi ikke fanget opp, og situasjonen for de unge kan gå fra mildere tilstander til moderate/alvorlige i mangel på tilbud.

Mulige løsninger for å møte utfordringene

Mange av utfordringene vi møter i oppvekstetaten har, i likhet med utfordringer i resten av kommunen, ikke en enkel løsning. Mange av utfordringene kan karakteriseres som "Wicked problems" eller komplekse problemstillinger. Dette fordrer at ulike tjenester, sektorer og etater samarbeider mot felles målsettinger. Eksempelvis kan foreldre/foresatte sin psykiske helse eller økonomiske situasjon ha stor innvirkning på barn og elever sin trivsel og fundament for utvikling - det er avgjørende at familien fungerer. Kommunen må i større grad enn det som er tilfelle i dag jobbe i et kommune 3.0 perspektiv - der kommunens, næringslivets og innbyggernes samlede ressurser realiseres. Prosessen med «En god og trygg oppvekst i Steinkjer» blir sentral både på overordnet nivå og for sektorer/enheter:

Sektor barnehage

- Tidligere og mer tilpasset hjelp til barnefamilier. Flerfaglig hjelp gis i større grad der barn, elever og familier holder til. Hjelpeapparatet til stede i større grad i barnehager og skoler
- Samordning av tilbud til barn med store og omfattende hjelpebehov.
- Fast ansatte vikarer i hver enkelt barnehage.
- Utredning nybygg Steinkjersannan barnehage.
- God oppfølging av strategier og tiltak i inkluderingsstrategien.

Sektor skole

- Styrke administrativ skoleeier gjennom med flere ansatte, tiltaket vil delvis dekkes inn med at man jobber bedre med kvalitet som dermed vil redusere utgifter på enkeltområder og direkte bidra til økt kvalitet i skolen. Disse utgiftene har man ikke kapasitet til å ta tak i slik bemanningen er nå.
- Forsterke kontaktlærerrollen som et ledd i å styrke kommunens arbeid mot elev og familie.
- Økt stedlig tilstedeværelse av støttetjenester som lege, psykologer, PPT, helsesykepleiere og ansatte med kompetanse i familie- og barnevern. Dette tilfører kompetanse knyttet til arbeid med adferd og helseutfordringer hos elever
- Struktur i Steinkjer-skolen. Større enheter gir bedre kvalitet gjennom flere muligheter for å optimalisere drift, kompetanse og tilbud for den enkelte elev enn små enheter.
- Styrke lesearbeidet i skolene gjennom mer kompetanse på enhetene og etterlevelse av nasjonalt og kommunalt planverk
- Se eleven innenfra, styrke arbeidet i den enkelte skole.

Sektor forebygging

- Tverretattlig samarbeid (eks. med helseetaten- Svedjan)
- Nytenkende tiltak i barneverntjenesten- krever ikke bare mer samarbeid i oppvekstetaten, men også med andre etater
- Økt stedlig tilstedeværelse av støttetjenester som lege, psykologer, PPT, helsesykepleiere og ansatte med kompetanse i familie- og barnevern. Dette tilfører kompetanse knyttet til arbeid med adferd og helseutfordringer hos elever og barn. Tettere på.
- Økt fokus på inkludering og barn og unges psykiske helse (eks FactUng, Robust Ungdom)

- Videre satsning på godt samarbeid med næringsliv, frivillighet, politi o.l i ungdomsarbeid
- Regjeringen foreslår å styrke bevilgningen til området psykisk helse og rus og til helsestasjoner og skolehelsetjenesten- oppfølging av risikogravide og tidlig innsats
- Kompetanseheving til enheter i oppvekstetaten- kommunene skal overta mye av ansvaret som både 2.linje og 3.linje har i dag
- Veiledningsteam barnevern- styrke ledelsen i barnevern, samt administrativ og politisk ledelse. Felles forståelse for utfordringsbildet og finner gode løsninger sammen for et bedre barnevern
- Organisering av sektoren på en hensiktsmessig måte slik at ledelsen bidrar med mer oppfølging, da dette kreves

Veien videre

Økonomisk bærekraft er fundamentet for både drift og utvikling i framtidens oppvekstetate, og i Steinkjer kommune. Det er derfor avgjørende at vi kanalisere vår energi på en slik måte at fokuset blir på hvordan vi skal få realisert mulighetene og utviklingskraften som ligger i organisasjonen. I oppvekstetaten blir prosessen med "En trygg og god oppvekst i Steinkjer - for alle" svært viktig som et framtidig styringsverktøy - for retning, prioritering, tiltak og organisering. God ledelse er naturlig nok viktig, slik at våre dedikerte ansatte som møter barn, elever og familier kan gjøre en best mulig jobb - og samtidig påvirke oppvekstorganisasjonen sin utvikling gjennom sin fagkompetanse.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	645 944	645 944	645 944	645 944
Sum Tekniske justeringer	-692	-692	-692	-692
Sum Vedtak forrige periode	80	5 324	8 918	8 918
Sum Lønns- og prisvekst	26 380	26 380	26 380	26 380
Konsekvensjustert budsjett	25 768	31 012	34 606	34 606
Konsekvensjustert ramme	671 712	676 956	680 550	680 550
Innsparingstiltak				
Barnevernstjenesten - vakanse 100 % stilling i 2023 - Steinkjer kommunes andel	-500	0	0	0
Omorganisering og reduksjon skolesekretærer	0	-700	-700	-700
Oppvekst - kommunale tilskudd private barnehager - reduksjon pga redusert barnetall 1 - 5 år	0	0	-2 500	-3 700
Oppvekst - økning foreldrebetaling SFO 2. - 4. klasse med 3 %	-150	-150	-150	-150
PPT - vakanse 100 % stilling 2023 (Steinkjer kommunes andel)	-600	0	0	0
Reduksjon antall årsverk pga færre barn i kommunale barnehager	-1 800	-2 100	-2 100	-2 100
Reduksjon driftskostnader flyktningetjenesten	-600	-600	-600	-600
Reduksjon lærerstillinger	-5 000	-6 000	-6 000	-6 000
Redusere antall rapporteringstidspunkt antall barn i private barnehager	0	-5 200	-5 200	-5 200
Sektor skole - samordning av spesialpedagogiske ressurser/forsterket enhet/oppfølging elever i fosterheim andre kommuner	-1 000	-3 000	-4 000	-4 000
Skolestruktur - Folla skole legges ned fra høsten 2023	-1 000	-2 500	-2 500	-2 500
Skolestruktur - Henning skole legges ned fra høsten 2023	-1 400	-3 500	-3 500	-3 500
Skolestruktur - Ogdal skole legges ned fra høsten 2023	-1 200	-3 000	-3 000	-3 000
Utbedringer Steinkjer og Egge ungdomsskole, økte husleiekostnader - utsettelse oppstart med 2 år	0	-2 400	-6 000	-3 600
Vakanse enhet barn- og familie - 100 % stilling i 2023	-750	0	0	0
Sum Innsparingstiltak	-14 000	-29 150	-36 250	-35 050
Nye tiltak				
Barnevern - Kjøp av tjenester Svedjan	2 200	2 200	2 200	2 200
Barnevern - Tiltak i hjemmet	2 000	2 000	2 000	2 000
Barnevern - økt kostnad barnevernvakta	300	300	300	300
Forsøksordning skolemåltid	100	200	200	200
Gratis barnehage plass for tredje barn i familien - jfr forslag til statsbudsjett 2023	76	76	76	76
Oppvekst - gratis deltids plass i SFO på 1. trinn	5 300	5 300	5 300	5 300
Oppvekst - kommunalt tilskudd private barnehager - økt tilskudd ut over deflator	7 500	7 500	4 500	3 500
Oppvekst - redusert foreldrebetaling kommunale bhg ny statlig makssats	290	290	290	290
Oppvekstetaten - økte utgifter skoleskyss	2 500	2 500	2 500	2 500
Oppvekstetaten - økte utgifter spesialundervisning	2 000	1 000	2 500	2 500
Oppvekstreform - avlastning barn og unge	2 500	2 500	2 500	2 500
Oppvekstreform - økte kostnader i barnevern	8 500	7 500	4 500	1 500

Økonomiplan for 2023-2026

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Reversering rådgiver skole	570	0	0	0
Utviklingskoordinator oppvekst	570	850	850	850
Sum Nye tiltak	34 406	32 216	27 716	23 716
Nye tiltak og realendringer budsjett	20 406	3 066	-8 534	-11 334
Ramme 2023-2026	692 118	680 022	672 016	669 216

Driftsbudsjett med endringer - oppsummering

Tabellen ovenfor viser tiltakene i budsjett 2023 økonomiplan 2023-2026.

Tiltakene innebærer en reduksjon av ca. 28 årsverk innenfor oppvekstetaten i økonomiplanperioden. Det blir en økning i antall årsverk knyttet til Avlastning barn- og unge, tiltak i heimen (barnevern), spesialundervisning og utviklingskoordinator oppvekst med tilsammen ca. 5 årsverk. Dette betyr en netto innsparing på ca. 23 årsverk i økonomiplanperioden. Innsparingene er relatert til et lavere antall barn i barnehagen, og færre elever/lavere lærertetthet i skolen. I tillegg er det vakanse/midlertidig innsparing på til sammen 3 stillinger i sektor forebygging i 2023. Tiltakene knyttet til skolestruktur utgjør ca. 8 årsverk, samt en innsparing i husleie på ca. 3,5 mill. kroner.

I forslaget til budsjett/økonomiplan er det tilført midler til finansiering av oppvekstreformen, ut over gjeldende økonomiplan. Nedtrapping ut over i perioden krever en høy grad av omstilling både på det forebyggende området og på hvilke tiltak som velges høyt i tiltakskjeden. Her er det avgjørende å arbeide med å utvikle egne tiltak i kommunen, slik at et færrest mulig antall barn må plasseres i institusjon - dette er både kvalitativt og økonomisk begrunnet.

En realisering av tiltakene ovenfor med påfølgende innsparing vil bli svært krevende. Dette fordrer strukturerte, målrettede og kvalitativt gode prosesser både i 2023 og senere i økonomiplanperioden. Samtidig ligger det et mulighetsrom i forslaget til budsjett/økonomiplan, der tilgjengelige ressurser må benyttes best mulig både med hensyn til drift og utvikling. Oppvekstadministrasjonen styrkes ved at tilbakeføring av rådgiver skole forseres med ett år, og at det opprettes en ny stilling som utviklingskoordinator oppvekst. Dette vil gi både økonomisk og kvalitativ gevinst, og samsvarer med signaler både fra politikk og oppvekstorganisasjonen med hensyn til kvalitet, ledelse og videreutvikling av oppvekstetaten. I tillegg videreføres miljøterapeutstillingene, som er svært viktig med tanke på å gi god og forsvarlig opplæring til elever som er sårbare og trenger oppfølging.

Det er en økning i tilskuddet til private barnehager, som reduseres i perioden. Dette skyldes at det er flere barn enn budsjettet i de private barnehagene, samt en økning av tilskuddssatsene ut over deflator.

Når det gjelder utbedringene ved Steinkjer ungdomsskole og Egge ungdomsskole, blir tiltaket forskjøvet med 2 år. Dette betyr ferdigstillelse til høsten 2026.

Innsparingstiltak

Barnevernstjenesten - vakanse 100 % stilling i 2023 - Steinkjer kommunes andel

Tiltaket innebærer at tilsammen en stilling holdes vakant med helårsvirkning. Beløpet representerer Steinkjer sin andel av innsparingen. Resterende innsparing får samarbeidskommunene Inderøy og Snåsa. Dette er et svært krevende pålegg å gi barnevernstjenesten, spesielt med tanke på at det kan ramme enhetens mulighet for å gi barn og familier rett hjelp til rett tid. I 2022 har det vært store avvik blant annet knyttet til fristbrudd i tjenesten.

Omorganisering og reduksjon skolesekretærer

Omorganisere og strømlinjeforme skolesekretærtjenesten i Steinkjer kommune.

Gjennom dialog og skapt forståelse finne en bedre og omforent løsning på hvordan den enkelte skole benytter ressursen skolesekretær med mål om å forbedre og forenkle oppgaver. Dette kan innebære en samlokalisering av skolesekretærer på enkelte skoler eller på rådhuset. Det søkes fortrinnsvis reduksjon knyttet til naturlig avgang.

Oppvekst - kommunale tilskudd private barnehager - reduksjon pga redusert barnetall 1 - 5 år

Tilskuddet til private barnehager reguleres av satser og antall barn. Redusert barnetall gir lavere utgifter for tilskudd private barnehager. Estimater baserer seg på tall fra SSB for befolkningsframskriving.

Oppvekst - økning foreldrebetaling SFO 2. - 4. klasse med 3 %

Tiltaket innebærer en oppjustering av prisen på SFO-plass med 3 %.

PPT - vakanse 100 % stilling 2023 (Steinkjer kommunes andel)

Tiltaket innebærer at tilsammen en stilling holdes vakant med helårsvirkning. Beløpet representerer Steinkjer sin andel av innsparingen. Resterende innsparing får samarbeidskommunene Inderøy og Snåsa. Dette er et svært krevende pålegg å gi PPT, spesielt med tanke på muligheten til å arbeide systemisk med tilstedeværelse på enhetene, noe som er sterkt etterspurt i både vertskommune og samarbeidskommuner.

Reduksjon antall årsverk pga færre barn i kommunale barnehager

Reduksjon i antall årsverk på grunn av færre barn i kommunale barnehager. Tre årsverk reduksjon i Steinkjersannan barnehage fom 1.1.2023 og ett årsverk i Malmen barnehage fra og med 1.8.2023.

Reduksjon driftskostnader flyktningetjenesten

Tiltaket innebærer en reduksjon i utbetaling av husleie og livsopphold til flyktninger før intro-programmet. Dette i tillegg til generelle nedtrekk i driftsutgifter ved enheten.

Reduksjon lærerstillinger

Lærerstillinger reduseres i forhold til elevstallnedgang og lærernorm. I praksis vil dette medføre en tilpasning til elevtallet, samt at flere elever går i fådelte klasser. Dette vil kunne utfordre forsvarlighetsprinsippet ved at det blir flere aldersgrupper i samme klasse. Samtidig har flere ansatte lang erfaring med fådelte skoler, noe som kan kompensere utfordringene. De større skolene balanserer i dag nærmere norm, men vil ved gjennomføring av tiltaket kunne få utfordringer med å oppfylle lærernormen. Lavere lærertetthet vil gjøre det mer krevende å opprettholde og forbedre kvaliteten på opplæringstilbudet i skolen.

Redusere antall rapporteringstidspunkt antall barn i private barnehager

Kommunen har i dag 4 rapporteringstidspunkt hvor private barnehager oppgir hvor mange barn som går i hver enkelt barnehage. På bakgrunn av disse tellingene mottar private barnehager kommunalt driftstilskudd 4 ganger per år. Det foreslås nå å redusere antall rapporteringstidspunkt til 2 fra og med tilskuddsåret 2024. Dette vil gi en innsparingseffekt på omlag kr 5,2 mill. kroner.

Endringer i antall talletidspunkter må forankres i lokal forskrift som vedtas politisk. I denne sammenheng må det gjennomføres prosesser med berørte parter, foreldre og private barnehager. Det vil bli gjennomført i løpet av vinteren 2023.

Sektor skole - samordning av spesialpedagogiske ressurser/forsterket enhet/oppfølging elever i fosterheim andre kommuner

Det er et potensiale for innsparing ved å innføre forsterkede tilbud knyttet til enkeltskoler for elever med særskilte opplæringsbehov. Sektor skole vil sette ned en egen arbeidsgruppe som kommer med forslag til løsninger. Dette knyttes til prosessen med "En god og trygg oppvekst i Steinkjer". Videre vil sektor skole legge økt trykk på oppfølging av elever som er fosterheimsplassert i andre kommuner. Innsparingen betinger en tilbakeføring av stillingen som rådgiver skole og en opprettelse av stilling som utviklingskoordinator oppvekst. En styrking av administrativ skoleeier betyr en styrking av oppvekstadministrasjonen med tilhørende sektorer. Dette vil gi store muligheter for kvalitativ forbedring og økonomisk innsparing ut over det som er lagt inn som forslag i kommende økonomiplanperiode.

Skolestruktur - Folla skole legges ned fra høsten 2023

Tiltaket innebærer at Folla skole legges ned fra høsten 2023. Det vil bli lagt fram en egen sak til politisk behandling om framtidige skolekretsgrenser i 1. kvartal 2023. Når det gjelder Folla, er det naturlig at den nye skolekretsen blir en del av Malm skolekrets.

Skolestruktur - Henning skole legges ned fra høsten 2023

Tiltaket innebærer at Henning skole legges ned fra høsten 2023. Det vil bli lagt fram en egen sak til politisk behandling om framtidige skolekretsgrenser 1. kvartal 2023. Når det gjelder Henning, er det sannsynlig at dette innebærer en utvidelse av tilgrensende skolekretser.

Skolestruktur - Ogndal skole legges ned fra høsten 2023

Tiltaket innebærer at Ogndal skole legges ned fra høsten 2023. Det vil bli lagt fram en egen sak til politisk behandling om framtidige skolekretsgrenser i 1. kvartal 2023. Når det gjelder Ogndal, er det sannsynlig at dette innebærer en utvidelse av Byafossen skolekrets.

Utbedringer Steinkjer og Egge ungdomsskole, økte husleiekostnader - utsettelse oppstart med 2 år

De vedtatte utbedringene ved ungdomsskolene utsettes med 2 år, slik at arbeidet ferdigstilles i 2026. Det er beklagelig at nødvendige utbedringstiltak blir utsatt. Samtidig er det slik at den økonomiske situasjonen tilsier at alle investeringer som ikke vurderes som absolutt nødvendig å gjennomføre som planlagt, må utsettes.

Vakanse enhet barn- og familie - 100 % stilling i 2023

100% stilling holdes vakant i enheten også i 2023. Dette fører til omprioritering av oppgaver, og merarbeid på andre ansatte. Samtidig er tiltaket begrenset til 2023, og vurderes som mindre inngripende enn andre tiltak.

Nye tiltak

Barnevern - Kjøp av tjenester Svedjan

Oppvekstetaten har tilgang på 5 plasser ved Svedjan for ungdom i alderen 15-18 år med helserelaterte vansker/utfordringer.

Barnevern - Tiltak i hjemmet

Tiltaket knyttes til oppfølging av barn og familier i eget hjem.

Barnevern - økt kostnad barnevernvakta

Barnevernvakta har mistet 1,5 øremerkede stillinger, og medlemskommunene må betale mer. Dette utgjør en merkostnad på kr 278 000 for Steinkjer kommune i følge oversikt fra barnevernvaktleder.

Forsøksordning skolemåltid

Sektor skole vil i løpet av 2023 forsterke satsningen på skolemåltid gjennom et forsøksprosjekt på Egge ungdomsskole. Målet er å se hvordan man kan innføre et skolemåltid på alle skolene basert på selvkost og erfaringer fra Folla, Egge ungdomsskole og Malm skole.

Fra 2024 vil dette forsøket utvides med en av kommunens store barneskoler.

Oppvekst - gratis deltids plass i SFO på 1. trinn

Oppfølging av forslag i statsbudsjettet om gratis deltids plass i SFO på 1. trinn.

Oppvekstetaten - økte utgifter skoleskyss

Tiltaket tar høyde for utgiftsøkning til skoleskyss, der økningen har vært spesielt stor i 2022.

Oppvekstetaten - økte utgifter spesialundervisning

Tiltaket tar høyde for en økning i kostnadene knyttet til spesialundervisning i 2022, for elever med særskilte opplæringsbehov og/eller store og omfattende hjelpebehov.

Oppvekstreform - avlastning barn og unge

Det er økt bruk av avlastning for barn der familien er i risiko for omsorgsovertakelse. Avlastningsboligen representerer ett av flere tiltak der hjelpen settes inn lavere i tiltakskjeden - samtidig som kostnaden blir mindre enn alternativkostnaden.

Oppvekstreform - økte kostnader i barnevern

Oppvekstreformen får økonomiske konsekvenser ut over det som er tatt høyde for i gjeldende økonomiplan. Dette skyldes for det første høyere kommunale egenandeler ved omsorgsplasseringer. For det andre er det flere barn/unge som har behov for tiltak høyt i tiltakskjeden enn tidligere.

Oppvekstetaten har en klar ambisjon om at det skal bli færre barn og unge som har behov for inngripende tiltak skal reduseres, og at eksterne tiltak skal erstattes av tilbud i egen kommune.

Reversering rådgiver skole

Økt kapasitet hos skoleeier og reversere kuttet med rådgiver skole fra 2023.

En reversering av kuttet vil gi handlingsrom for å redusere kostnader på andre områder. Dette tiltaket vil derfor være selvfinansierende gjennom reduksjon i kommunalt tildelt skoleskyss, svømmekjøring, samordning av spesialundervisning (lagt inn som eget tiltak), drift av fagnettverk og tettere oppfølging av enheter knyttet til ressursbruk. Tiltaket vil også ha en kvalitetsdimensjon og dermed være med å påvirke kvaliteten i skolene til det positive.

Utviklingskoordinator oppvekst

Økt kapasitet hos administrativ skoleeier

Sektor skole er i likhet med politikken i Steinkjer opptatt av kvalitet i skolene. Et viktig ledd i dette er å sikre administrativ skoleeier sin kapasitet til å følge opp skolenes kvalitetsarbeid og utvikling. En kapasitetsøkning vil dermed bidra til å sikre god oppfølging av kvalitetssystemet til Steinkjer kommune. En sterkere etterlevelse og utvikling av kvalitetssystemet anbefales i rapporten «En skole for vår tid» som de viktigste grep skoleeier kan gjøre for å bedre kvaliteten i skolene. Sentralt i anbefalingene er å sikre dialogen mellom ledd, entydig kommunikasjon til skolene og enheters etterlevelse av kommunale plandokumenter. Dette skaffer man ved å opparbeide økt kapasitet hos administrativ skoleeier. En kapasitetsheving på skoleiernivået vil også gi direkte effekt i forhold til skolenes spesialundervisning og læringsmiljøarbeid. Dette gjelder både i Steinkjers egne skoler, men også kostnader knyttet til elever fra Steinkjer som går på skole i andre kommuner. Utviklingskoordinatoren vil naturlig nok være en koordinator for hele oppvekstetaten, og «En god og trygg oppvekst i Steinkjer» står sentralt.

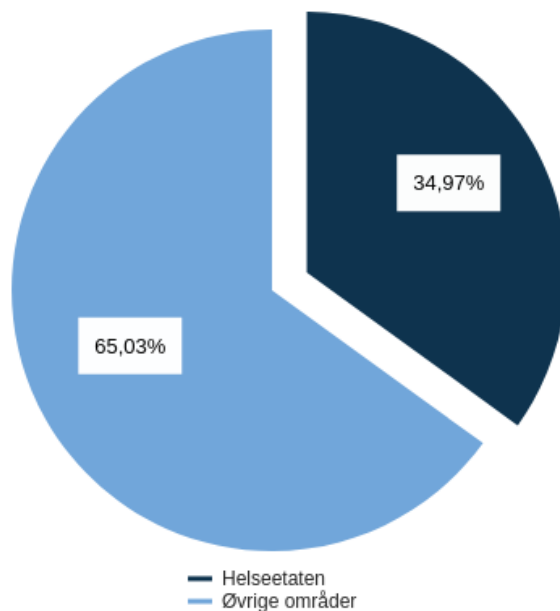
Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Oppvekst - inventar og utstyr fagrom	500	500	500	500	2 000
Oppvekst - inventar og utstyr skoler	500	500	500	500	2 000
Sum investeringsprosjekter	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000

Helseetaten

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Driftsbudsjett

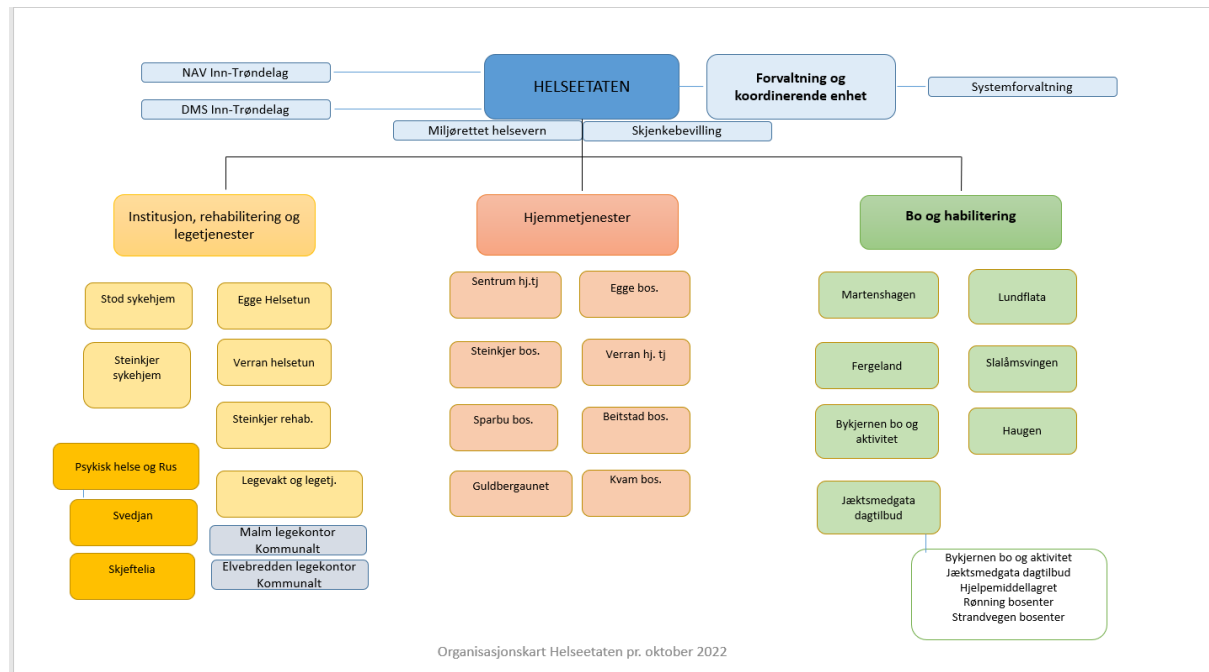
Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter					
Lønn	576 544	570 654	555 684	551 634	545 284
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	57 838	58 185	58 651	59 461	59 461
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	107 069	115 113	113 410	114 510	114 510
Overføringsutgifter	30 803	51 322	54 902	54 902	54 902
Finansutgifter	400	400	400	400	400
Sum Driftsutgifter	772 654	795 674	783 047	780 907	774 557
Driftsinntekter					
Salgsinntekter	-52 454	-53 654	-53 654	-53 654	-53 654
Refusjoner	-86 413	-93 232	-91 451	-91 451	-91 451
Overføringsinntekter	-10 415	-10 415	-10 415	-10 415	-10 415
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Driftsinntekter	-150 282	-158 301	-156 520	-156 520	-156 520
Sum	622 372	637 373	626 527	624 387	618 037

Dagens virksomhet

Organisering - Helseetaten

Fakta om helseetaten

- 26 enheter fordelt på 3 sektorer(inkludert NAV, DMS, Miljørettet helsevern, Forvaltningskontoret og koordinerende enhet.
- Ca 680 årsverk og over 1000 ansatte

Utfordringer og strategier

Steinkjer kommune har samlet sett en god helse- og omsorgstjeneste, men utfordringsbildet vil øke i årene framover. Befolkningsframskrivninger indikerer at Steinkjer kommune vil få nært en dobling i antall eldre fram mot 2040. Den største utfordringen dette gir for helse- og omsorgstjenesten er at det med dagens organisering og innretning av tjenestene ikke vil være nok personell med tilstrekkelig kompetanse i årene framover. Dette er en utfordring som kommune ikke kan bevilge seg ut av. Det må legges til rette for arbeidsmetoder som er mindre ressurskrevende, men fortsatt er forsvarlig. Våre innbyggere skal være trygg på at de får bistand når det trenger det, men terskelen for å få tjenester vil bli høyere. - Ansvar for egen helse er svært viktig for bedre folkehelse. Bedre folkehelse gir igjen mindre behov for tjenester.

Steinkjer kommune er en "hodebra kommune". Dette innebærer blant annet at man må jobbe med å bygge og formidle kunnskap om faktorer som fremmer psykisk helse. De viktigste folkehelseutfordringene i dag er knyttet til mental helse. Det er store sosiale helseforskjeller i befolkningen, og en ser en stor økning av psykisk stress blant ungdom og unge voksne. Mange er ensomme. Framover må man styrke arbeidet med å implementere metodikken i hele kommunen, men også i kommunen som arbeidsplass (øke nærvær/ forebygge fravær). Dette er et svært viktig arbeid, som igjen kan redusere utenforskapet.

A

Gjør noe aktivt

ACT

Hvis du holder deg aktivt, vil du føle deg gladere. Det blir også lettere å håndtere hverdagens utfordringer. Det er viktig å ha en plan for dagen og uka, med gjøremål du liker. Å være i aktivitet er Hodebra!

B

Gjør noe sammen

BELONG

Når du er med på sosiale aktiviteter og bygger gode relasjoner til andre, så gir det en følelse av å høre til. Å være en del av fellesskapet gir støtte i hverdagen. Å engasjere seg sosialt er Hodebra!

C

Gjør noe meningsfylt

COMMIT

Å jobbe for en god sak gir noe å brenne for og være stolt av. Å hjelpe andre gir takknemlighet og livsglede. Å gjøre noe meningsfylt er Hodebra!

Skjerm bilde av ABC for bedre psykisk helse. Kilde: Krokstad/NTNU

Samhandlingsreformen som ble innført i 2012, har hatt som intensjon at innbyggerne skal få mer behandling og pleie der de bor. Pasientbildet har endret seg som følge av denne utviklingen og mange pasienter har mer sammensatte helseutfordringer og tjenestebehov enn tidligere. Omsorgstjenestene har derfor blitt utfordret på fagkompetanse, personalressurs og dels fasiliteter. I tillegg er ikke kommunene fullt ut kompensert for faktisk utgiftsvekst som følge av oppgaveoverføringer fra stat til kommune gjennom nye reformer.

Medisinske fremskritt gjør det mulig å gi bedre og mer effektiv behandling. Flere liv reddes, samt at en økende andel som i dag er avhengige av sykehusopphold for behandling kan unngå dette, og sykehusopphold kortes ned. Dette bidrar blant annet til økt behov for rehabilitering og helse- og omsorgsoppfølging utenfor spesialisthelsetjenesten (de kommunale tjenestene), og driver dermed opp behovet for bemanning og spesialkompetanse i kommunene. For å tilpasse seg må kommunene spesialisere institusjonene, og styrke tjenestene lenger ned i omsorgstrappen. Dette krever kapasitet, men også annen kompetanse.

Perspektivmeldingen som ble lagt fram i 2021 viser mange av utfordringene samfunnet står overfor de neste tiårene. Omtrent en av tre må jobbe i helse og omsorg i 2060, og allerede i 2035 trengs 110 000 flere årsverk innenfor denne sektoren. Befolkningen eldes, som gir flere pensjonister, færre skattebetalere og vi vet at oljeinntektene vil synke i takt med at krav om en grønnere økonomi vil bli sterkere. Helseutgiftene i Norge (372 milliarder kr) utgjorde 17,6 % av de totale offentlige utgiftene i 2019 og har i snitt økt med ca. 1,5 % per år de siste fem årene. Framskrivninger viser at gapet mellom tilgjengelige ressurser og ressursbehovet i helsetjenesten vil fortsette å øke.

Befolkningens helsebehov vil fremover bli større enn det helsetjenesten kan dekke. Endringer i den demografiske utviklingen med større andel eldre og lavere andel yrkesaktive, flere multisyrke, mental sykdom, migrasjon, klimaendringer, den teknologiske utviklingen med avanserte, dyre behandlingsformer og økte forventninger til persontilpasset helsehjelp er noen av faktorene som spiller inn. Beslutninger som treffes i dag, må ivareta fremtidens generasjoner. «Vi er avhengige av å snu trenden og utvikle en bærekraftig helsetjeneste som også i fremtiden kan gi likeverdige helse- og levekår og høy kvalitet i helse- og omsorgstjenestene» «Perspektivmeldingen».

«En ny virkelighet krever langsiktighet og bevisste prioriteringer»

God helse fremmes først og fremst utenfor helsesystemet og i andre sektorer. Utdanning, skoler, arbeidsplasser, barnehager, kulturtilbud, kosthold og fysisk aktivitet, levekår og sosiale forhold er alle faktorer som er viktige for folkehelsen og for en bærekraftig helsetjeneste. Målet om en bærekraftig helsetjeneste må derfor forankres bredt og flere aktører må aktiviseres i helsefremmende aktiviteter.

Brukerbildet

De siste årene har pågangen og behov for tjenester innenfor helse og omsorg økt vesentlig. Veksten i utgiftene kan ikke bare forklares med demografi (økning i antall eldre). Vekst i de yngre gruppene og deres behov for bistand, flere kostnadskrevende tjenester (ressurskrevende tjenester), høy andel demente, et økende antall brukere med ordningen knyttet til brukerstyrt personlig assistent (BPA) omsorgsstønad, samt økende omfang av sosialhjelpsutbetalinger, er medvirkende årsaker.

Hva kan forklare den sterke veksten i yngre brukere av pleie- og omsorgstjenesten

Flere studier har belyst denne utviklingen (Brevik 2010, Gautun et. al.2012). Gautun og kolleger oppsummerer drivkreftene slik:

- Det har vært en endring i ideologi for god omsorg. Målet har vært nedbygging av institusjoner og økt omfang av tjenester utenfor institusjon.
- Press fra yngre brukergrupper (pårørende og organisasjoner).
- Endringer i sykehussektoren. Kommunene får ansvar for flere pasienter som tidligere fikk behandling i sykehus.
- Egen refusjonsordning for ressurskrevende yngre brukere.

De stiller spørsmålet om hvorfor disse drivkreftene ikke fungerer for eldreomsorgen, og antyder disse svarene:

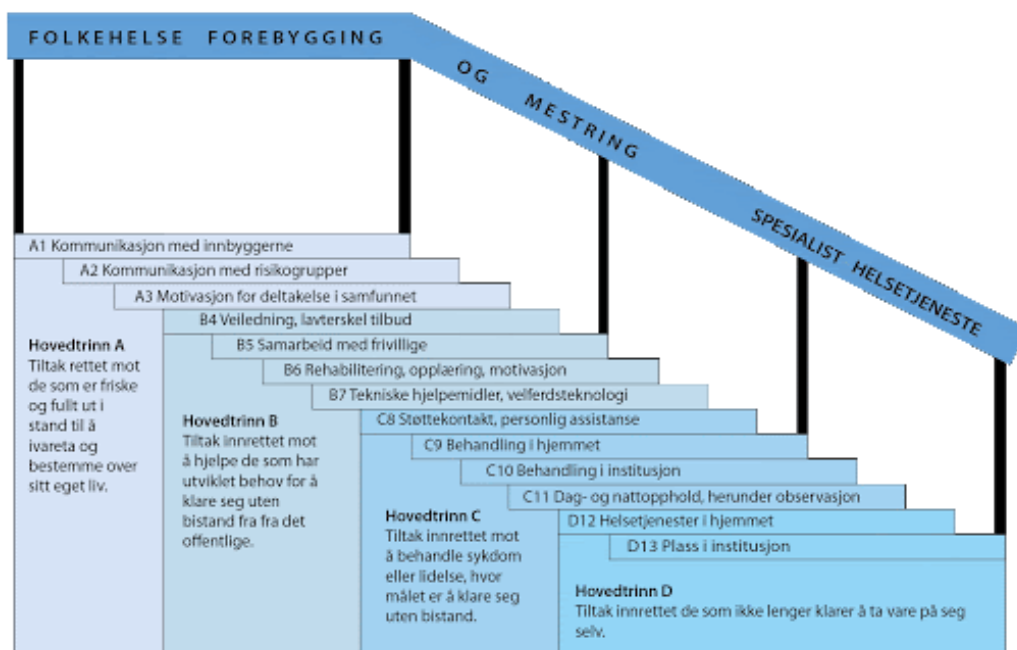
- Lange tradisjoner i eldreomsorg. Den har «alltid» vært der, mens «yngreomsorgen» måtte bygges opp på nytt.
- Refusjonsordningen gjelder bare yngre, derfor lønner det seg for kommunene å gi eldre med tilsvarende behov plass i institusjon.
- Forståelsen av behov avhenger av hvilken del av livsløpet en bruker er i.
- Yngre står mer på for egne rettigheter enn eldre. Pårørende til eldre presser ikke på som pårørende til yngre.
- Arbeidslinjen gjør at yngre må få hjelp til å aktiviseres og klare seg selv. For eldre er målet mer «et hyggelig liv her og nå»
- Kulturforskjeller fra tidligere «særomsorg» følger med. For eksempel stor vekt på samvær, trening og mestring av dagliglivet i omsorg for utviklingshemmede, men ikke for eldre.

Framtidig innretning av helse og omsorgstjenestene- Endring og utvikling

Kommunedirektøren la i mars 2020 og i mai 2022 frem sak om innretning av framtidens helse -og omsorgstilbud i Steinkjer kommune, gjennom Masterplanen og Steinkjer 2025. Anbefalingene strekker seg fram mot 2040, og skisserer både kort- og langsiktige tiltak.

I planene vises det blant annet til nasjonale oversikter over befolkningsutvikling med en stor økning av antallet eldre og demente, samt veksten i behovet i yngregruppen. Det vises i tillegg til en vesentlig nedgang i andelen yrkesaktive og nasjonale/ lokale rekrutteringsutfordringer, betydningen av å jobbe forebyggende, bruk av velferdsteknologi, samarbeid med frivilligheten mv.

Det har vært/ er viktig å understreke betydningen av aktivitet i hele mestringstrappen (tidligere omtalt som omsorgstrappen jf. figur under), som innebærer at målrettet innsats i tidlig fase vil påvirke og også være avgjørende for utviklingen av behovet øverst i mestringstrappen, men uavhengig av bruk av frivillighet, forebyggende arbeid og teknologi så vil behovet for ulike typer omsorgsboliger, heldøgns omsorgs- og institusjonsplasser øke. Hovedstrategien er at folk skal gis muligheten til å bo hjemme så lenge som mulig, noe som innebærer at omsorgstjenestene i Steinkjer kommune fortsatt vil ha en desentralisert struktur, og at våre innbyggere primært skal få hjelp der de bor. I korte trekk omhandler også Masterplanen en anbefaling om å samle sykehjems/ institusjonsomsorgen og HDO-tilbudet ved betydelig færre lokasjoner.

Kommunestyret sin oppfølging av planen i kommunestyret i juni 2020 understreker betydningen av «*fortsatt stort fokus på forebygging, frivillighet og digitalisering blant annet gjennom «å rette innsatsen særlig mot de første trinnene i omsorgstrappen»*. Dette innebærer også vektlegging av dialog, oppfølging og tilbud til den enkelte, boløsninger og møteplasser før inngangen i omsorgstrappen, slik at man kan bo hjemme så lenge som mulig jf. vedtak: «*Kommunestyret er opptatt av at kommunen må finne et optimalt balansepunkt mellom hjemmebasert omsorg og heldøgns omsorg. For å sikre økonomisk bærekraft i tjenestene er det et mål at veksten i summen av ulike former for heldøgnsomsorg/institusjonsplasser blir litt lavere enn det demografiutviklingen alene tilsier.*» «*Hensynet til den enkelte bruker og den økonomiske bærekraften i omsorgstjenestene tilsier økt satsing på rehabilitering og hverdagsmestring.*»

I etterkant av at Masterplanen ble framlagt er det arbeidet videre med ytterligere konkretisering av fremtidens struktur, både dimensjonering og lokalisering av institusjoner og HDO samt andre tjenester tilpasset både eldre og yngre hjelpetruende.

Strategi

Helseetaten sitt budsjettforslag legger vekt på å styrke hjemmetjenesten og forslagene til tiltak vil bidra til å realisere omstillingsbehovet. Jf. vedtak i kommunestyret i september 2022, er det blant annet besluttet å endre dagens HDOstruktur. En høyere andel eldre og innbyggere med tjenestebehov, kombinert med nedgangen i andelen yrkesaktive driver fram behov for endring. Hvis man skulle dekke

det framtidige behovet for helse- og omsorgstjenester kun ved økt bemanning, har SSB beregnet at antallet årsverk må øke med 35 prosent (landsbasis), frem mot 2035. Det betyr at helsesektoren alene ville legge beslag på over halvparten av den forventede vekst i landet samlede arbeidsstyrke. Et slikt scenario er realistisk, og betyr i praksis at produktiviteten må økes gjennom andre tiltak enn å ansette flere. Knapphet på kompetanse og helsepersonell gjør det nødvendig å utnytte tilgjengelige fagressurser bedre, ved for eksempel oppgavedeling og bruk av teknologi for derigjennom endre arbeidsmetoder.

Vedtatt strategi om å utvikle flere av dagens heldøgnsomsorgsboliger forutsetter en hjemmetjeneste som er sterk nok til å møte utfordringene. Tjenestene styrkes og organiseres på en annen måte enn i dag. Tjenesteapparatet må tilpasses til nye krav og økningen i antall eldre, og behov for tjenester i de yngre gruppene. Med fokus på den enkeltes trygghet og mestring. Budsjettforslaget fra helseetaten hensyntar nettopp slik styrking ved at ca halvparten av driftsbudsjettet ved den enkelte HDO, tilbakeføres til hjemmetjenesten sin "utedrift" (de hjemmebaserte tjenestene som hjemmesykepleie mv) ved utvikling.

Utviklingsprosjektet «sammen om en bærekraftig hjemmetjeneste» startet i desember 2019, der det overordnede målet er å ruste hjemmetjenesten til å møte dagens og framtidens utfordringer, og sikre en bærekraftig hjemmetjeneste. Dette innbefatter at hjemmetjenesten allerede har gjennomført delprosjekter, og jobber aktivt med flere:

Hjemmetjenesten

1. Yter tjenester i henhold til vedtak, tilpasset den enkelte pasients ressurser og behov
2. Yter faglig forsvarlige tjenester gjennom riktig bruk av fagkompetanse, personell, teknologi og tid
3. Har en tjenesteaktivitet som samsvarer med økonomiske ramme
4. Har en robust organisasjonsform, der fagkompetanse og personalressurser brukes fleksibelt og på tvers av enheter

Delprosjekter i hjemmetjenesten for å tilpasse seg endringsbehovet:

- Organisering av nattpatruljen
- Samhandling mellom hjemmetjenester – hjemmesykepleie og hjemmehjelp
- Ambulant sykepleieteam
- Digitalisering og velferdsteknologi
- Multidose
- Kartlegging tidsbruk
- Optimalisering av kjøreruter
- Pilot administrasjonsteam
- Hverdagsmestring
- Fag – og kompetanseutvikling
- TOFT (tidlig oppdagelse av forverret tilstand) – gjennom NEWS score og ISBAR kommunikasjon
- Oppfølgingsteam
- Fall og fallrisiko
- Trygghetspatrulje/responscenter
- Forventningsavklaring og dialog med innbyggerne
- Samarbeid med frivilligheten

Utviklingsarbeidet i hjemmetjenesten vil være dynamisk arbeid og det videre arbeidet innebærer etablering av delprosjekter innen områder man ser muligheter til forbedringer for å imøtekomme målene for hjemmetjenesten.

TØRN

Sykehjemmene i Steinkjer er med i ett KS- prosjekt med navnet **Tørn.**

«Sammen om fremtidens helse og omsorg»

En av de store samfunnsflokene fremover i kommunen er hvordan vi skal møte tjenestebehovet i helse. Tilgangen på fagfolk er utfordrende allerede i dag og situasjonen kommer til å bli mer krevende framover, brukernes/ pasienters/ pårørendes behov er større, demografien tilsier at det blir flere eldre som får behov for hjelp, og økonomien i kommunen strammere.

Organisering av arbeidet, med oppgavedeling, arbeidstid og planlegging, heving og bruk av kompetanse - som Tørn-prosjektet til KS handler om - er noen av virkemidlene vi kan bruke for å få en bærekraftig tjenesteproduksjon i sykehjemmene i Steinkjer i fremtiden.

Det handler om å skape gode pasientopplevelser gjennom riktig kompetanse til riktig tid – og med heltidskultur i bunn. Metodikken i utviklingsarbeidet i Tørn legger til rette for bred medarbeider-involvering av alle faggruppene som berøres av den nye organiseringen av arbeidet. Forutsetninger for å lykkes med utviklingsarbeidet er medarbeiderinvolvering i alle prosesser og stadier, tydelig ledelse og godt samarbeid.

Målet med endringsprosessen er at det skal gi en ny oppgavedeling og:

- Sikre at brukerne av tjenestene opplever kontinuitet og kvalitet i tjenestene.
- Bidra til at tilgjengelig kompetanse brukes best mulig for å gi gode og trygge omsorgstjenester.

Bo hjemmereformen, som skal gjøre det trygt å bo lenger hjemme.

Et sentralt mål for regjeringen er at eldre skal få bo i egen bolig lengst mulig, dersom de kan og vil. Regjeringen har derfor startet arbeidet med en reform som skal gjøre det trygt for eldre å bo lenger hjemme. Arbeidet med reformen koordineres av Helse- og omsorgsdepartementet, men innholdet i reformen vil bli utformet i samarbeid med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og distriktssdepartementet, Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet. Bakgrunnen er at eldre ønsker å greie seg selv i størst mulig grad og bo i sitt eget hjem så lenge som mulig. Det må utvikles boligløsninger som bidrar til at eldre opplever trygghet i eget hjem, sosial kontakt og kan ta del i nærmiljøet. Hjemmetjenesten har en viktig rolle i dette arbeidet.

Regjeringen tar sikte på fremleggelse av en stortingsmelding i løpet av 2023.

Trygghetsboligkonseptet i Steinkjer

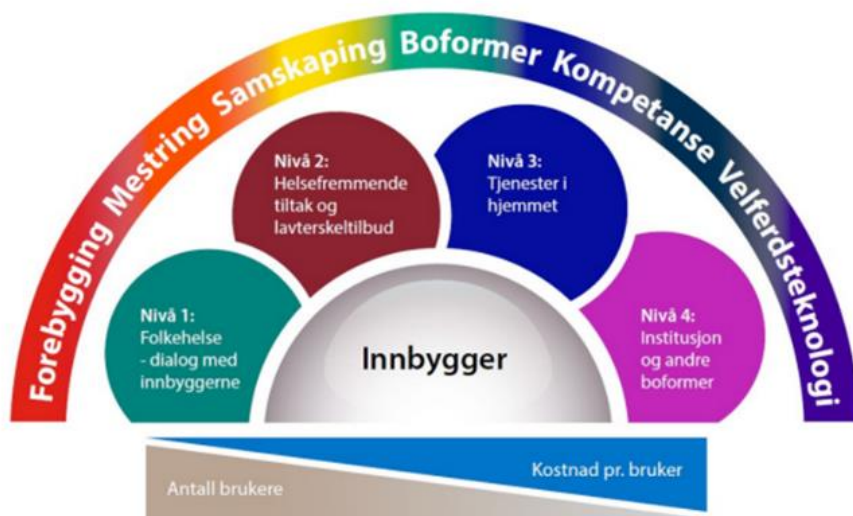
Behovet for mer tilrettelagte leiligheter og trygghetsboliger har blitt løftet gjentatte ganger de siste ti årene, men utbyggingen av denne typen boliger holder ikke tritt med den demografiske utviklingen. Dette gjelder spesielt i distriktene hvor det er mangel på tilrettelagte boliger, særlig der det er liten omsetningsaktivitet i boligmarkedet, lave priser på brukte boliger og lite/ingen nybygging.

En trygghetsbolig kan ha positive effekter både for den enkelte og for kommunene. For den enkelte kan boligen bidra til et mer selvhjulpent liv, stimulere til generasjonsmøter, redusere ensomhet og opprettholde kognitive funksjoner gjennom aktiviteter. For kommunene kan trygghetsboligene bidra til mer effektiv ressursbruk, blant annet ved at boligene plasseres sentralt slik at kommunene sparer reisetid for de hjemmebaserte tjenestene.

Det er mulig å etablere trygghetsboliger på flere steder i kommunen og konseptet må tilpasset lokasjonene. En kan se for seg flere muligheter knyttet til etableringer, enten ved at kommunen etablerer disse selv, i et samarbeid med privat næringsliv eller at privat næringsliv bygger boligene. Et slikt konsept må arbeides videre med i nært samarbeid med Steinkjerbygg og-/ eller eventuelt private utbyggere. Konseptet må derfor videreutvikles og tilpasses lokale forhold. Det vises i den forbindelse til handlingsplan for Leve hele livet hvor det fremgår: «Tilgangen på tilgjengelige boliger og aldersvennlige bomiljø skal vektlegges og være et tema i samfunns- og arealplanlegging. Det er et mål å ha varierte og aldersvennlige boliger og bomiljø i alle deler av kommunen, i nær avstand til tjeneste- og aktivitetstilbud».

Administrasjonen vil komme tilbake med mulige samarbeidsprosjekt med private aktører og frivilligheten i våre grender som i dag har små HDO-lokasjoner. Dette med tanke på å utvikle interessante botilbud uten heldøgns omsorgstilbud, men med fellesareal til bruk for frivilligheten til ulike aktiviteter i nærmiljøet.

Forebygging

(Hentet fra Lørenskog kommune)

Figuren forklarer sammenhengen mellom antall brukere på de ulike nivåene, og kostnaden per bruker. På nivå 1 og 2 når en mange brukere med en lav kostnad per bruker, mens på nivå 3 og 4 er kostnaden per bruker vesentlig høyere. Hovedmålet med Helse- og omsorgsplanen er å styre en større del av sektorens ressurser fra kostnadskrevenende tjenester til fokus på folkehelse, helsefremmende arbeid og lavterskeltilbud.

I et velferdssamfunn er det samlede omsorgstilbudet et offentlig ansvar som er nedfelt i helse- og omsorgslovgivningen. Det betyr ikke at alle oppgaver skal løses av kommunen som eneste tjenesteprodusent. Kommunen er ikke bare en forvaltning men også «lokalsamfunn med familier, sosiale nettverk, organisasjoner, bedrifter og tiltak. For å skape et omsorgsfullt samfunn, er alle involvert i denne oppgaven». (Sitat fra Omsorg 2020). Det frivillige arbeidet i landet skjer i stor grad lokalt. Steinkjer kommune har en sentral rolle i å styrke samhandlingen med frivilligheten. Frivillige

organisasjoner har en viktig funksjon som inkluderende møteplasser. Steinkjer kommune har flere frivillighetssentraler som spiller en viktig rolle. Gjennom aktivt samarbeid kan frivillige organisasjoner og kommunale tjenestetilbud utfylle hverandre og derigjennom styrke det lokale tilbudet og bidra til å skape et mer helhetlig tilbud. I samråd har Eldres råd og helseetaten blitt enig om at det skal utarbeides et konsept, som skal bidra til at det frivillige arbeidet formaliseres ytterligere. Det er viktig med avklaringer for hva frivilligheten kan bidra med, og hvordan samarbeidet skal foregå (avklare roller og forventninger, og peke på muligheter). Eldres råd vil legge fram forslag i løpet av første kvartal 2023.

For å sikre en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste med god kvalitet i framtiden er det nødvendig med en sterkere vektlegging av forebygging, rehabilitering, tidlig innsats, aktivisering, sosialt nettverksarbeid, veiledning av pårørende og frivillige, økt bruk av ny teknologi og nye arbeidsmetoder. I tillegg må tjenestene organiseres slik at de støtter opp under og utløser de ressurser som ligger hos brukerne selv, deres familie og sosiale nettverk og i nærmiljøet, organisasjoner og lokalsamfunnet.

Hverdagsrehabilitering/ egenmestring

Hverdagsrehabilitering er en arbeidsform der helseetaten har godt utarbeidede rutiner for tverrfaglig kartlegging og tilnærming, og hvor spesialiserte hjemmetrenere bistår brukerne med å gjennomføre en rehabiliteringsplan mot brukerens mål. Tiltaket er en intensiv og tidsbegrenset innsats, og oppleves som meget effektivt av brukere og tjenesteytere. Brukere settes i stand til å gjennomføre daglige oppgaver på egen hånd og vil i så måte holde seg aktiv med oppgaver som er viktige for dem. Et vellykket forløp forebygger altså inaktivitet og kan minske behovet for tjenester. Det forventes framtidige effekter i form av utsatte hjelpebehov. Med tanke på den store økningen i antall eldre i årene framover må det legges til rette, både kompetanse og ressursmessig, at flere av våre innbyggere får dette tilbudet.

Målsettingen med tiltak innen hverdagsmestring er å oppnå mestring og autonomi (selvstendighet/ uavhengighet) for den enkelte bruker. Helseetaten har ved hjelp av øremerkede midler fra kommunestyret i 2019/20, økt stillingsressursen innenfor området, som igjen har bidratt til at flere får tilbudet. Hverdagsrehabilitering-/mestring er svært viktige satsningsområder og helseetaten har økt sin satsning på området gjennom tidligere styrking av rammene. Det gjennomføres vellykkede piloter på området.

Sterk og stødig

Den norske modellen «Sterk og stødig», forebyggende treningsgrupper for seniorer, baserer seg på flere internasjonale studier som har undersøkt effekten av balanse- og styrketreningsprogram for eldre med risiko for fall og funksjonssvikt. Målgruppen for «Sterk og stødig» er hjemmeboende eldre som klarer seg godt i eget hjem uten særlig bistand fra kommunen. De må være i stand til å gå uten hjelpemidler innendørs, men erfarer endringer i bevegelsesfunksjon, ustøhet i enkelte situasjoner, redusert gangfunksjon og som redsel for å falle og/eller har falt. Alle instruktører av treningsgruppene har vært igjennom «Sterk og stødig» instruktørutdanning. Tilbudet i Steinkjer fungerer svært godt og målsettingen er at kommunen på sikt skal styrke ressursene knyttet til tiltaket slik at det kan tilbys flere og øke den enkeltes mulighet til selvhjupenhet.

Samhandlingsreformen, Folkehelsemeldingen, NoU om Innovasjon i Omsorg og stortingsmeldingen om Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet, peker alle på utfordringer med å utvikle og tilby helsefremmende og forebyggende nærmiljøtiltak. Samarbeid mellom offentlig, frivillig og privat sektor trekkes fram som en viktig strategi for å møte utfordringene på eldreområdet.

Velferdsteknologi

Steinkjer kommunes demografiske utfordringer i kombinasjon med forventet rekrutteringsutfordringer medfører stort fokus på bedre ressursutnyttelse. Teknologi har potensiale for å lette hverdagen til helsepersonell, slik at de har mer tid til pasientrettet arbeid. Et av tiltakene er sensorteknologi som kan bistå helsepersonell med overvåkning av pasientene/ brukerne. Digitalt tilsyn kan bidra til at den enkelte blir mer selvstendig og kan bo lengre hjemme. Dette vil avlaste presset innenfor helse og omsorgstjenestene.

Steinkjer kommune følger Helsedirektoratet sin anbefaling om å implementere velferdsteknologi på områder som er tilstrekkelig uttestet nasjonalt. Erfaringene fra andre kommuner beskriver hvordan velferdsteknologi gir økt kvalitet, spart tid og unngåtte kostnader. Samtidig poengterer Helsedirektoratet hvor viktig det er at hver enkelt kommune danner seg et bilde av de mest aktuelle utfordringene i eget miljø, for så å se om tjenesten kan effektiviseres ved bruk av teknologi.

Det må legges til rette for at omstillingstakten knyttet til bruk av velferdsteknologi er bedre slik at man kan hente ut effekter gjennom redusert behov for arbeidskraft. Strategien for helseetaten er økt satsning på velferdsteknologi, og det skjer store endringer innenfor etaten knyttet til å etablere systemer som skal ivareta gode tjenesteforløp (kartlegging av hvordan tjenestene gis før teknologi tas i bruk, vurdering av behov, tilpasninger og behov, opplæring, endringer i arbeidsmetoder, gevinstrealisering mv).

Digitalisering byr på muligheter til effektivisering av drift og arbeidsmetoder samt bedring av tjenester ved hjelp av for eksempel velferdsteknologi. Bruk av velferdsteknologi kan være et viktig bidrag til økt livskvalitet og økt mestring. Det kan forlenge muligheten for å bo lengre hjemme. Det ideelle er at bruken av teknologi introduseres så tidlig som mulig i tjenesteforløpet, men det fordrer at brukeren selv opplever at behovet er til stede.

Gevinster

Gevinst defineres som nytteverdien innovasjonen gir, gjennom:

1. **Økt kvalitet** (positive effekter som tjenestemottaker, pårørende og-/ eller ansatte opplever selv, eller økt kvalitet på tjenestene som leveres)-
2. **Spart tid** (gevinsten av å innføre endringer som reduserer tidsbruk på å levere en tjeneste. Gevinsten av spart tid realiseres først når en tjeneste kan reduseres eller fjernes helt, eller at tiden kan benyttes til å gi tjenester til flere).
3. **Unngåtte kostnader, nå og i framtiden** (er gevinster som oppstår ved at oppgaver reduseres eller nye tiltak ikke settes i verk fordi velferdsteknologi dekker behovet for oppfølging av tjenestemottaker og gir nødvendig trygghet og mestring).

Kommunen skal ha en aktiv rolle for å tilby og å legge til rette for bruk av velferdsteknologi, men kommunen bør også være tydelig på at det finnes teknologiske muligheter som den enkelte selv kan skaffe seg uten at det behøver å være en del av det kommunale tjenestetilbudet.

Helseetaten sin erfaring er at hver enkel installasjon kan ta mye tid, med mange forberedelser, prøving og feiling, utfordringer med infrastruktur, organisering og mangelfulle leveranser fra leverandører. For rask innføring kan føre til motstand i organisasjonen. Utprøving i drift er i mange tilfeller nødvendig for å finne ut om det passer til den enkelte brukeren sitt behov. Det finnes mye teknologi i markedet som er umoden selv om den presenteres som ferdige løsninger. Funksjoner mangler, og andre ting må utvikles

videre. Det må skapes motivasjon i personalgruppen for bruk av ny teknologi som igjen gir mulighet for å ta ut gevinster.

Helseetaten vurderer til enhver tid helheten i hvordan kommunale oppgaver løses og hvilke effekter og gevinster som ønskes oppnådd ved bruk av blant annet velferdsteknologi.

Antall omsorgsplasser

Behovet for plasser med sykehjem/heldøgns omsorg de neste 20 årene vil påvirkes av en rekke forhold. Det er derfor ikke åpenbart hva det reelle behovet vil være i de neste tiårene. Det vil bero på flere forhold som for eksempel helsetilstanden i befolkningen, utdanningsnivå, utenforskap, forebyggende tiltak, boligstandard, bruk av velferdsteknologi mv.

Det er krevende å forutse hvilke løsninger som er ønskelig fra innbyggerne i framtiden. I tillegg vil lovverket gi føringer på hvordan kommunene skal innrette sine tjenester. I praksis er det to måter å bedre tilgangen til sykehjemsplasser på, dette enten ved å etablere flere sykehjemsplasser/omsorgsboliger med heldøgns bemanning eller redusere behov for slike plasser gjennom bedre helsetilstand og mestringsevne.

Forholdet mellom langtids-/ korttids og avlastningsplasser er viktig. Disse plassene gis til personer som for en kortere periode har behov for helse- og omsorgstjenester, eller for vurdering og utredning. Målsettingen er at man skal tilbake til eget hjem. Avlastningsopphold gir eldre muligheten til å bo hjemme lengst mulig. Slike opphold kan være rullerende.

Når HDO kapasiteten bygges ned må det foretas løpende vurderinger knyttet til behov for avlastning, som igjen medfører at antallet plasser kan variere (dvs. man kan gjøre om korttidsplasser til avlastningsopphold både i sykehjem og HDO mv). Behov for avlastning blir prioritert ved tildeling.

Helseetaten vurderer mulighetene for å øke antall plasser ved andre lokasjoner jf. strategi om å styrke tjenestene som omhandler blant annet; egenmestring/ hverdagsrehabilitering, dagtilbud, styrking av hjemmetjenesten mv.

Avlastning i Steinkjer:

- I snitt 250 døgn per år (avlastning)
- I snitt 300 døgn per år (korttidsopphold)
- I snitt 160 døgn per år (rehabiliteringsopphold)

Støttefunksjoner

Organiseringen av dagens "støttefunksjoner" skal videreutvikles. Dette gjelder funksjoner som støttekontakter, demenskoordinator, kreftsykepleiere, kreftkoordinator, hukommelsesteam, syns-/hørselskontakter mv. Målsettingen er å få et bredere og samordnet tilbud, og da kan det være hensiktsmessig at også disse tjenestene er teambasert. Dette kan blant annet bedre tilgjengelighet og bidra til en mer riktig bruk av ressursene.

Aktivitetstilbud

Behovet for å etablere økt kapasitet med dagtilbud/ aktivitørtjeneste er essensielt. En forutsetning for at kommunen skal lykkes i sin overordnede strategi om at våre innbyggere skal bo hjemme så lenge som mulig, er at disse tiltakene prioriteres. Dersom dette ikke skjer, vil det bli svært krevende å avvikle heldøgns omsorgsplasser (HDO). Dagtilbudet til hjemmeboende med demens er en lovpålagt tjeneste jf. helse - og omsorgstjenesteloven § 3-2. Aktivitørtjenesten videreføres i kommende økonomiplan. Økt samarbeid med frivilligheten kan bidra til å styrke det samlede aktivitetstilbudet.

Tiltak som ikke er prioritert:

Helseplattformen

Helseplattformen AS skal innføre felles elektronisk pasientjournal for hele helsetjenesten i Midt-Norge, det vil si helseforetak, kommuner, fastleger og private aktører. Målet er en mer sammenhengende helsetjeneste for pasienter og ansatte i hele regionen.

Helseplattformen er et stort samhandlingsprosjekt. For nesten ti år siden ble det bestemt at når sykehusene i Midt-Norge skulle bytte journalsystem, burde det skje i samarbeid med kommunene. Da systemet skulle anskaffes deltok helse- og IT-personell fra mange kommuner i arbeidet med kravspesifikasjon og evaluering av tilbudene som kom inn i konkurransen.

I 2019 ble det signert kontrakt med amerikanske Epic Systems om å levere en felles løsning for kommuner, sykehus og fastleger, etter en langvarig konkurranse. Siden da er det arbeidet med å oversette og tilpasse den amerikanske løsningen, som brukes i mange land, til norske forhold. Alle kommunene i Trøndelag og Møre og Romsdal, samt Bindal i Nordland, har opsjonsavtaler og kan innføre løsningen etter vedtak i kommunestyret. Alle fastleger og private avtalespesialister kan også koble seg på.

Hvilke alternativ finnes dersom Steinkjer kommune ikke ønsker å gå inn i Helseplattformen?

Alternativ 0: Å beholde dagens leverandører, ta i bruk oppdaterte versjoner/nye løsninger og samhandle med spesialisthelsetjenesten via nasjonale samhandlingsløsninger –SFM, Kjernejournal, Digital kommunikasjon.

Alternativ 1: Å inngå avtale om forprosjekt for innføring av Helseplattformen

Alternativ 2: Kjøpe alternativ journalløsning

0-alternativet forutsetter betydelig utvikling og aktivitet i kommunene selv om en velger å beholde dagens leverandører. Visma har varslet en gradvis utfasing av Visma Profil og en tilsvarende innfasing av Visma Flyt Omsorg. *Flyt Omsorg* vil være skybasert og har betydelig bedre muligheter for ytterligere samhandling med andre systemer sammenlignet med Visma Profil. Visma har varslet at all ny funksjonalitet for kommunale helsetjenester nå vil bli utviklet i Visma Flyt Omsorg fra 2021.

En rekke tiltak som er sammenfallende med innføring av Helseplattformen:

- Oppgradering av IKT infrastruktur for å sikre båndbredde for skyløsning
- Rydde og «vaske» i eksisterende databaser
- Øke generell kompetanse innenfor dokumentasjon av helseopplysninger
- Kartlegge antall, plassering og spesifikasjoner for alle enheter hvor ny EPJ løsning skal brukes
- Modellere kostnad for innføring

Et valg av alternativ 0 utelukker ikke alternativ 1 eller 2. Kommunens opsjon på kjøp av Helseplattformen er ikke tidsbegrenset og kan utløses på et senere tidspunkt. Det er imidlertid knyttet betydelig usikkerhet til hvilken støtte til innføring kommunene kan påregne fra Helseplattformen AS. Selskapet vil da være bemannet som et rent driftsselskap og vil ha begrensede ressurser til å gi opplæring og innføringsstøtte til enkelte kommuner og kommuneregioner.

De foreløpige økonomiske beregninger for Steinkjer kommune knyttet til innføring av helseplattformen gir en investeringskostnad i størrelsesorden 75 mill kroner, og en årlig driftsutgift lik 10 mill kroner. Dette er beløp som i den størrelsesorden må forventes å få betydelige konsekvenser for øvrige økonomiske prioriteringer og drift av tjenester i kommunen. Det er også mange forhold som er uavklarte knyttet til drift og forvaltning (videreutvikling) av løsningen. Det forventes at dette er forhold som vil øke det samlede kostnadsbildet ytterligere.

Helseplattformen vil bli omfattende å innføre, både knyttet til finansiering (drift og investering), samt det omfattende opplæringsløpet (ansatte). Steinkjer kommune har per i dag ikke funnet økonomisk handlingsrom i kommende økonomiplanperiode til å gå inn i helseplattformen. Det presiseres at det ikke er slik at kommunen på sikt ikke har en intensjon om å ta i bruk helseplattformen, men det er ønskelig med en bredere prosess der andre aktører vurderes opp mot målbildet "En pasient, en journal".

Med utgangspunkt i disse vurderingene har en i økonomiplan valgt å ta ut den økonomiske rammen til helseplattformen som lå inne i tidligere økonomiplan.

Digitale Innherred - Stillingsressurs

En forutsetning for å lykkes med digital transformasjon er å styrke etatene sine ressurser knyttet til å ta i bruk mer teknologi. I praksis betyr dette at man må øke den interne kapasiteten og kompetansen knyttet til dette arbeidet. Det er ikke funnet rom for å etablere stilling til dette, med de konsekvenser som dette medfører.

Øke intern kapasitet jf. politisk bestilling

Mestringsplasser på Steinkjer rehabilitering

Fra februar 2023 tas de fire ubrukte plassene på Døgnrehabilitering i bruk.

Det settes i gang ett prøveprosjekt der en åpner opp for fire nyetablerte mestringsplasser (korttidsplasser) fra mandag til fredag (ikke helg), i nært samarbeid med hjemmetjenesten. Per i dag erfarer man at det er stort behov for slike plasser. God bruk av disse vil bidra til å øke den enkeltes funksjonsevne, men er også svært positivt for pårørende som har behov for avlastning. Tiltaket vil bidra til at flere gis mulighet til å bo hjemme lengre.

Målgruppe:

Brukere/ pasienter som med intensiv opptrening i trygge rammer og med oppfølging av basale behov, kan få det løftet de trenger for å heve / stabilisere funksjonsnivå.

Mål: At alle kan få bo hjemme lengst mulig.

Kostnader: En mindre stillingsressurs overføres fra Stod sykehjem til Steinkjer rehabilitering ved flytting til Egge. Dette kan gjennomføres fordi behov for feks videreføring av kjøkkenressurs bortfaller (nåværende ressurs skal ivareta flere pasienter).

Øke intern kapasitet i dagens sykehjem

- Verran helsetun - ta i bruk sju rom, se kostnadsberegning under tiltak "Flytte Stod sykehjem til Egge helsetun".
- Økt «sengekapasitet» - Det er tatt i bruk fire ekstra senger (Malm sykehjem og Steinkjer rehabilitering) innenfor budsjettrammen fra 2021.

Iverksatte tiltak fra og med 2022

Etablering av korttidsenhet

Steinkjer kommune har fra 1. mars 2022 opprettet en egen korttidsenhet med 13 nye plasser ved avd. Ølve på Steinkjer sykehjem. Pasienter til korttidsplassene kommer fra sykehusene, DMS og direkte fra hjemmet.

Plassene er opprettet for å;

- gi forsvarlige pleie -og omsorgs tjenester til kommunens innbyggere.
- redusere antallet overliggere fra sykehus og DMS.
- gi eldre pasienter som blir syke og trenger mer bistand og omsorg i en periode og «det løftet de har behov for» (behandling, utprøving av medikamenter ol, ernæring, omsorg osv, slik at de raskt kan flytte hjem til egen bolig igjen.

Disse korttidsplassene får ikke vedtak på opphold på for eksempel 14 dager før innleggelse. Her er det tett samarbeid, med pasient, pårørende, fagkoordinator og forvaltningskontor, som avgjør lengden på oppholdet underveis. Dette gir en dynamisk avdeling, hvor pasienter skrives «inn og ut» fortløpende, og etter faglig forsvarlighet. Siden avd. Ølve er lokalisert i nærheten av fysio- og ergoterapitjenesten, er det også opprettet ett godt samarbeid over enhetene, med pasienten i fokus. Personalressursen har ikke økt som følge av tiltaket, men Ølve har oppgradert alle rommene med TV og investert i en del nye møbler/ utstyr.

Opprettelse av disse korttids- plassene har bidratt til at Steinkjer rehabilitering/ døgnrehabilitering, har fått rehabiliteringsbare pasienter, og ikke som tidligere i stor grad syke pleiepasienter. Dette bidrar til at flere «sluses" gjennom et rehabiliteringsløp,- for så å kunne bistå til å kartlegge og sette inn evt. hjelpemidler og/ eller hjemmetjeneste, slik at pasienten kan bo hjemme lengst mulig

Andre vurderinger:

Pris for kjøp av korttidsplasser ved Betania Sparbu (Tall fra november 2021)

Betania Sparbu har tidligere gitt tilbud til Steinkjer kommune om å kjøpe flere sykehjemsplasser. Pris per plass er kr 3 290,- pr pasient, pr døgn» jf. tilbud i sept. 2021.

- Ettårsavtale på 2 ekstra plasser tilbys til kr 2 750,- pr pasient/døgn.
- Ettårsavtale på 4 ekstra plasser tilbys til kr 3 290,- pr pasient/døgn.

Økonomiplan for 2023-2026

- Ettårsavtale på 6 ekstra plasser tilbys til kr 2 950,- pr pasient/døgn.

Vurdering

Kommunen vurderer det som mer hensiktsmessig å bygge opp egen kapasitet for å redusere overliggere jf. skisserte tiltak.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	623 272	623 272	623 272	623 272
Sum Vedtak forrige periode	428	-4 448	-5 188	-5 188
Sum Lønns- og prisvekst	16 167	16 167	16 167	16 167
Konsekvensjustert budsjett	16 595	11 719	10 979	10 979
Konsekvensjustert ramme	639 867	634 991	634 251	634 251
Innsparingstiltak				
Avvikling botilbud - Skjeftelia	-2 000	-2 700	-2 700	-2 700
Flytting av Stod sykehjem til Egge helsetun	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800
Helse - avvikling Beitstad bosenter	0	0	-1 500	-3 100
Helse - avvikling Egge bosenter	-1 000	-5 600	-5 600	-5 600
Helse - avvikling Kvam bosenter	0	0	-1 500	-3 100
Helse - avvikling Sparbu bosenter	0	0	0	-3 150
Helse - avvikling Steinkjer bosenter	-2 800	-5 600	-5 600	-5 600
Helse - DMS - reell reduksjon 4 % (Steinkjer kommune sin andel)	-500	-500	-500	-500
Helse - NAV - reduksjon 100 % stilling (Steinkjer kommunes andel)	-490	-490	-490	-490
Helse - oppsigelse VTA-plasser (20 plasser)	0	-1 200	-1 200	-1 200
Helse - sektor bo og habilitering - endring struktur	-600	-1 000	-1 000	-1 000
Helse - økt tilskudd ressurskrevende brukere	-7 000	-5 000	-5 000	-5 000
Helseetaten - gebyrøkning 2,6 %	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Helseetaten - generell reduksjon driftsmidler enhetene	-500	-500	0	0
Overliggerdøgn - økte utgifter	-500	0	0	0
Sum Innsparingstiltak	-18 390	-25 590	-28 090	-34 440
Nye tiltak				
BPA - økning 2022	3 650	3 650	3 650	3 650
Helse - økte utgifter sosialhjelp - ikke hensynta barnetrygd ved beregning	2 146	2 146	2 146	2 146
Helseetaten - økt sosialhjelp	3 500	3 500	3 500	3 500
Legetjenestene - kommunal styrking basistilskudd	1 000	1 000	2 100	2 100
Overliggerdøgn - økte utgifter	3 000	2 500	2 500	2 500
Stillinger styrking av hjemmebasert omsorg (demens, egenmestring, teknologi mv)	600	600	600	600
Styrking fastlegeordningen	2 500	2 500	2 500	2 500
Styrking variabel lønn - videreføring	0	1 730	1 730	1 730
Værnes respons	400	400	400	400
Sum Nye tiltak	16 796	18 026	19 126	19 126
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 594	-7 564	-8 964	-15 314
Ramme 2023-2026	638 273	627 427	625 287	618 937

Driftsbudsjett med endringer - oppsummering

Helse- og omsorgstjenesten sin største utfordring nå og framover er mangel på arbeidskraft, og Steinkjer kommune sin strategi og innretning av tjenestene må ta hensyn til dette. For å redusere etterspørselen etter tjenester er det viktig med tiltak nederst i «mestringstrappen». Forebygging kan redusere behandlingskostnader ved å hindre sykdomsutvikling. Man erfarer imidlertid at en skissert innsparing ofte spises opp av ny etterspørsel. De siste årene har vist at det har vært svært krevende å tilpasse driften budsjettrammen. Økte utgifter knyttet til fastlegeordningen, overliggere, ressurskrevende tjenester, BPA og variabel lønn har drevet opp kostnadene.

Vedtatt strategi om å utvikle flere av dagens heldøgnsomsorgsboliger forutsetter en hjemmetjeneste som er sterk nok til å møte utfordringene. Tjenestene styrkes og organiseres på en annen måte enn i dag. Tjenesteapparatet må tilpasses til nye krav og økningen i antall eldre- **Med fokus på den enkeltes trygghet og mestring.** I helseetaten sitt budsjett er nettopp dette hensyntatt. Dette gjennom blant annet styrking av hjemmetjenesten sitt budsjett og økte midler til kjøp av teknologi gjennom investeringsbudsjettet. Når en HDO utvikles vil ca halvparten av budsjettrammen tilbakeføres til hjemmetjenesten.

Budsjettet bærer preg av lite økonomisk handlingsrom og med flere kostnadsreducerende tiltak blant annet gjennom strukturelle interne tiltak, men også viktige prioriteringer, som satsning på velferdsteknologi (avtale med Værnes respons), økte ressurser knyttet til demensoppfølging, samt kreftkoordinatorfunksjon (pakkeforløp kreft). I tillegg økes kapasiteten/ tilbudet ved å vri ressursene innenfor helseetaten, som feks endringer i enhetsstrukturer, smidig bruk av ledige rom ved Steinkjer rehabilitering, øke den interne kapasiteten, jobbe “ smartere og mer effektivt” ved at ressursene styres dit behovet er størst, ambulerende team, oppgavefordelingen mellom de ulike profesjoner mv. Samarbeidet mellom sektorene er godt og bidrar til bedre løsninger og bruk av personal- og økonomiske ressurser. Lavere økonomisk vekst og de demografiske endringene krever omstilling, utvikling og effektivisering. Det interne arbeidet viser at det er stor endringsvilje i etaten.

Den økonomiske situasjonen gjør at det må prioriteres strammere og budsjettet i 2023 gir ikke rom for uforutsette utgifter. Pålagte innsparingskrav bidrar til forsering av vedtatte innsparingstiltak. Forslaget gir ikke rom for investeringer i nye bygg i økonomiplanperioden. I praksis innebærer dette at det sannsynligvis ikke er økonomisk handlingsrom til å bygge kompetansesenter for demens eller nye omsorgsboliger for mennesker med psykisk utviklingshemming i de neste årene, men disse tiltakene står fortsatt som prioritet dersom situasjonen endrer seg.

Jf. vedtak i kommunestyret i september 2022, videreføres Verran helsetun inntil videre. Steinkjerbygg har fått i oppdrag å vurdere hvilke tiltak som må iverksettes for videre drift.

Sett i lys av lav investeringsevne i kommende år, anbefaler helseetaten at det ikke etableres HDO i Malm.

Det arbeides videre med mulighetsstudier knyttet til bruk av Fylkes Hus, demenslandsby, omsorgsboliger (PU) og trygghetsboliger.

Innsparingstiltak

Avvikling botilbud - Skjeftelia

Botilbudene avvikles og dagens beboere får tilbud om andre boliger, og oppfølging jf. vedtak.

Per i dag er det seks boliger som er bebodd. Tilbudet er redusert den senere tiden, som følge av bortfall av tjenestebehov.

Konsekvenser: Reduksjon i åtte HDO plasser ved Skjeftelia.

Vurdering: Kommunen gir nytt botilbud med tjenester etter behov.

Innsparing: 5,1 årsverk (helårsvirkning)

Flytting av Stod sykehjem til Egge helsetun

jf. vedtak i kommunestyret september 2022 (Steinkjer 2025). Stod sykehjem flyttes til de ledige lokalene ved Egge helsetun (tidligere DMS lokaler). 22 plasser etableres i de ledige lokalene på DMS-fløyen på Egge helsetun.

Det ligger nedtrekk i gjeldende økonomiplan på 6 sykehjems plasser ved Stod sykehjem (fra og med 2024). For å hindre reduksjon i den samlede sykehjemskapasiteten benyttes ledige rom ved Verran helsetun, lik sju plasser. Dette er i tråd med bestillingen fra kommunestyret hvor det bes om vurdering knyttet til å øke intern kapasitet.

Kostnader knyttet til å flytte sju pasienter til ledige lokaler ved Verran helsetun

- En plass etableres innenfor nåværende budsjettramme (ingen økning).
- Kostnader knyttet til seks plasser: 1,9 mill. kr. (disse kostnadene ligger inne i budsjett for 2023, men ikke påfølgende år. Det jobbes med å fullfinansiere plassene etter 2022.).

Innsparing flytting av Stod sykehjem til ledige lokaler ved Egge helsetun

- Lederstilling, lik ett årsverk.
- Nattevaktressurs, Lik ett årsverk, tas ned som følge av velferdsteknologi (pasientvarslingsanlegg).
- Fagarbeider, lik to årsverk tas ned som følge av velferdsteknologi (pasientvarslingsanlegg)
- Innsparing legeressurs (tilsynslege)

Fra 1.1. 23. etableres 4 fire mestringsplasser på døgner rehabilitering, med overføring av 0,7 % årsverk (kjøkkenressurs og økning i ressurs knyttet til fysioterapeut, som en gevinst fra sammenslåingen Egge helsetun og Stod sykehjem.

Steinkjerbygg jobber med kostnadsestimatet for å etablere 22 sykehjems plasser på gamle DMS:

1. Avklare nødvendige brannverntiltak for å kunne bruke gamle DMS (stenge av rehabiliteringsavdelingen).
2. Avholde befaring med rammeleverandør Grande for å få en pris og mulig fremdriftsplan.
3. Oversende revidert kostnadsestimat basert på ovenforstående, med tilhørende revidert beregning av husleie.

Kostnaden knyttet til pasientvarslingsanlegg er innarbeidet i investeringsbudsjettet.

Helse - avvikling Beitstad bosenter

Jf. vedtak i kommunestyret september 2022. Sak vedr. Steinkjer 2025, framtidig innretning av omsorgstjenestene i Steinkjer kommune.

Helse - avvikling Egge bosenter

Jf. vedtak i kommunestyret september 2022. Sak vedr. Steinkjer 2025, framtidig innretning av omsorgstjenestene i Steinkjer kommune.

Helse - avvikling Kvam bosenter

Jf. vedtak i kommunestyret september 2022. Sak vedr. Steinkjer 2025, framtidig innretning av omsorgstjenestene i Steinkjer kommune.

Helse - avvikling Sparbu bosenter

Jf. vedtak i kommunestyret september 2022. Sak vedr. Steinkjer 2025, framtidig innretning av omsorgstjenestene i Steinkjer kommune.

Helse - avvikling Steinkjer bosenter

Hovedutvalg for helse og omsorg fattet vedtak om midlertidig flytting av Steinkjer bosenter til de ledige lokalene ved Egge helsetun jf. PS sak 14/21. Til grunn for vedtaket er blant annet at nåværende lokaler ikke er egnet til dagens drift. Dette ble stadfestet da Arbeidstilsynet gjennomførte tilsyn i 2020.

Flyttingen var å anse som midlertidig, og i påvente av nytt HDO tilbud i sentrum. Prosessen har av ulike årsaker blitt forsinket fra opprinnelig plan.

Den 21.9.22 vedtok imidlertid kommunestyret en styrt avvikling av Steinkjer bosenter. Konkret innebærer dette at Steinkjer bosenter ikke flyttes til de ledige lokalene ved Egge helsetun, men avvikles.

Dette med bakgrunn i følgende;

I. Vedtaket fra Arbeidstilsynet som påpeker en rekke mangler på bygget, som igjen bidrar til utfordringer i driften, samt krevende forhold for beboerne og ansatte.

II. Vedtatt strategi om å avvikle HDO-lokasjoner (heldøgns omsorgsboliger), til en innretning hvor flere kan bo lenger i eget hjem.

III. Vedtak i kommunestyret den 21.9.22 om å flytte Stod sykehjem til de ledige lokalene ved Egge helsetun.

Det vil bli gjennomført prosesser knyttet til avviklingen av Steinkjer bosenter, som blant annet innebærer informasjon til beboerne og deres pårørende, ansatte og tillitsvalgte/ vernetjenesten.

Partsgruppen vil bli involvert i det videre arbeidet. Dagens beboere vil etter hvert som det blir ledig kapasitet ved andre bosenter/ sykehjem, få nye tilbud.

Helse - DMS - reell reduksjon 4 % (Steinkjer kommune sin andel)

Jfr budsjett vedtatt i folkevalgt nemnd som et ledd i en generell reduksjon av utgiftene i kommunene.

Helse - NAV - reduksjon 100 % stilling (Steinkjer kommunes andel)

Det er gitt føringer i budsjettarbeidet for kommunesamarbeid mellom Steinkjer, Inderøy og Snåsa kommune. Det har vært dialog mellom kommunene og det er enighet om økonomisk ramme for 2023, som innebærer reduksjon i ett årsverk.

For 2023 har NAV Inn-Trøndelag fått et innsparingskrav tilsvarende et årsverk. For Steinkjer kommune utgjør det ca 70% stilling. Forhold som vil være viktig å ta med i vurdering for 2023 er følgende:

- Økning i antall bosatte flyktninger fra og med 2022.
- Generelle økte kostnader i samfunnet, som fører til at flere vil ha behov for økonomisk sosialhjelp.
- Betydelig økonomisk nedtrekk på statlig del av NAV Inn-Trøndelag, som fører til redusert bemanning og store porteføljer pr veileder. Vanskelig å være tett på brukeren, for å få hen avklart til jobb/kvalifisering/ufør.
- Tredje kvartal 2022 viser en økning i antall gjeldssaker, og flere må ha veiledning og hjelp for å unngå å komme i et økonomisk uføre.
- Mange barnefamilier er allerede berørt av stram samfunns- og privatøkonomi.

For budsjettperiode 2022 måtte kontoret også ned et årsverk, som da ble tatt fra rollen som disponeringsveileder. Det førte til at flere måtte avslutte tilbudet om disponeringsveiledning, samt at man til enhver tid nå har venteliste på ca 10 personer (flere barnefamilier) som ønsker frivillig disponering. Personer som har rett til disponeringshjelp, og ikke får det, mottar økonomisk sosialhjelp den tiden de ikke klarer å disponere egne midler selv.

Forslag til gjennomføring 2023:

Merkantil ressurs og vakant 20%

I løpet av 2023 vil det være mulig naturlig avgang av merkantil ressurs. Om tiltaket trer i kraft fra medio 2023 vil det utgjøre ca kr 315 000.

Holde vakant 20% stilling hele året, som vil utgjøre ca kr 150 000

Helse - oppsigelse VTA-plasser (20 plasser)

Varig tilrettelagt arbeid (VTA) er et statlig arbeidsrettet tiltak som gir et arbeidstilbud i en skjermet virksomhet til personer som har problemer med å få arbeid innenfor det ordinære arbeidslivet (Forskrift om arbeidsmarkedstiltak). Formålet med VTA er å gi tiltaksdeltakerne arbeid som bidrar til å utvikle deres ressurser gjennom kvalifisering og arbeidsoppgaver som er tilpasset den enkeltes arbeidsevne. Deltakerne får et tilpasset arbeidstilbud med tilrettelegging og oppfølging.

Formål og målgruppe

Tiltaket er rettet mot personer som mottar eller i nær fremtid ventes å få innvilget uføretrygd etter folketrygdloven, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. VTA-tiltaket har flere målgrupper. Siden ansvarsreformen tidlig på 1990-tallet har personer med utviklingshemming vært en viktig målgruppe i dette tiltaket, men også andre diagnosegrupper omfattes nå av ordningen. I dag sliter mange av deltakerne med psykiske vansker og/eller rus (Spjelkavik m.fl. 2012). Tildeling av en VTA-plass går gjennom NAV-kontoret. Andre arbeidsrettede tiltak skal være vurdert og funnet å være uaktuelle før VTA innvilges.

Steinkjer kommune finansierer 30 % av utgiftene knyttet til VTAplassene.

NAV Tiltak Trøndelag utbetaler kr 14 878 per hele plass, per måned (1 månedsverk), i tillegg kommer kommunal medfinansiering fra kommune. Steinkjer kommune betaler kr 4 465,- i 2022, (medfinansieringssatsen er 30 %).

Konsekvensvurdering

Reduksjon i VTA plasser bidrar at færre personer som har problemer med å få arbeid i det ordinære arbeidsmarkedet vil få slik tiltak. Å gi tilbud om arbeid og aktivitet til flere kan for eksempel styrkes gjennom det ordinære arbeidslivet. Det bør ses på muligheten for et tettere samarbeid med privat

næringsliv og offentlig sektor. Dette for å åpne opp for å gi aktivitet / arbeid, utenfor det ordinære virkemiddelapparatet.

Helse - sektor bo og habilitering - endring struktur

Bilhold dagtilbudet

Dagtilbudet har frem til dags dato selv stått for transport mellom bolig og dagtilbud. Dette tilbudet avsluttes, noe som medfører at brukere selv vil være ansvarlig for transport. Leasingavtale bil sies opp, som gir reduksjon i utgifter knyttet til bilhold.

Reduksjon i stillingsressurs lik 0,4 årsverk.

Strukturendring Martenshagen-Rønninggården (Bykjernen)

Endringen vil medføre at Rønninggården organiseres som endel av enhet Martenshagen. Enhet Bykjernen vil da bestå av Strandvegen, dagtilbudet og hjelpemiddellageret.

Grunnlaget for denne endringen er sikre bedre fordeling av lokasjoner da Bykjernen i nåværende utforming har utfordringer med å opprettholde god nærledelse på så mange lokasjoner.

Martenshagen er geografisk nærme Rønninggården, og har fra før gode fasiliteter som ivaretar leder.

Kontorfasilitetene i Rønninggården leies pr dags dato av det private. Leieavtale kan sies opp og medfører således en besparelse.

2. og 3. etg. (selve bofellesskapet) leies av Steinkjerbygg. Små endringer må til for å sikre erstatning av tapte kontorfasiliteter, herunder oppsett av 2 lettvegger, for å lage ett nytt kontor.

Ny fagkoordinator for Rønninggården, samt økt lederlønn må implementeres for å sikre forsvarlig faglig drift med delt ledelse.

Nedtrekk årsverk Lundflata

Ifm. flytteprosess Lundflata hvor en ressurskrevende bruker er flyttet ut kan enheten gjennomføre nedtrekk i rammen på minimum 1 årsverk. Dette vil være avhengig av hvilket ressursbehov ny bruker har. Forventes avklart i løpet av første kvartal 2023.

Helse - økt tilskudd ressurskrevende brukere

Økt inntektsanslag på tilskudd fra staten i tråd med andel kjente brukere per 2022. Beløpet er netto inntekter. Det vil si at økningen i innslagspunktet foreslått i statsbudsjett 2023 er med i tiltaket.

Overliggerdøgn - økte utgifter

Kommunen betaler en gitt pris per liggedøgn for utskrivningsklar pasient. Døgnpris i 2022 er kr 5 306,-. Fra 2019 omfatter ordningen også pasienter innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling, og ikke bare somatiske pasienter som tidligere.

Nye tiltak

BPA - økning 2022

Formålet med BPA er å gi personer med stort hjelpebehov større frihet til å styre tjenestene og hverdagen selv. Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en måte å organisere praktisk bistand og opplæring på. BPA er rettet mot personer med langvarig og stort behov for personlig assistanse. Personer med foreldreansvar for hjemmeboende barn under 18 år med nedsatt funksjonsevne kan ha rett til å få avlastningstiltak organisert som BPA.

For å ha rett til å få BPA må man være under 67 år, ha behov for bistand ut over 2 år og mer enn 32 timer per uke. Man kan også ha rett til BPA dersom hjelpebehovet er mellom 25 og 32 timer per uke og kommunen din ikke kan dokumentere at BPA vil være dyrere enn andre tjenestetilbud.

Dersom den enkelte har fått bistanden organisert som BPA før du fylte 67 år, gjelder retten også etter at man har fylt 67 år.

Andelen personer med BPA øker for hvert år, og budsjettet må styrkes i tråd med økte utgifter.

Helse - økte utgifter sosialhjelp - ikke hensynta barnetrygd ved beregning

Det er lovfestet at det ikke skal tas hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om økonomisk stønad i sosialtjenesteloven § 18. Kommunene blir kompensert for ekstra utgifter knyttet til endringen.

Helseetaten - økt sosialhjelp

Det er økning i utbetalinger knyttet til økonomisk sosialhjelp, trolig som følge av økte utgifter knyttet til inflasjon og renteøkning. Budsjettrammen styrkes.

Overliggerdøgn - økte utgifter

Kommunen betaler en gitt pris per liggedøgn for utskrivningsklar pasient. Døgnpris i 2022 er kr 5 306,-. Fra 2019 omfatter ordningen også pasienter innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling, og ikke bare somatiske pasienter som tidligere.

Stillinger styrking av hjemmebasert omsorg (demens, egenmestring, teknologi mv)

I tråd med strategien om at flere skal gis mulighet til å bo hjemme lengre, må tjenester innenfor demensområdet styrkes. I tillegg er det behov for å opprette en funksjon som har ansvaret for pakkeforløp kreft.

Sektor hjemmetjenester har 0,7 årsverk kreftsykepleierressurs fordelt på 2 sykepleiere. Kreftomsorg er et lavterskeltilbud til brukere med ulike kreftdiagnoser og deres pårørende. Kreftsykepleierne samhandler med spesialisthelsetjenesten, DMS og hjemmetjenesten.

Styrking fastlegeordningen

Hovedmodellen i Steinkjer har vært og foreslås fortsatt å være fastleger i privat næringsvirksomhet, hvor legen får et nasjonalt bestemt fastlønnskudd som sammen med inntekter fra HELFO og egenandeler fra pasienten skal bidra til at legen selv holder lokaler, utstyr og hjelpepersonell. Legene kan i tillegg tilpliktes inntil 7,5 timer pr uke i kommunalt legearbeid som helsestasjon, migrasjon og sykehjem. Legevakt er i tillegg en del av fastlegeordningen. Situasjonen i Steinkjer kommune er at det har vært store utfordringer knyttet til å ha tilstrekkelig kapasitet på disse områdene. Situasjonen har bedret seg i løpet av de siste mnd.

Det viktigste tiltaket er å korte ned legene sine pasientlister, slik at arbeidsmengden til den enkelte fastlege reduseres. Dette gjør man best ved å øke det totale antallet leger i kommunen. Per i dag er det flere leger som har søkt slik reduksjon.

Som et av flere tiltak har Steinkjer kommune vedtatt å innføre et kommunalt basistilskudd som et alternativt tiltak for å beholde/ rekruttere fastleger (vedtatt i kommunestyret i 2022). En slik økning i basistilskuddet er av fastlegene i kommunen hevdet å være hovedløsningen på utfordringene med å rekruttere og beholde, og vil oppleves som positivt for allerede etablerte leger i næringsdrift. Det er likevel vanskelig å si hvordan dette vil slå ut for rekrutteringen av nye leger. En evaluering av ordningen er derfor påkrevd.

Ordningen medfører årlige økte kostnader for kommunen på ca 1 mill. kr i årene 2022/ 23, og ca 2 mil. kr i påfølgende år. Kostnadene tar utgangspunkt i dagens antall leger i privat næringsdrift. Med tanke på at kommunen skal lyse ut nye hjemler fortløpende så vil den totale kostnaden per år øke.

I tillegg økt avlønning som følge av fastlegesituasjonen i kommunen, og oppretting av nye hjemler.

Styrking variabel lønn - videreføring

Videreføring av nivået på styrking jf. kostnader knyttet til variabel lønn. Det er kontroll på fastlønn, men overforbruket skyldes variabel lønn som sykevikarutgifter, ekstra innleie som følge av at brukerne stadig blir dårligere og har behov for økt bistand. Manglende tilgang på vikarer medfører bruk av overtid, for å sikre et forsvarlig tjenestetilbud.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Investeringsprosjekter					
Helse - sykesignalanlegg	5 500	0	0	0	5 500
egge helsetun					
Hjelpemidler og utstyr, institusjon	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Omsorg - velferdsteknologi	2 500	500	500	500	4 000
Sum investeringsprosjekter	9 000	1 500	1 500	1 500	13 500

Helse - sykesignalanlegg Egge helsetun

Kommunestyret fattet i september 2022 at Stod sykehjem skal flyttes til de ledige lokalene ved Egge helsetun (tidligere DMS). For å kunne effektivisere driften ved å redusere nattevaktressurs og fagarbeiderressurser, må det investeres i velferdsteknologi (pasientvarslingsanlegg). I tillegg til mer effektiv drift så bidrar teknologien til økt trygghet for pasientene.

Hjelpemidler og utstyr, institusjon

Det er behov for innkjøp av utstyr i institusjonene for å forenkle og effektivisere driften, og tidligere bevilgninger videreføres i perioden.

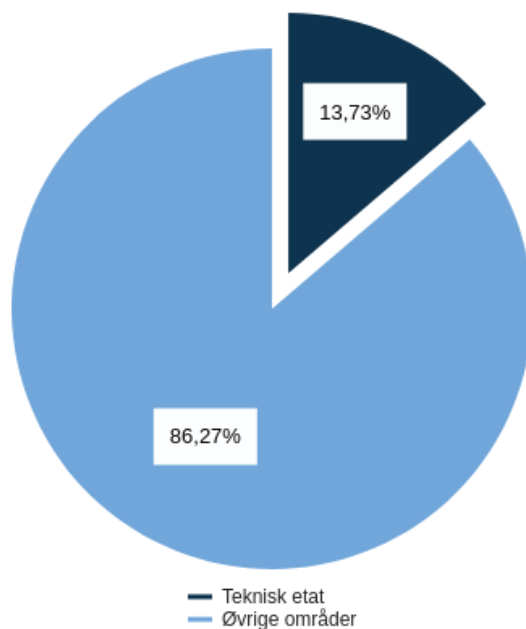
Omsorg - velferdsteknologi

Kommunen har en strategi om at flere skal gis mulighet til å bo hjemme lengre, noe som gjør at kommunen må investere i velferdsteknologi (ulike løsninger knyttet primært til trygghet, tilsyn og logistikk). Dette for å forebygge behov for tjenester som er mer ressurskrevende, men også for å øke kvaliteten i tilbudene som gis.

Beløpet er økt i 2023 for å kunne forsere investeringer knyttet til avvikling av ulike HDO'er.

Teknisk etat

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter					
Lønn	81 066	79 666	77 016	77 016	77 016
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	82 909	78 564	74 690	72 875	71 168
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	89 040	86 040	86 040	85 040	84 040
Overføringsutgifter	34 147	40 775	41 709	41 709	41 709
Finansutgifter	42 718	44 163	45 387	47 202	48 909
Sum Driftsutgifter	329 880	329 208	324 842	323 842	322 842
Driftsinntekter					
Salgsinntekter	-171 819	-171 979	-171 979	-171 979	-171 979
Refusjoner	-43 653	-43 953	-44 251	-44 251	-44 251
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	-680	-680	-680	-680
Sum Driftsinntekter	-215 472	-216 612	-216 910	-216 910	-216 910
Sum	114 408	112 596	107 932	106 932	105 932

Dagens virksomhet

Teknisk etat består av seks tjenesteenheter

- byggesak/oppmåling
- landbruk
- vann/avløp/utbygging
- ernæring
- vei/trafikk/park
- renovasjon

Disse enhetene yter tjenester til heile befolkningen og kommunens næringsliv. I tillegg håndterer etaten leieavtaler med Steinkjerbygg, Steinkjerhallen, leieavtale med idrettslag som stiller areal til rådighet for skoler, forurensing/forsøpling, vann- og miljøarbeid og viltforvaltning.

Enhetene byggesak/oppmåling, vann/avløp/utbygging og renovasjon er sjølkostfinansierte, og belaster derfor marginalt kommunens skattefinansierte budsjett. Renovasjon bidrar i tillegg med overskudd på området næringsavfall. Enhetene landbruk, ernæring og VTP er skattefinansiert. I denne kombinasjonen av finansieringsmodeller ligger det både muligheter og begrensinger. Mulighetene for de sjølkostfinansierte enhetene for en skjerming mot kommunens økonomiske utfordringer må likevel balanseres mot innbyggernes behov for stram økonomisk styring for å hindre gebyrutvikling som belaster innbyggerne unødvendig. Begrensingen for etaten ligger i at det er få enheter og et svært begrenset skattefinansiert budsjett som kan bidra til konsolidering av kommunens økonomi.

Utfordringer og strategier

Bemanning

For å drifte oppgavene har etaten behov for kompetente og robuste ansatte der kompetanse spenner vidt, både faglig og mht utdanningsnivå. Vi trenger både kompetente fagarbeidere og gode akademikere. Kommunens lønnsnivå viser seg for enkelte av fagområdene å være en faktor som påvirker muligheten til å beholde ansatte på alle nivå, der noen fagområder har særlig store utfordringer. Den største utfordringen med å beholde arbeidskraft har vi på de fagområdene der vi konkurrerer med privat næringsliv om ingeniørkompetanse og fagkompetanse knytta til kommunaltekniske fag. Dette gir seg utslag i manglende stabilitet i arbeidsstokken og dermed en viss slitasje på ledelse og fagmiljø.

Den største utfordringen i rekruttering har vi på områder der vi konkurrerer med offentlige etater, som fylkeskommunen, Statsforvalter, NIBIO og andre.

Digitalisering

Kommunedirektøren sa i sitt budsjettframlegg for 2022 bla a dette om digitalisering:

Det er i sektorene, der kommunens tjenester leveres og produseres, man i hovedsak skal hente ut gevinstene av løsningene og teknologien det investeres i, og som dermed har et hovedansvar for transformasjon av tjenesten. Erfaringen viser at det er behov for økt fokus på å lede endring, kapasitet og kompetanse for endring, endringsmotivasjon, mestringsfølelse og derigjennom raskere og større gevinstoppnåelse.

Denne erkjennelsen står fast, men den inneholder noen utfordringer. Felles for alle enheter i teknisk etat er at det er få ansatte pr fagområde. Enhetene spenner fra 7 til 23 ansatte, og alle enheter har flere fagområder de skal håndtere. Det er budsjettmessig ikke rom for å øremerke stilling til kun digital transformasjon i noen enhet, og dette er heller ikke ønskelig. Digital transformasjon krever imidlertid en viss interesse for, og kunnskap om, digitale muligheter, og også innsikt i fagområdene. For teknisk etat er det hensiktsmessig å finne den ressursen som kan arbeide på tvers av enheter, for derigjennom både å sikre tilstrekkelig innsikt i fagområdene, og samtidig sikre tilstrekkelig kunnskap omkring digitale muligheter. Det har vist seg at denne strategien er svært sårbar. Vi har ikke rom for å rekruttere eksklusivt ut fra interesse for og innsikt i digitale muligheter, men er henvist til å benytte den kunnskap som ansatte rekruttert ut fra fagkompetanse på ansvarsfeltene våre eventuelt har på IKT-området. Ved utskifting i mannskap kan dermed digital kunnskap lett glippe for oss. Dette betyr ikke at det ikke foregår innføring av nye digitale verktøy, men den tjenestetransformasjonen som må følge som forutsetning for deler av gevinstrealiseringen, er utfordrende å sikre.

Interkommunalt samarbeid

Kommunedirektøren gjorde i sitt budsjettframlegg for 2022 rede for status mht bestilte utredninger. Etter at dette framlegget forelå, er det slutført fase 1 i utredning av interkommunale løsninger for tekniske tjenester. Den politiske behandlingen av denne delutredningen medførte beslutning om å gå videre i en fase 2, der innhold og omfang av fase 2 ikke ble avklart. Avklaring av fase 2 i utredningsarbeidet har vært lagt noe på is, i påvente av avklaringer mht IKT-samarbeid. Det vil være en forutsetning for interkommunale løsninger på noen av fagområdene innenfor teknisk, at de felles digitale løsningene er på plass. Dette er del av det felles IKT-løsning vil arbeide med framover. Kommunedirektøren vil derfor måtte komme tilbake med en egen sak som avklarer muligheter og anbefalinger mht interkommunalt samarbeid på tekniske tjenester.

Uavhengig av utredning arbeider ulike fagområder likevel med økt samhandling over kommunegrenser i ulikt omfang. Etablering av felles forsystem for kommunale eiendomsgebyr har medført en harmonisering av tjenesteutøvelse mellom kommunene Snåsa, Inderøy og Steinkjer på dette området, og salg av tjenester til Snåsa på byggesaksområdet har lagt grunnlaget for et faglig nettverk på tvers av kommunegrensene på dette området. Det er likevel potensiale i å utvide de faglige nettverkene over kommunegrensene, for derigjennom å sikre ansatte et større og noe mer robust fagmiljø.

Omstilling/utvikling

Det er i løpet av 2022 foretatt grep på enkeltenheter som både direkte reduserer driftsomfang, og som legger grunnlag for videre reduksjoner. Disse er omtalt under den enkelte enhet. Det er i tillegg arbeidet med etatens totale struktur gjennom 2022, med mål om effektivisering i 2023. Gjennom endringer er målet å oppnå en smidigere saksgang for noen av de rene forvaltningsoppgavene som i dag forutsetter behandling fra flere enheter, å oppnå et tettere samspill over enhetsgrenser på både drift- og utbyggingsoppgaver. Vi vil i tillegg kunne oppnå noe innsparing på ledernivået.

Videre omstilling/utvikling vil kreve grep som får økte konsekvenser for innbyggerne, gjennom en tjenestestandard som er lavere enn dagens. Dette er kommentert under den enkelte enhet.

De enkelte enhetene:

Vei, trafikk og park:

De kommunale vegene driftes i rein egenregi i sommerhalvåret, og i et samspill mellom egenregi og anbud i vinterhalvåret. Omfanget av bemanning er lagt for å sikre nok kapasitet til sommervedlikehold. Dette medfører at omfanget av det vi klarer i egen regi i vintervedlikeholdet blir avgrenset av denne kapasiteten. Vintervedlikehold i egen regi er på de aller fleste roder billigere å drifte i egen regi, enn ved innleie. Dette betyr at dersom vi skal spare midler på vintervedlikehold på veg, må vi enten ta antallet meter veg vi drifter ned, redusere vedlikeholdsnivået ytterligere eller øke enhetens kapasitet. En økning av enhetens kapasitet vil gi rom for å i større grad gjennomføre utbyggingsoppgaver i egen regi. Dette vil imidlertid også kreve investeringer i utstyr, og det er derfor ikke funnet rom for å legge denne økningen inn budsjettforslaget. En slik endring vil i tillegg måtte gjennomføres i takt med anbudsrunde på vintervedlikehold. Administrasjonen arbeider videre med denne muligheten, men dette vil ikke på noen måte gi rom for å håndtere den nødvendige nedskjæringen på vegområdet.

Enhetslederstillingen på denne enheten er holdt vakant i 2022, og det er konstituert enhetsleder hele året. I budsjettforslaget forutsettes det at enheten slås sammen med VA/Utbygging, og at felles ledelse gir innsparing på ca ½ enhetsleder. Det pågår prosess for å legge denne løsningen på plass personellmessig. Det er i tillegg lagt inn nedtrekk i vedlikehold av veg med 700 000 kr fra og med 2023, og en innsparing på 600 000 kr som følge av forutsatt omklassifisering av kommunal veg. Det er helt nødvendig å gjennomføre en omklassifisering dersom innsparing i denne størrelsesorden skal la seg gjennomføre. I økonomiplan 2023-2026 er det i tillegg lagt inn et nedtrekk på VTP fra 2024 med knappe 2 mill kroner som forutsettes tatt ut gjennom en totalgjennomgang av enhetens tjenestetilbud, både på veg og park, der reduksjon i drift og vedlikehold på både park og veg må påregnes.

COVID 19 ga en periode med usikkerhet om hva som ville bli «normalsituasjon» mht parkeringsbelegg. Dette er i ferd med å endre seg på nytt, og belegg er omtrent tilbake på samme nivå som før pandemien. Tjenesten tar også på seg oppdrag for private parkeringsområder, og denne kontrollvirksomheten har i løpet av 2022 økt noe. Parkeringstjenesten har totalt 3 årsverk, fordelt med 2,6 stillinger i operativ tjeneste og 0,4 stilling ingeniør. I 2022 har 0,6 av de operative stillingene stått vakant for å ikke belaste området med lønnsutgifter som parkeringsbelegget ikke tilsier. Dette vil ikke være en løsning som kan videreføres, og budsjettet for 2023 forutsetter derfor ikke videreføring av vakanse på denne stillingen.

Parkertjenesten ble i budsjettet for 2022 styrket med 1 million. Disse midlene benyttes til vedlikeholdet ved uteområder skoler og barnehager, men det er fortsatt et sprik mellom forventningene til drift/vedlikehold og mulighetene. Dette krever en tydeligere forventningsavklaring.

Tjenesten har et tett samarbeid med frivillige på flere ulike måter. Dette er en forutsetning for å fortsatt klare oppgavene. Tjenesten samarbeider også med næringslivet i sentrum, som både har ønsker og gir bidrag i form av egeninnsats for å sikre et godt sentrumsområde.

Vann, avløp, utbygging:

Denne driftsenheten er den enheten som har størst utfordring mht til å beholde kompetent arbeidskraft. Dette skyldes det nære slektskapet mellom denne enhetens arbeidsoppgaver og både konsulent- og entreprenør-bransjen. Lønnsmessig kommer kommunen svakere ut enn de vi konkurrerer med, og vi har ikke evnet å markedsføre det interessante i å jobbe i kommune. Videre er dette en enhet der ansatte særlig på utbyggingsprosjekt, erfarer at det stilles urealistiske krav til kommunal aktivitet.

På tjenesteområdet vann er driftsbudsjettet for 2023 lagt uten endringer av driftsomfang. Det vil likevel være nødvendig å foreta en gebyrendring som går ut over det som er lagt i tidligere økonomiplan. Dette skyldes i all hovedsak renteutviklingen. Endringen i renteutvikling medfører at det er nødvendig med en total gebyrøkning på 20 % for dette området fra 2022 til 2023. Det vil også videre i økonomiplanperioden være behov for en større økning i gebyrene enn forrige økonomiplan la opp til.

Tjenesteområdet avløp har stor betydning for vannkvalitet i berørte resipienter og er dermed en viktig del av kommunens totale miljøarbeid. Det er først og fremst de spredte avløpsanleggene som er utfordrende mht miljøbelastning. Vårt arbeid på dette området *kan* gebyrfinansieres. I dette området sitt budsjett er finansiering av kommunens deltakelse i vannområdearbeidet lagt inn. I det felles vannområdearbeidet er likt gebyrregulativ i de berørte kommunene, som også tar inn arbeidet med oppfølging av spredte avløpsanlegg, en prioritert oppgave. Dette vil ikke ha budsjettmessige konsekvenser.

Det har også på avløpsområdet vært stor investeringstakt over flere år. Også dette området må derfor foreta en gebyrøkning ut over det som var lagt til grunn i økonomiplanperioden, pga renteendringene. For dette området er likevel ikke endringen så dramatisk, men det er behov for å øke gebyret med 10 % fra 2022 til 2023. Også her vil det være behov for noe større økning av gebyret også videre i økonomiplanperioden, enn det som tidligere er lagt til grunn.

Det er lagt inn i budsjettet at VA/Utbygging slås sammen med VTP. Dette vil gi en innsparing også på VA/Utbygging, men som sjølkostfinansiert enhet vil dette ikke komme til uttrykk i det skattefinansierte budsjettet. For sjølkostregnskapet vil det likevel bety en innsparing. Innsparingen vil ha mindre betydning for gebyrnivået.

Byggesak/oppmåling:

Kart/GIS: For karttjenesten er den største utfordringen at vi er bemanningsmessig sårbare. Vi har kartfaglig kompetanse på flere hoder i kommunen, men organisatorisk er det kun en ansatt på dette området. Dette medfører at vi er sårbare generelt og særlig i arbeidsintensive perioder, eks ved store planprosesser som kommuneplanens arealdel.

Lovforvaltningen på byggesak, dispensasjon på planområdet, oppmålingsarbeid, matrikkelføring av grunneiendomsendring og bygningsendring er i prinsippet rene sjølkostområder. Også for dette området er rekruttering utfordrende, men turnover har vært liten ved denne enheten. Kommunen har i løpet av 2022 anskaffet e-Byggesak, og dette er under innfasing. Det kan ikke påregnes at dette vil gi en innsparingsmulighet i antallet årsverk knyttet til tjenesten i første omgang. Dette skyldes at verktøyet foreløpig gir de største gevinstene for de eksterne brukerne. Innfasingen har imidlertid gitt en kostnadsvekst, siden lisenskostnad gir en utgiftsøkning på 300 000 kr pr år. Denne kostnadsveksten dekkes inn ved gebyrfinansiering.

Denne enheten har hatt sin enhetslederstilling vakant i heile 2022. Organisasjonstilpasning i teknisk etat innebærer at denne enheten slås sammen med enhet landbruk. Dette vil kunne medføre en gevinst i smidighet i saksbehandling som forutsetter behandling etter både jordlov og plan- og bygningslov. Innsparing økonomisk vil komme til uttrykk på det skattefinansierte budsjettet, med ca ½ enhetslederstilling.

Renovasjon:

Det pågår flere store prosesser som berører renovasjon. Utredning av organisering er i skrivende stund ikke politisk sluttbehandlet. I tillegg foregår det utredning av to prosjekter som i løpet av langtidsperioden for investeringer kan bli kapitalkrevende. Dette gjelder:

- Tiltak for vannstrømmer i og omkring Tranamarka for å sikre en god håndtering av overflatevann og sigevann. Det mest kapitalkrevende tiltaket vil være etablering av fordrøyningsbasseng og evt et renseanlegg for sigevann. Kostnadene knyttet til dette er ukjente. Ekstern hydrogeolog har jobbet med problemstillingen og gir innspill til nødvendige tiltak i løpet av høsten 2022. Det er satt av 1 mill allerede neste år på vannprosjekter, men det må forutsettes til dels store investeringer når vannbasseng skal etableres om 2 – 3 år.
- Steinkjer kommune er sammen med 6 andre avfallsselskaper i Midt-Norge engasjert i etablering av et regionalt ettersorteringsanlegg for restavfall på Heggstadmoen. Arbeidstittel på anlegget er Sesam Ressurs AS. Steinkjer kommune er aksjonær med 4 % eierskap. Dette gjenspeiler andel av restavfallsmengde fra Steinkjer til anlegget. Siste prognose for samlet investeringsbeløp er ut fra gjeldende ambisjonsnivå for utsorteringsgrad på i underkant av 500 MNOK. 4% av dette er 20 MNOK. Evt kapitalisering av anlegget vil kunne skje i løpet av langtidsbudsjettet, men det er usikkerhet knyttet til kapitalbehov og tidslinje for oppstart.

Enheten drifter fortsatt både innsamling og behandling av avfall i både Steinkjer og Snåsa.

Det er også denne enheten som har ansvar for kommunens oppgaver etter Forurensingslov/forskrift for de aller fleste forsøplingssaker. Disse finnes det en del av omkring i kommunen. I de aller fleste tilfeller vil «brakke-justisen» i et nabolag kunne håndtere opptakten til slike saker, men i enkelttilfeller strekker ikke dette til, og kommunen må ta i bruk lov/forskrift. Slike saker er tidkrevende, og enhetens bemanning er ikke egentlig rigget for dette. Disse oppgavene skal heller ikke belaste renovasjonsgebyret, og det er derfor en forutsetning at næringsavfall gir et overskudd som kan belastes disse oppgavene.

Investeringstakten innenfor renovasjon har vært holdt på et moderat nivå i Steinkjer, og dette medfører at gebyrnivå for denne enheten nå ikke er så sårbar for renteutviklingen. Det er likevel noen forhold som påvirker gebyrutviklingen. For å kunne nå krav mht gjenvinning, vil enheten være avhengig av en oppbemanning på Tranamarka, det må etableres nedstrømsløsninger for to nye avfallsfraksjoner der det er krav om utsortering og gjenvinning fra 2023, og enheten er sårbar for prisutvikling innenfor transportsektoren. Transportsektorens prisindeks ligger godt over KPI siste år. Budsjettet er derfor lagt med en gebyrutvikling på 6 % fra 2022 til 2023, og en samtidig bruk av sjølkostfond med 700 000 kr.

Ernæring:

Over tid vil det ikke kunne forsvares overfor brukerne av tjenestene at det er ulikheter i tilbud avhengig av hvor i kommunen brukerne befinner seg. Ombringning av varm mat, slik det i dag gjøres i Malm og Follafoss, er i seg selv en matsikkerhetsmessig utfordrende løsning. Budsjettforslaget innebærer at det fra 2023 kun foregår produksjon av middagsmåltid ved enhetens produksjonslokaler på Steinkjer. Dette gir en innsparing med helårsvirkning på ca 1,2 mill. I budsjettforslaget er det lagt inn 1/2-årsvirkning av dette tiltaket i 2023. Tiltaket vil medføre en endring i arbeidsoppgaver innenfor hjemmetjenesten. Omfanget av ombringning av mat i denne delen av kommunen ligger til enhver tid på ca 30 personer. Flere av disse vil ha behov for bistand med oppvarming, og innsparing på enhet ernæring vil derfor kunne få en motpost innenfor hjemmetjenesten. Tiltaket er likevel nødvendig både av hensyn til matsikkerhet og av hensyn til likeverdige tilbud i heile kommunen.

Landbruk

I 2022 har 1 av totalt 7,5 stilling stått vakant ved denne enheten. Vakansen i en stilling har selvsagt påvirket arbeidsbelastningen for øvrige ansatte på enheten. I foreliggende budsjettforslag er midlene knyttet til vakant stilling dratt inn på permanent basis, mens enheten styrkes med en 30 % stilling, der resten av stillingen er plassert på byggesak/oppmåling. Dette vil både bidra til å kompensere for tap av stillingsressurs, og det vil legge grunnlaget for bedre samhandling internt på saker som gjelder lovforvaltning på begge enhetene.

I tillegg til faste ansatte ved enheten er det ansatt en prosjektleder på prosjektet ØVLI med 70 % stilling ut 2022. I 2022 har ØVLI vært fullfinansiert med eksterne budsjettmidler. Dette er den eneste måten kommunen kan drive proaktivt næringsutviklingsarbeid innenfor landbruket på. Øvrige utviklingstiltak begrenser seg til behandling av innkomne søknader og saker. Det er derfor fremmet søknad fra eksterne kilder om finansiering av utviklingsprosjekt knyttet til mental helse for mennesker med arbeidet sitt innenfor primærproduksjon i landbruket, og det arbeides med forprosjekt for ytterligere et utviklingsprosjekt innrettet mot primærproduksjonen. Begge prosjektene forutsetter eget arbeid og ekstern finansiering, og påvirker derfor ikke budsjettet. Dersom ekstern finansiering ikke dekker inn nødvendig finansiering, vil kommunedirektøren måtte komme tilbake med egen sak om kommunens eventuelle finansieringsbidrag.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	97 678	97 678	97 678	97 678
Sum Vedtak forrige periode	-373	-2 387	-2 387	-2 387
Sum Lønns- og prisvekst	5 301	5 301	5 301	5 301
Konsekvensjustert budsjett	4 928	2 914	2 914	2 914
Konsekvensjustert ramme	102 606	100 592	100 592	100 592
Innsparingstiltak				
Teknisk - enhet ernæring - økt pris matporsjoner	-160	-160	-160	-160
Teknisk - konkretisering av innsparingstiltak økplan 22-25 - VTP omklassifisering av kommunal veg	-300	-300	-300	-300
Teknisk - konkretisering av innsparingstiltak økplan 22-25 - VTP strukturelle endringer	0	-2 050	-2 050	-2 050
Teknisk - konkretisering innsparingstiltak økplan 22-25 - enhet ernæring - avvikling av produksjon varm mat i Malm	-600	-1 200	-1 200	-1 200
Teknisk - omklassifisering av veg - ytterligere innsparing	-300	-300	-300	-300
Teknisk - redusert antall enheter	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Teknisk - redusert belastning på skattefinansiert budsjett	-680	-680	-680	-680
Teknisk - redusert vegvedlikehold	-700	-700	-700	-700
Teknisk - reduserte husleieutgifter Steinkjerbygg KF	-3 000	-3 000	-4 000	-5 000
Sum Innsparingstiltak	-6 740	-9 390	-10 390	-11 390
Nye tiltak og realendringer budsjett	-6 740	-9 390	-10 390	-11 390
Ramme 2023-2026	95 866	91 202	90 202	89 202

Driftsbudsjett med endringer - oppsummering

I 2022 er 1 årsverk på enhet landbruk holdt vakant. Dette trekkes i budsjettforslaget inn på permanent basis. Enhet ernæring har i løpet av heile 2022 hatt 2 stillinger vakant, og i foreliggende budsjettforslag trekkes disse 2 stillingene inn, som del av innsparing ved avvikling av produksjon av varm mat i Malm. To enhetslederstillinger av totalt 6 har stått vakant heile 2022, og disse trekkes i budsjett 2023 inn gjennom sammenslåing av enheter. Av disse 2 enhetslederstillingene kan samla ca 1 årsverk knyttes til skattefinansiert budsjett. Dette betyr at de skattefinansierte enhetene gjennom dette budsjettforslaget i 2023 reduseres fra 34,9 årsverk til 30,9 årsverk.

Etatens arbeidsoppgaver er i all hovedsak lovpålagt. Lovpålagte oppgaver kan til en viss grad vurderes mht hvilket nivå oppgavene skal løses på. For forvaltningsenhetene landbruk og byggesak setter forvaltningsloven klare rammer mht tidsbruk, og kommunen balanserer stillingsressursene opp mot dette. For driftsenhetene ligger det begrensinger i krav til kvalitet i tjenestene. Særlig gjør dette seg gjeldende for vegdelen av VTP, der alle kommunale veger skal være framkommelige, både sommer og vinter. Dette setter begrensinger for hvor dårlig standard det er mulig å legge seg på. Foreliggende budsjettforslag er basert på at både tjenesteomfang og tjenestestandard reduseres.

Gjennom arbeidet med fornying av avtaler med idrettslagene som stiller idrettsområder til disposisjon har det framkommet tydelige signal om at beløpene kommunen betaler på langt nær dekker de ekstra kostnadene idrettslagene pådrar seg ved disse leieforholdene. I det framlagte budsjettforslaget er det likevel ikke funnet rom for å øke budsjettposten for leie av utendørs idrettsarealer til skolenes bruk. Dette innebærer at leiesum for areal vil ha stått stille kronemessig fra 2016. For Malm og Follafooss, som tidligere ikke har hatt tilsvarende avtale, vil det være nødvendig å finne rom for årlige beløp på samme nivå som øvrige idrettslag, eksempelvis gjennom særskilt bruk av fondsmidler knyttet til kraftutbyggingen i gamle Verran kommune. Kommunedirektøren vil måtte komme tilbake med konkret løsning av forholdet for disse to idrettslagene.

Samspillet etaten har med frivilligheten for øvrig er ikke berørt i budsjettforslaget.

Det framlagte budsjettforslaget er basert på gebyrøkning slik:

	2023	2024	2025	2026
Vann	20 %	13 %	2 %	2 %
Avløp	10 %	6 %	3 %	3 %
Slam	5 %	4 %	4 %	4 %

For renovasjon vil endringen fra 2022 til 2023 være på 6 %. Gebyrutvikling i resten av perioden vil for renovasjon avhenge av hvor fort det viser seg mulig å gjennomføre de nødvendige investeringene som er omtalt videre under kapitlet investering.

For en familie på to voksne og to barn, med vannforbruk som følger norm og et standard renovasjonsabonnement, vil økningen fra 2022 til 2023 innebære en økning pr år i samla eiendomsgebyr på knapt 1500 kr. For en familie som eier egen bolig, vil endring i eiendomsskatt komme i tillegg til dette.

Innsparingstiltak

Teknisk - enhet ernæring - økt pris matporsjoner

Porsjonspris på mat økes med bakgrunn i sterk økning på råvareprisene.

Teknisk - konkretisering av innsparingstiltak økplan 22-25 - VTP strukturelle endringer

Denne innsparingen forutsetter at det kan foretas reduksjon i enhetens nivå på tjenestene, både mht drift/vedlikehold av park/idrettsanlegg/friluftsområder og på vegområdet.

Teknisk - konkretisering innsparingstiltak økplan 22-25 - enhet ernæring - avvikling av produksjon varm mat i Malm

Produksjon av varm mat ved enhet ernærings lokasjon i Malm avvikles, og lokasjonen blir med dette et mottakskjøkken. Tiltaket er lagt inn med halvårseffekt i 2022, og innebærer at 2 vakante stillinger ved enheten inndras på permanent basis.

Teknisk - redusert antall enheter

For samspill mellom enheter både mht lovforvaltning og mht driftsoppgaver, kan organisatorisk sammenføring gi et bedre utgangspunkt. Dette gir i tillegg rom for mer fleksibel utnyttning av ressurser over enhetsgrenser, både mht forvaltningsoppgaver og drift/utbyggingsoppgaver. Sammenslåing gir likevel svært store kontrollspenn faglig for enhetsledere, og behovet for å styrke faglederfunksjoner kan oppstå.

Teknisk - redusert belastning på skattefinansiert budsjett

Det ligger i gjeldende økonomiplan inne en belastning på skattefinansiert del av budsjettet for enhet byggesak og oppmåling. Enheten har gjennom det siste året vist at inntjening ved hjelp av gebyrnivå er oppnåelig. Det er derfor lagt inn en reduksjon i belastning på skattefinansiert budsjett. Dette forutsetter imidlertid at byggeaktivitet opprettholdes. Tiltaket er derfor beheftet med en viss usikkerhet, da utviklingen i privatøkonomi og det offentliges økonomi kan medføre at byggeaktiviteten stagnerer noe.

Teknisk - redusert vegvedlikehold

Tiltaket innebærer en faktisk reduksjon i vedlikeholdsstandard på vegnettet.

Teknisk - reduserte husleieutgifter Steinkjerbygg KF

Steinkjerbygg forvalter kommunens formålsbygg, noe som finansieres gjennom husleie fra kommunen. Husleieavtalene er i prinsippet delt i to, med en del knyttet til finansutgifter og en del til kostnader forvaltning, drift og vedlikehold inkl renhold (FDV). Finansutgiftene er omtalt under kapittelet for Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber.

I økonomiplanen for 2022 - 2025 ble det vedtatt et innsparingskrav knyttet til FDV-delen av husleien til Steinkjerbygg. Beløpet ble lagt inn som et økende effektiviseringskrav gjennom perioden. Sammenlignet med driftsåret 2022 er det samlede innsparingskravet for dette innsparingskravet 2,75 mill kroner ved utgangen av 2025.

Som tidligere nevnt er det en svært krevende økonomisk situasjon for kommunen de kommende årene, noe som gjør at "alle steiner må snus". Dette gjelder også forvaltning, drift og vedlikehold av formålsbyggene som driftes av Steinkjerbygg KF. Med bakgrunn i dette foreslås det i kommende økonomiplanperiode et ytterligere innsparingskrav knyttet til FDV. Beløpet øker med 3 mill kroner i 2023 til 5 mill kroner i 2026. Dette betyr at Steinkjerbygg har et samlet effektiviseringskrav i 2026 lik 7,75 mill kroner i 2026. Dette er på lik linje med de omstillingskravene som legges inn i kommunens drift, et betydelig beløp. Kommunen legger ikke føringer på hvordan effektiviseringen skal gjennomføres, men

Økonomiplan for 2023-2026

det vil nok være behov for å se på alle elementene innenfor forvaltning, drift og vedlikehold av både gammel og ny bygningsmasse.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Bil fagansvarlig VA	0	600	0	0	600
Biler VA / Utbygging adm	0	0	0	1 200	1 200
Digitale kartverk	500	500	500	0	1 500
Driftsoperatørbiler VA (6 biler - inkl. innredning)	0	4 000	0	0	4 000
Fyllingsanlegg for slamcontainere	500	0	0	0	500
Hall/vaskehall Lisetrøa	0	1 000	0	0	1 000
Maskininvesteringer - VTP	800	400	500	600	2 300
Ny PLS Løsberga (Programmerbar logisk styring)	0	0	3 000	0	3 000
Nyanlegg - avløpsnett	26 500	27 300	28 100	29 000	110 900
Nyanlegg - kommunale veger	16 000	16 000	17 000	18 000	67 000
Nyanlegg - vannutbygging	26 500	27 300	28 100	29 000	110 900
Nyanlegg parker (dummy - relatert mot PROSJEKT 7801)	400	400	400	500	1 700
Nytt ristfang Løsberga	0	0	0	2 000	2 000
Renovasjon - diverse Tranamarka	500	1 000	1 000	1 000	3 500
Renovasjon - nedgravde containere (dummy - rel. mot PROSJEKT 7702)	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Samfunnsutvikling - renovasjon - renovasjonsbil	0	3 000	3 000	3 000	9 000
Sentrale idrettsanlegg	0	600	0	700	1 300
Sigevann Tranamarka - forprosjekt	1 000	0	0	0	1 000
Teknisk - Bytte renovasjonsbil (erstatte kompaktorbytte)	3 000	0	0	0	3 000
Tennisbanen - Rehabilitering	0	2 000	0	0	2 000
Uteområde skolene	1 000	1 000	500	0	2 500
Utskifting maskiner sentralkjøkkenet	300	0	650	0	950
VTP - Asfaltcontainer	650	0	0	0	650
VTP - Bytte gravemaskin	0	0	3 200	0	3 200
VTP - ladestasjoner el-biler	500	0	500	0	1 000
VTP - lastebil (2023)	3 000	0	0	0	3 000
VTP - parkeringsteknologi	200	200	200	250	850
VTP - Renovering Guldbergaunet friidrettsanlegg	0	6 600	0	0	6 600

Økonomiplan for 2023-2026

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
VTP - Utskifting dekke hovedbane fotball Guldbergaunet	100	0	5 000	0	5 100
VTP - utskifting traktor	0	0	1 900	0	1 900
Sum investeringsprosjekter	82 450	92 900	94 550	86 250	356 150

Bil fagansvarlig VA

Denne investeringen må sees i sammenheng med innlagt investering i biler for administrasjon VA/Utbygging i 2026. Den fagansvarlige VA sin arbeidshverdag forutsetter at denne investeringen kan gjennomføres tidligere enn øvrige biler på enheten. Investeringen er gebyrfinansiert.

Biler VA / Utbygging adm

Det legges inn midler til investering i biler til ansatte i administrasjonen på enhet VA/Utbygging i 2026. Ansatte benytter i stor grad egen biler i dag. Dette skyldes at arbeidshverdagen for de som følger opp utbyggingsprosjekt ikke kan planlegges på en slik måte at bestilling av biler i kommunens bilpool er forenelig med effektiv drift. Utviklingen i drivstoffutgifter medfører at det vil være lønnsomt både for den enkelte ansatte og for kommunen om bilbruken fases over til kommunens egne biler. Investeringen finansieres i all hovedsak gebyrfinansiert.

Driftsoperatørbiler VA (6 biler - inkl. innredning)

Tiltaket er flyttet fra 2023 til 2024 og investeringsrammen er justert opp. Flytting av tiltaket skyldes delvis lang leveringstid på biler som enheten har behov for. Oppjustering av rammen er basert på erfaringer fra tilbud på biler og delvis på behovet for innredning for verktøytransport i bilene. Investeringen er gebyrfinansiert.

Fyllingsanlegg for slamcontainere

Dette tiltaket er tidligere ikke tatt inn i økonomiplan. Tiltaket er et HMS-tiltak som vil skjerme ansatte for direkte kontakt med slam.

Maskininvesteringer - VTP

Beløp til maskininvesteringer er ikke gjenstand for årlig prisjustering. Det er nå 6 år siden beløpet ble justert, og det er derfor lagt inn en prisjustering sist i økonomiplanperioden.

Ny PLS Løsberga (Programmerbar logisk styring)

Renseanlegget i Løsberga trenger ny styring for å sikre effektiv renseprosess. Denne investeringen vil medføre bedring i utnytting av eksisterende renseteknologi.

Nyanlegg - avløpsnett

På samme måte som for investeringsrammen for vann er det funnet grunn til å justere investeringsramme for avløp gjennom økonomiplanperioden, for å holde tritt med prisstigning.

Nyanlegg - kommunale vegger

I motsetning til investeringsrammene for vann og avløp er det ikke foreslått endring i investeringsramme for veg før helt mot slutten av økonomiplanperioden. Dette vil innebære en realnedgang i tilgjengelig ramme, som vil sette ytterligere strenge krav til prioritering av de rette tiltakene, og presse

driftsorganisasjonen til egeninnsats innenfor de rammene som er gitt mht mannskap og maskiner.

Nyanlegg - vannutbygging

Investeringsramme for nyanlegg vannutbygging lå i forrige økonomiplanperiode inne med flatt beløp i 2023 og 2024, med en svak økning i 2025. Prisutviklingen gjør det nødvendig å revurdere dette, og det er derfor foreslått en økning med ca 3 % hvert år i perioden, for å holde tritt med mulig prisutvikling.

Nyanlegg parker (dummy - relatert mot PROSJEKT 7801)

Det foretas en prisjustering av investeringsnivå nyanlegg parker.

Nytt ristfang Løsberga

Ristfang er en del av renseteknologien i avløpsrenseanlegget som ligger foran sedimenteringsbassenget. Denne investeringen vil bidra til mer effektiv utnytting av øvrig renseteknologi, og det er et poeng at denne investeringen gjennomføres i etterkant av etablering av ny PLS. Begge deler er nødvendige for å bidra til å oppfylle rensekrav som er satt for tillatelse til drift av renseanlegget.

Sentrale idrettsanlegg

Midlene som er satt av til sentrale idrettsanlegg skal gå til å dekke mindre investeringer. Heller ikke denne posten er justert på noen år, som medfører at det har vært en realnedgang i tilgjengelige midler. For å unngå prisjustering på flere mindre investeringstiltak samtidig, foretas det derfor en flytting av investeringer fra 2023 til 2024 på sentrale idrettsanlegg, og en framflytting av investeringene fra første år etter økonomiplanen inn i 2026.

Sigevann Tranamarka - forprosjekt

Etter tilsyn fra Statsforvalteren der håndtering av sigevann fra nåværende og gammelt deponi ble påpekt, arbeides det med å etablere løsninger for sigevannet. Det settes derfor av midler til planlegging og prosjektering av nye sedimenterings- og fordrøyningsbasseng. Midler til selve investeringen vil kommunedirektøren måtte komme tilbake til i seinere økonomiplan.

Tennisbanen - Rehabilitering

Renovering av tennisbanen på Guldbergaunet lå i forrige økonomiplan inne med 1,5 mill i 2023. Kostnadsestimat er revidert, og det vil være behov for en økning av investeringsbeløpet. Tiltaket er derfor justert fra 1,5 til 2 mill, og tiltaket er skjøvet ut til 2024 for å gi en jevnere investeringsbelastning.

Utskifting maskiner sentralkjøkkenet

Enhet ernæring har hatt investeringsmidler avsatt i størrelsesorden 300 000 kr pr over over en årrekke. Enheten har løst sine behov for utskifting og oppgradering av maskinparken gjennom oppsamling av avsatte investeringsmidler over år. I 2025 vil det være behov for utskifting av pakkemaskin, og dette vil være den siste store utskiftingen i denne omgang. Det er derfor gjort en forflytning av investeringsmidler fra 2024 til 2025 for å kunne håndtere denne utskiftingen. I 2026 er det ikke lagt inn midler til utskifting, da det ikke ligger an til behov. Det kan være behov for at investeringsmidler legges inn seinere i neste periode.

VTP - Asfaltcontainer

Opprinnelig beløp i forrige økonomiplan er justert opp fra 500 000 kr til 650 000 kr pga prisstigning.

VTP - Bytte gravemaskin

Opprinnelig beløp i forrige økonomiplan er justert opp fra 2,5 mill til 3,2 mill med bakgrunn i prisstigning.

VTP - lastebil (2023)

Med bakgrunn i erfaring fra utskifting av tyngre kjøretøy i 2022, er det erkjent at det er nødvendig å øke investeringsrammen for utskifting av lastebil fra 2,5 mill til 3 mill.

VTP - Renovering Guldbergaunet friidrettsanlegg

Tiltaket ble lagt inn i økonomiplan ved forrige rullering, der budsjettet er basert på et anslag med basis beskrevet behov for å fortsatt kunne arrangere nasjonale stevner. Tiltaket ble lagt inn seint i økonomiplanperioden. Med basis i prisutviklingen er det i denne rulleringen av økonomiplanen lagt inn en prisstigning basert på antatt prisstigning for de to kommende årene.

VTP - Utskifting dekke hovedbane fotball Guldbergaunet

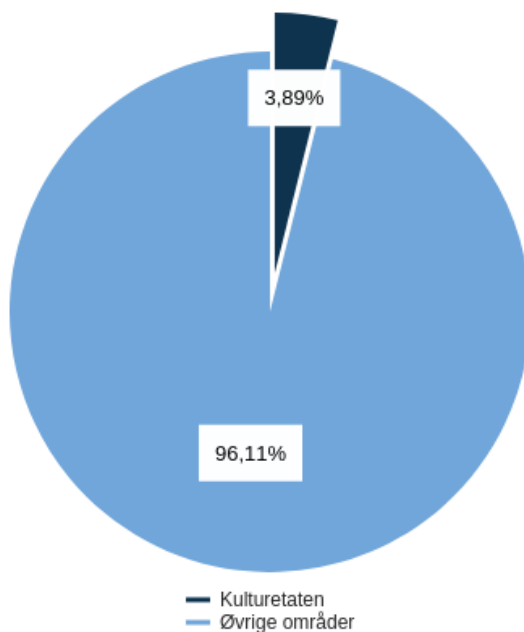
I gjeldende økonomiplan er renovering av hovedbanen på Guldbergaunet lagt inn. Renovering av nedre kunstgress som ble gjennomført i 2022 viser at prisstigningen vil bety at innlagt beløp kan vise seg for knapt til å klare nødvendig renovering. Tiltaket er derfor flyttet ett år ut i tid fra 2024 til 2025, men økt med den sannsynlige prisstigningen på 1,5 mill. Dette vil forutsette at det gjennomføres strakstiltak omkring banen i 2023 for å oppfylle forskriftsfesta krav til håndtering av innlegget i banen.

VTP - utskifting traktor

Opprinnelig beløp i forrige økonomiplan er justert opp fra 1,5 mill til 1,9 mill med bakgrunn prisstigning.

Kulturetaten

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter					
Lønn	35 042	41 417	40 461	40 461	40 461
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	21 576	34 181	42 644	42 644	42 644
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	6 030	5 280	5 280	5 280	5 280
Overføringsutgifter	6 704	7 563	7 563	7 403	7 403
Finansutgifter	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	69 352	88 441	95 948	95 788	95 788
Driftsinntekter					
Salgsinntekter	-19 805	-19 875	-19 975	-19 975	-19 975
Refusjoner	-3 225	-3 298	-3 367	-3 367	-3 367
Overføringsinntekter	0	-1 115	-1 115	-1 115	-1 115
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-100	-100	-100	-100	-100
Sum Driftsinntekter	-23 130	-24 388	-24 557	-24 557	-24 557
Sum	46 222	64 053	71 391	71 231	71 231

Dagens virksomhet

Kulturetaten har ansvar for kultur og idretts feltet, samt folkehelse i Steinkjer kommune.

I tillegg til å forvalte alle fagspørsmål på området, er etaten ansvarlig for en rekke tilskudds og søknads ordninger for frivilligheten. Virksomheten er organisert i fire tjenesteenheter som er bibliotek, kulturskole, Dampsaga bad og kino/kulturarrangement.

Kulturetaten ledes av kultursjef som har en stab på 1,5 årsverk bestående av kulturkonsulent i 50% og folkehelsekoordinator i 100% stilling. Folkehelsekoordinator har også ansvar for behandling av søknader om spillemidler.

Utfordringer og strategier

Kulturetaten er inne i en fase med omfattende endringer i drift og arbeidsoppgaver. Steinkjer er midt inne i gjennomføringen av en vesentlig kultursatsing, noe som gir både muligheter men også store utfordringer i det økonomiske bildet man må forholde seg til de kommende årene. Etaten har hatt vesentlige utfordringer med Covid - 19 pandemien, og publikum kan ikke sies å være tilbake for fullt etter denne perioden ennå. Bransjen jobber med tiltak for å få tilbake en slags normalitet fra før pandemien slo til, og vi planlegger ut ifra at dette skal skje i kommende budsjettperiode.

Hvis en ser bort ifra pandemi utfordringene, så drives kulturetaten som helhet i et sunt økonomisk bilde. Budsjettet som nå legges frem har som utgangspunkt å fortsette å arbeide innenfor de tildelte rammene som gis for etaten. Vi ser imidlertid en større grad av usikkerhet i etatens budsjetter. Det skyldes blant annet åpningen av Dampsaga bad som skal skje rundt nyttår 2023. Her har renoverings kostnadene blitt langt høyere enn budsjettet, noe som fører til økte driftskostnader og kommunalt bidrag i årene som kommer. Steinkjer kulturhus ligger derimot i rute i forhold til åpning 1. september 2023. Så langt så rapporteres også prosjektet å være i rute økonomisk. Endringer i rentenivået fører til økte driftskostnader for hele kulturkvartalet, og vil føre til økte husleiekostnader i budsjettperioden.

Det har også vært planlagt ansettelse av leder for det nye kulturkvartalet. Med utgangspunkt i dagens økonomiske situasjon for kommunen, så avventes denne ansettelsen. Det vil imidlertid bli behov for å løse en del oppgaver frem mot åpning som da må løses ved hjelp av innleid kapasitet. Mangelen på leder av kulturkvartalet vil føre til at ambisjonene for kulturkvartalet må senkes noe. Det blir ikke ressurs til å jobbe godt og nok med nye prosjekter og samhandling blant aktørene. Dette vil til slutt prege tilbudet til publikum. Kulturetaten vil også ha en langt større usikkerhet rundt å oppnå inntektsbudsjettene for kulturkvartalet uten denne ressursen på plass.

Kulturetaten har også en viktig rolle i arbeidet sammen med frivilligheten i kommunen. Redusert kapasitet og reduksjoner i årsverk i administrasjonen fra 2024 vil føre til mindre aktivitet på dette feltet.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	46 322	46 322	46 322	46 322
Sum Tekniske justeringer	-1 115	-1 115	-1 115	-1 115
Sum Vedtak forrige periode	8 992	11 828	11 828	11 828
Sum Lønns- og prisvekst	1 577	1 577	1 577	1 577
Konsekvensjustert budsjett	9 454	12 290	12 290	12 290
Konsekvensjustert ramme	55 776	58 612	58 612	58 612
Innsparingstiltak				
Kultur - administrative innsparinger kulturskole og ungdomstjeneste	-200	-200	-200	-200
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red 50 % stilling kulturadministrasjonen	0	-400	-400	-400
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red HU-disposisjonspost	-133	-133	-133	-133
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red ramme kulturtilskudd	-120	-120	-120	-120
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red støtte samfunnshus/grendehus	-200	-200	-200	-200
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red støtte Steinkjer skidrift	-50	-50	-50	-50
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red støtte Steinkjerfestivalen	-215	-215	-215	-215
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - redusert driftsmidler kino/kulturhus	-115	-115	-115	-115
Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - redusert mediebudsjett Malm bibliotek	0	-17	-17	-17
Kultur - nedleggelse Malm bibliotek	0	-131	-131	-131
Kultur - reduksjon avtale Hilmarfestivalen	0	0	-100	-100
Kultur - redusert mediebudsjett Malm bibliotek	-50	-70	-70	-70
Kultur - reduserte driftsmidler biblioteket pga flytting	-170	0	0	0
Reduksjon avtale Gruveteater Eplene i Messehagen	0	0	-60	-60
Steinkjer kommunale kulturskole - økning betalingssatser 3 %	-70	-70	-70	-70
Økt leieinntekt sal scene	-100	-200	-200	-200
Sum Innsparingstiltak	-1 423	-1 921	-2 081	-2 081
Nye tiltak				
Dampsaga bad - økt husleie	7 300	7 300	7 300	7 300
Steinkjer kulturhus - økt netto driftsramme jfr økte finansutgifter husleie	2 500	7 500	7 500	7 500
Sum Nye tiltak	9 800	14 800	14 800	14 800
Nye tiltak og realendringer budsjett	8 377	12 879	12 719	12 719
Ramme 2023-2026	64 153	71 491	71 331	71 331

Driftsbudsjett med endringer - oppsummering

Kulturetatens budsjett er preget av til dels store innsparinger på alle enheter.

Kulturskolen inkludert ungdomstjenesten har fått et betydelig løft etter innflyttingen i samfunnshuset. Det er for skoleåret 2022/2023 en venteliste på 93 elevplasser. Dette er en økning fra forrige år, og det vil i praksis si at kulturskolen ikke har økonomisk handlingsrom til å ansette lærerkrefter for å kunne ta unna køen. Dette gir en dekningsgrad på 16,1% av grunnskolens elever, og tilsier en nedgang fra forrige år. Målet er fortsatt at 30% av elevene i grunnskolen skal benytte seg av et kulturskoletilbud.

Konklusjonen er at kulturskolen har gjort jobben med å få til en økning i søkertall til skolen, men at ambisjonen ikke kan tas ut i praksis på grunn av den økonomiske situasjonen kommunen står i. Ungdomstjenesten har fått et betydelig økt aktivitetsnivå, og er nå styrket med ressurser knyttet til inkluderingsstrategien. Effekten av dette tiltaket ser ut til å virke meget godt.

Det er ingen tvil om det er enhet kino/kulturarrangement som får de største endringen i 2023. Kinovirksomheten skal overdras til Trondheim Kino, samtidig som antallet saler og rom som enheten skal betjene økes med åpningen av Steinkjer kulturhus. Det arbeides nå med planer for den praktiske driften, og de budsjettmessige utfordringene vi har fører til at man må legge opp til innleie av arbeidskraft i større grad enn ansettelser. I og med at man nå har valgt å ikke ansette leder av kulturkvartalet i første omgang, så vil enhetens inntjeningskrav bli langt vanskeligere å nå.

Steinkjer bibliotek er inne i en spennende fase med utvikling av nytt bibliotek. Det gjennomføres gode og grundige prosesser både internt og blant bibliotekets brukere.

I en urolig og uforutsigbar tid med krig, energikrise, prisoppgang, og en økning i utenforskap og fattigdom i Norge rammes mange av bibliotekets brukere hardt. Ved å tilrettelegge for gratis tjenester som utlån av medier og publikums pc, tilgang på gratis wifi og tilbud om digital veiledning er bibliotekets samfunnsoppdrag viktigere enn noen gang. Biblioteket er den mest populære kommunale tjenesten, og det mest utbredte lavterskeltilbudet i landet som er gratis. Hele 48 prosent av befolkningen har besøkt et bibliotek de siste 12 månedene. Selv om utlånstallene gradvis synker, så øker utlånstallene av digitale medier, og publikum bruker bibliotekene på andre og nye måter. Bibliotekene er blitt en viktig møteplass og en integreringsarena. Der samfunnet stadig er i omstilling, må bibliotekene stadig endre og utvikle tjenestetilbudet for å møte innbyggernes behov.

Personalkostnader og medier utgjør de største postene på bibliotekets budsjett. Den planlagte flytteprosessen og åpning av nytt bibliotek gjør at det ikke kan anbefales kuttforslag i personalressurser i 2023. Med en forventet økning i besøk fra høsten 2023 foreslås det derfor å videreføre dagens bemanning for å kunne opprettholde et tilfredsstillende formidlings- og veiledningstilbud for kommunens innbyggere. Det er derfor foreslått kutt på andre områder i bibliotekets drift, noe som dessverre vil ramme mediebudsjettet hardest.

Besøket ved Steinkjer bibliotek sin avdeling i Malm er svært lavt. Samtidig vet vi at den største delen av besøket er barn og unge som kommer til biblioteket og låner bøker i skoletiden. Det foreligger konkrete planer fra skolen i Malm om å styrke eget bibliotek i skolen. Basert på dette så ser etaten seg tjent med å styrke dette tilbudet og legge til rette for et bedret bibliotektilbud for barn og unge i Malm sammen med skolen. I praksis så medfører dette at bibliotekavdelingen i Malm legges ned i sin nåværende form, og at boksamlingen tilbys Malm oppvekstsenter. Bibliotekarressursen fra Malm overføres til Hovedbiblioteket fra 1.3.2024. En stillingsressurs på 23% blir stående vakant.

Årets budsjett inneholder også Dampsaga bad. Basert på de kostnadsmessige utfordringene i byggeprosjektet, så vil det være en viss usikkerhet i tallene. Det vil først og fremst dreie seg om beregning av årlig husleie som først kan gjøres når sluttregningen på renoveringen er satt. Inntektsbudsjettene vil også være avhengig av besøket og når man kommer i gang med normal drift.

Steinkjer kommune har en rekke tilskuddsordninger for frivilligheten. Basert på dagens økonomiske situasjon, så foreslås flere av disse redusert eller tatt bort fra budsjettet i kommende periode. Dette er krevende av flere grunner. Frivilligheten har en rekke utfordringer etter en tung pandemi periode, og det hviler et ansvar på oss som kommune til å bidra i en normalisering av både aktivitetsnivå og deltakelse. Det er også slik at en rekke av tiltakene som støttes via disse tilskuddsordningene virker ute i

kommunedelene. Reduksjoner her vil derfor føre til en svekkelse av intensjonen om å bidra til gode møteplasser som er beskrevet i kommunens samfunnsdel.

Innsparingstiltak

Kultur - administrative innsparinger kulturskole og ungdomstjeneste

Innsparing på drift i enheten knyttet til innsparinger ved kortere permisjoner uten vikar, administrative tiltak som reduksjon i abonnement, annonser, kursutgifter, inventar/utstyr, samt reduksjon i aktivitet/arrangementer og i så fall økte billettinntekter knyttet til disse.

Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red 50 % stilling kulturadministrasjonen

Kulturadministrasjonen består i dag av 1,5 årsverk. Hovedfunksjonene i de to administrative stillingene er:

- Folkehelsekoordinator i 100% stilling med ansvar for spillemidler og folkehelsearbeid.
- Kulturkonsulent i 50% stilling med saksbehandling av kultursaker og støtteordninger. I tillegg har denne stillingen ansvar for sekretariat og sekretær oppgaver for blant annet Utvalg for galleri Widegren, 17.mai komiteen, TV aksjonen, Weidemannstipendet og frivillighetsdagen. I tillegg organisering rundt utdeling av priser og stipender.

Konsekvensen ved en stillingsreduksjon på 50% vil være at utførelsen av flere av de ovennevnte oppgaver vil falle bort.

Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red HU-disposisjonspost

Hovedutvalget for oppvekst og kultur har en egen budsjettpost der saker som legges frem for behandling kan få støtte basert på en vurdering i utvalget. De fleste saker som faller inn under denne budsjettposten kommer via søknader til kultur og idrett. Budsjettposten har blitt redusert noe de siste årene. Det totale beløpet for ordningen er nå 133 000. Budsjettposten foreslås tatt bort i kommende budsjettperiode.

Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red ramme kulturtilskudd

Steinkjer kommune har åpen søknadsordning til kultur og idrettsformål med løpende saksbehandling igjennom året. Saker med støttebeløp under KR 20 000,- behandles administrativt, mens øvrige saker behandles i hovedutvalg for oppvekst og kultur. For 2022 tildeles det KR 240 000,- til frivilligheten igjennom denne ordningen. Tiltak overfor barn og unge prioriteres. Som en del av innsparingene i kulturetaten foreslås ordningen redusert med 50% med en innsparing på KR 120 000,-

Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red støtte samfunnshus/grendehus

Kulturetaten har administrert en egen ordning der samfunns og grendehus kan søke økonomisk støtte. Den totale rammen som inkluderer både aktivitetstilskudd og vedlikeholdstilskudd har vært på KR 200 000,-. Ordningene har vært preget av svært mange søknader, og dette har ført til at det utbetales svært små beløp til hvert enkelt samfunnshus/grendehus. Som en del av innsparingene i kulturetaten foreslås det at ordningen tas bort fra budsjettet.

Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red støtte Steinkjer skidrift

Steinkjer skidrift AS mottok KR 632 000 i driftstilskudd for 2022. I tillegg ble det tildelt KR 15 000,- til snøfond i henhold til avtale. Det gjøres en svært god jobb i Steinkjer skidrift relatert til løypekjøring på Henningvola, Byafjellet, og i Steinfjellbakken. Støtten har vært indeksregulert årlig, og det har ikke vært gjort endringer i forutsetningene på svært mange år. Det foreslås en reduksjon på KR 50 000,- i driftstilskudd til Steinkjer skidrift AS for budsjettperioden 2023 - 2026.

Kultur - konkretisering innsparing økplan 22-25 - red støtte Steinkjerfestivalen

Steinkjer kommune har hatt egen samarbeidsavtale med Steinkjerfestivalen helt siden etableringen i 2006. Avtalens innhold og økonomiske verdi har variert igjennom årene. De siste to avtaleperiodene har den økonomiske støtten vært på KR 315 000,- . Avtalen regulerer også alle andre forhold i samarbeidet mellom festivalen og Steinkjer kommune. Her kan nevnes utvikling av egne sideprogram og aktiviteter, bruk av kommunale arealer og rom, samt overordnede målsettinger med festivalen.

Steinkjerfestivalen har opparbeidet seg en solid egenkapital, og dette er nødvendig i en bransje med store svingninger. Det kommunale bidraget utgjør en stadig mindre av totalbudsjettet, og festivalen bør nå ha ryggrad til å i større grad stå på egne ben økonomisk. Vi skal heller ikke glemme et vesentlig bidrag fra teknisk etat i tilretteleggingen som må gjøres både før og etter festivalgjennomføringen. Den økonomiske verdien av dette arbeidet er også vesentlig.

Selv om den rene økonomiske støtten til Steinkjerfestivalen nå foreslås redusert fra kulturetatens side, så er det viktig å påpeke at Steinkjer kommune fortsatt ønsker et bredt og godt samarbeid nedfelt i en egen avtale. Vi skal fortsatt være en offensiv samarbeidspartner i forhold til festivalen som helhet, og særlig innenfor utviklingen av sideprosjekter som fremtidsfredag og andre aktuelle tiltak.

Steinkjerfestivalen er en av de største kulturnæringsaktørene i vår kommune. Det vil derfor være like riktig om festivalens støtte bevilges via kommunalt næringsfond. I en eventuell søknad inn mot denne ordningen, så bør fokuset ligge på utviklingsprosjektene som ligger innenfor festivalens virksomhetsområde.

Etter at Steinkjer samfunnshus ble renoveret har det også vært diskusjoner med Steinkjerfestivalen angående betaling av husleie for lokalene. Det er et svært viktig prinsipp for kulturetaten at alle aktører som benytter samfunnshuset betaler leie for bruken. Det vil være vanskelig å forsvare gratis leie til en kommersiell aktør som Steinkjerfestivalen mens andre deler av frivilligheten må betale leie. En eventuell gratis leie til Steinkjerfestivalen vil samtidig bli å redusere inntektsbudsjettet til enhet kino/kulturarrangement. Da er det bedre å gi et tilskudd slik at likhetsprinsippet mellom leietakerne i samfunnshuset kan opprettholdes.

Kultur - nedleggelse Malm bibliotek

Utlån og besøk på bibliotekavdelingen i Malm har vært synkende gjennom flere år. Årsakene er sammensatte: Pandemi, overgang fra kombinasjonsbibliotek til folkebibliotek og innføring av bokkasseordningen til Malm skole (etter kommunesammenslåingen) er faktorer som har påvirket besøkstallene. Toppåret var 2019 med 3494 besøk, mens besøkstall i 2021 falt dramatisk ned til 864. Bibliotekene over hele Norge jobber hardt med å komme tilbake til der man var i 2019, og få publikum tilbake til et normalt sosialt liv igjen.

Utlån av bøker til barn og unge på avdeling Malm er høyere enn utlån til voksne. I dialog med Malm skole registres det at skolen ønsker skolebibliotek i egne lokaler og at dagens bibliotekordning ikke er tilfredsstillende for skolens brukere. Sett ut fra synkende besøkstall på avdelingen, og lave utlånstall for voksne, vurderes grunnlaget for å opprettholde eksisterende bibliotektilbud for svakt. Fra mars 2024 foreslås det å avvikle avdelingen. For å opprettholde intensjonsavtalen om et bibliotektilbud i Malm vil Steinkjer bibliotek se på mulige løsninger sammen med Malm skole for å overføre mediesamlingen – enten hele eller deler av den – til deres lokaler. Bibliotekarressursen blir overført hovedbiblioteket fra 1.3.2024. En stillingsressurs ved hovedbiblioteket i 23% blir stående vakant etter naturlig avgang 1.3.2024.

Kultur - reduksjon avtale Hilmarfestivalen

Hilmarfestivalen er en av tre aktører med langsiktig samarbeidsavtale med Steinkjer kommune. Stiftinga Hilmar Aleksandersen er en særdeles viktig og innovativ samarbeidspartner for kommunen, og et flaggskip innenfor sitt virksomhetsområde. Avtalen har en ramme på KR 325 000,- Det foreslås imidlertid et redusert tilskudd på KR 100 000,- etter at nåværende avtaleperiode er utgått. Støtten til regionalt senter for folkemusikk og folkedans berøres ikke.

Kultur - reduserte driftsmidler biblioteket pga flytting

Innsparingstiltakene for Steinkjer bibliotek gjeldende for 2023 består av flere poster og har følgende konsekvenser:

- Reduksjon i mediebudsjett på hovedbiblioteket: kr 50 000

Konsekvenser: Dette er et betydelig kutt som vil føre til et hull i bibliotekets samling. Kuttet er også svært uheldig i åpningsåret for Steinkjers nye bibliotek. Det vil kunne medføre innkjøp av færre eksemplarer av nye populære bøker til barn og unge, og dermed også ramme den viktige bokkasseordningen ut til skoler og barnehager; bibliotekets forlengede arm ut til distriktene. Dette samsvarer ikke med nasjonale føringer om en lesestrategi der biblioteket betraktes som den fremste leseagenten i samfunnet. En sentral faktor i lesestrategien er robuste mediesamlinger med stadig påfyll av **nye** bøker som skal stimulere barn og unge til å lese. Kuttet vil også påvirke bibliotekets selvforsyningsgrad som er uheldig fordi fjernlån og bibliotektransport stadig blir dyrere.

Det bør påpekes at Steinkjer har størst mediebestand i Trøndelag etter Trondheim og langt høyere førstegangsutlån og utlånstall samlet enn Stjørdal og Levanger. Steinkjer har også høyere selvforsyningsgrad, som betyr at andelen som lånes ut fra egen samling er høyere enn de to andre. Netto kr/per innbygger til bibliotek er kr 273 i 2021 mot kr 255 i Levanger og kr 300 i Stjørdal. Et kutt i denne størrelsesordenen i medietilbudet til Steinkjer bibliotek vil derfor ramme tjenestetilbudet hardt.

- Reduksjon AV-utstyr (e-bøker/e-lydbøker): kr 50 000

Konsekvenser: Dette vil føre til en nedgang i ebøker- og elydbøker i mediebestanden. Siden 2020 har bibliotekene hatt en voldsom økning i utlån av emedier, spesielt for voksne. Det er ofte lange ventelister på de nye populære titlene. E-medier, og spesielt e-lydbøker er dyrt, og bibliotekene er langt fra fornøyd med dagens innkjøpsordning. Et kutt i dette mediebudsjettet vil føre til et svekket tilbud og enda lengre ventelister for lånere.

- Reduksjon arrangementsutgifter: kr 20 000

Konsekvenser: Et svekket arrangementstilbud som vil gå utover bredden i bibliotekets program. Kan i verste fall gå utover høstens program etter åpningen av nytt bibliotek.

- Reduksjon inventar: kr 30 000

Konsekvenser: Ingen dramatiske konsekvenser for enheten da nødvendige investeringer i nytt inventar er medregnet i byggeprosjektet.

- Reduksjon opplæring og reise: kr 20 000

Konsekvenser: Ingen dramatiske konsekvenser for enheten i 2023. Pga flytteprosessen og en lengre periode med stengt bibliotek vil det bli mindre tid og kapasitet til eksterne kurs- og reisevirksomhet.

Reduksjon avtale Gruveteater Eplene i Messehagen

Steinkjer kommune har inngått avtale med Gruveteater om økonomisk støtte på KR 120 000,- pr år. Støtten gjelder gjennomføring av kvalitetsforestillingen "eplene i Messehagen", samt utarbeidelse av en egen aktivitet for barn og unge. Det foreslås å halvere støtten etter at avtaleperioden er gjennomført.

Økt leieinntekt sal scene

Budsjettene for inntekter knyttet til utleie av saler og rom i Dampsaga kulturhus, Steinkjer samfunnshus og etter hvert Steinkjer kulturhus er en viktig del av driftsbudsjettet for enhet kino/kulturarrangement. Vi ser at utleiegraden er god på Steinkjer samfunnshus, og at effekten av nyåpning med moderne lokaler er stor. Det forventes samme respons i forbindelse med de rommene som er aktuelle for utleie i nye Steinkjer kulturhus. Flyttingen fra Dampsaga til det nye kulturhuset foregår i den perioden av året da utleien er lavest. Det vil si at flytteperioden ikke får vesentlige konsekvenser for inntektsbudsjettene.

Med bakgrunn i dette legges det inn en mindre inntektsøkning i leieinntekter for saler og rom tilhørende enhet kino/kulturarrangement.

Økonomi og finans

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter					
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	985	195	195	195	195
Overføringsutgifter	110	895	895	895	895
Finansutgifter	84 077	98 558	101 158	110 685	125 019
Sum Driftsutgifter	85 172	99 648	102 248	111 775	126 109
Driftsinntekter					
Refusjoner	-4 674	-4 678	-4 681	-4 681	-4 681
Overføringsinntekter	-1 634 909	-1 750 949	-1 757 848	-1 754 850	-1 754 865
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-73 641	-90 776	-55 219	-53 335	-55 042
Sum Driftsinntekter	-1 713 224	-1 846 403	-1 817 748	-1 812 866	-1 814 588
Sum	-1 628 052	-1 746 755	-1 715 500	-1 701 091	-1 688 479

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	-29 567	-29 567	-29 567	-29 567
Sum Vedtak forrige periode	-4	-7	-7	-7
Sum Lønns- og prisvekst	-5	-5	-5	-5
Konsekvensjustert budsjett	-9	-12	-12	-12
Konsekvensjustert ramme	-29 576	-29 579	-29 579	-29 579
Innsparingstiltak				
Endring avskrivninger fra selvkost 2023 - 2026	-1 445	-2 669	-4 484	-6 191
Sum Innsparingstiltak	-1 445	-2 669	-4 484	-6 191
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 445	-2 669	-4 484	-6 191
Ramme 2023-2026	-31 021	-32 248	-34 063	-35 770

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Investeringsprosjekter					
Egenkapitalinnskudd KLP	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Sum investeringsprosjekter	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000